

Kansen voor West

G4P4

Jaarverslag 2010

Operationeel Programma
Kansen voor West

Bevorderen van bottom-up regionale innovatie in West Nederland

Inhoudsopgave

Colofon

Operationeel Programma Landsdeel West “Kansen voor West”

Doelstelling 2
Voor structurele bijstandsverlening van de Gemeenschap uit het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling onder de doelstelling regionaal concurrentievermogen en werkgelegenheid” in West Nederland.

Jaarlijks verslag
over de uitvoering:

Subsidiabel gebied: Landsdeel West
(Provincies Noord-Holland, Zuid-Holland,
Utrecht, Flevoland).
Programmeringperiode: 2007-2013
Programmanummer: CCI 2007NL162PO002
Programmatitel: Operationeel programma Landsdeel West
Kansen voor West)
Beschikingsnummer: C(2007) 3949
Datum beschikking: 13 augustus 2008
Verslagjaar: 2010
Datum van goedkeuring van het jaarverslag door het Comité van Toezicht:
1 juni 2011

Opgesteld door:

Managementautoriteit Kansen voor West
(College van B&W Rotterdam).
Postbus 6575, 3002 AN Rotterdam.
www.kansenvoorwest.nl

Dit is een uitgave van de managementautoriteit van Kansen voor West.
De redactie heeft dit boek met uiterste zorgvuldigheid samengesteld, maar aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid. Ook kunnen aan dit boek geen rechten worden ontleend.

* De foto op pag. 47 dingt mee naar de Regiostars Award 2011 fotocompetitie. http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperation/interregional/ecochange/competition_en.cfm?nmenu=10

Niets in deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande toestemming van de managmentautoriteit van Kansen voor West. Copyrights 2010

Redactie:

Adri Hartkoorn, Ruud van Raak.

Eindredactie:

Mieke Cornet

Fotografie:

de acht partners van Kansen voor West,
vertegenwoordigers van de 100 projecten,
Gianfranco Chicco, Stella van Heezik en Michel Hobbij, Corné Bastiaansen,
Remco Bohle, Shutterstock.

Opmaak:

Hans Langstraat (www.ph-ontwerp.nl)

Druk:

TDS

Voorwoord

5

Verantwoording en leeswijzer

6

1. Voortgang en operationalisering van het programma

8

2 Analyse van de sociaal economische situatie

29

3 Overzicht van de uitvoering van het OP Kansen voor West

32

4 Uitvoering naar prioriteit

48

5 EFRO/CF - programma’s: grote projecten

54

6 Technische bijstand

55

7 Voorlichting en publiciteit

58

8 Bijlage

58

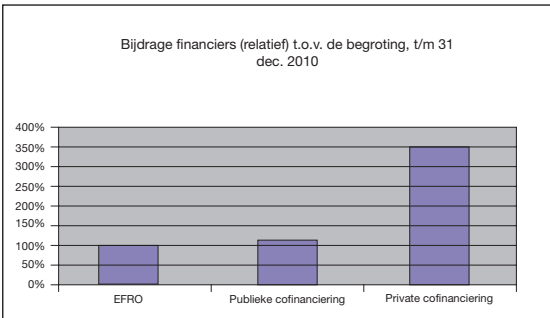
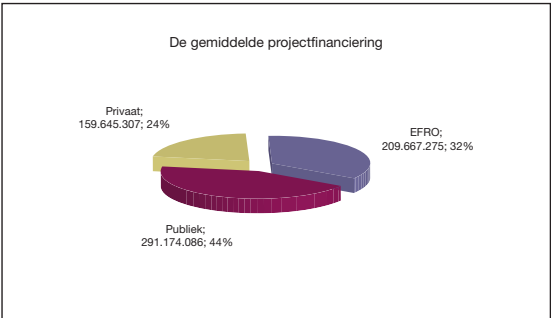
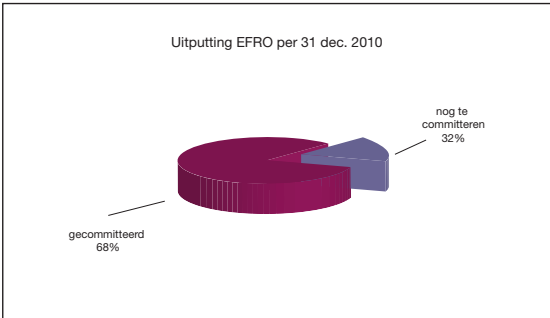
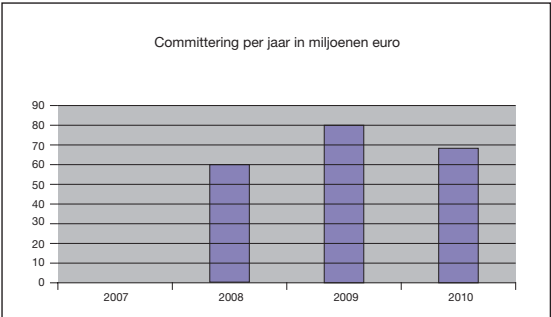
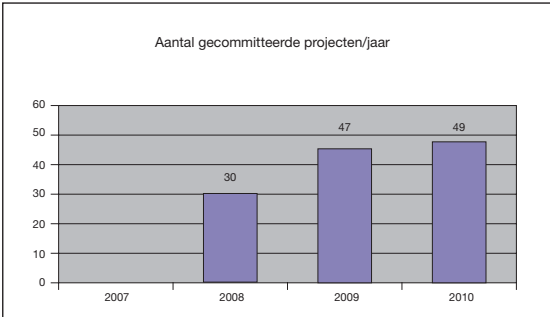

G4P4

Voorwoord

Kansen voor West in grafieken

	EFRO in budget in euro	Lissabon opgave in %	Lissabon opgave in euro	Lissabon gecommiteerd in euro	Lissabon gecommiteerd in %
totaal	310.600.00	63%	194.300.00	129.637.202	67%

1e typologie	
mkb	25%
kennis en ontwikkeling	23%
recreatie en toerisme	12%
openbare ruimte	11%
milieu	9%
incubator	7%

Cluster	Aantal projecten*	EFRO investering
Life Sciences, medische technologie, bioscience en milieutechnologie	36	68.814.722
Creatieve industrie (waaronder ICT en nieuwe media)	30	40.072.613
Maritieme cluster en deltatechnologie	17	37.571.625
Transport, logistiek en handel	14	36.687.031
Zakelijke dienstverlening	17	32.089.300
Voedsel & bloemen	15	27.118.886
Toerisme en congresswezen	13	15.114.396
Composieten	7	15.058.795
Geomatica	7	13.894.603
Petrochemische industrie	6	12.791.981
Juridisch	5	10.932.564
Geen specifiek cluster		120.515.065
Totale inzet op clusters*		310.146.516

*een project kan in meerdere clusters vallen

Hierbij bied ik u al weer het vierde jaarverslag van Kansen voor West aan. Met dit jaarverslag voldoen wij aan de verplichting om jaarlijks verslag te doen aan de EC. Tegelijkertijd geeft het ons allen de gelegenheid om terug te blikken en vast te stellen waar wij precies staan met ons gezamenlijk Randstad-programma.

De Europese Commissie heeft een bedrag van ruim 310 miljoen euro uit het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling ter beschikking gesteld voor de uitvoering van het operationeel programma Kansen voor West. Samen met de verwachte publieke en private cofinanciering zal dit een investeringsimpuls geven van ruim 770 miljoen euro in de Randstad. Maar, zoals dit verslag laat zien, dragen de verschillende cofinancieringen van het programma meer bij dan voorzien waardoor die impuls nog aanzienlijk groter kan worden.

In 2010 zijn de sociaal-economische effecten van de wereldwijde financiële crisis duidelijk merkbaar geworden, ook in de Randstad. Het is duidelijk dat de crisis nog zeker doorwerkt in 2011 en verder. Maar, hoewel al enkele projecten hebben aan gegeven dat cofinanciering van projecten achter blijft, of zelfs niet doorgaat, heeft de crisis tot heden echter nog geen duidelijk merkbaar stempel gezet op het programma. Daarom houden wij als gezamenlijke partners vast aan ons uitgangspunt om in onze eigen gebieden het programma zo goed mogelijk zichtbaar te maken en begunstigden zoveel mogelijk ten dienste te zijn met deze investeringsimpuls.

Wat betreft de voortgang van het programma is 2010 een goed jaar te noemen. Liefst 49 projecten gingen van start voor bijna een kwart van het gehele budget. Ook is de ruime voorraad van potentiële projecten een goede indicator dat er vraag is naar de investeringen van Kansen voor West. Van belang is ook de voortgaande goede samenwerking tussen de acht partners van het programma.

Alle betrokkenen konden zich focussen op de uitvoering van het programma door te zorgen dat goede projecten toegang krijgen tot Europese gelden om daarmee een bijdrage te leveren aan de economische kracht van Landsdeel West. Het aantal projecten is de 100+ grens overschreden. Op 31 december waren er in totaal 126 projecten gecommiteerd.

Het programma investeert in de lokale en regionale gebieden van West Nederland om hiermee de economie te versterken via kennis, innovatie en ondernemerschap. Opvallend is dat het zo goed lukt om binnen prioriteit 1 de omslag te maken naar innovatieprojecten. Hiermee wordt aangetoond dat het voor de “oude lidstaten”, en op regionaal niveau mogelijk is om via structuurfondsen een omslag te maken en daarmee fors bij te dragen aan de Lissabon doelstellingen.

Toch is er ook een punt van zorg. Dit jaarverslag laat zien dat de bestedingen van de projecten duidelijk trager verloopt dan verwacht. Hoewel er op dit moment zeker geen zorgen om de N+2 zijn, lopen de investeringen in het merendeel van de projecten fors achter bij de door de begunstigden aangegeven planning. Dit resulteert in de noodzaak tot strakke monitoring en sturing. De hoofdreden voor dit achterblijven, is een te optimistische planning. Slechts bij enkele projecten speelt de crisis een rol.

Kortom, ik ben positief over al die investeringen die we met ons programma kunnen maken. En ben ik trots op de vele mooie projecten die al in uitvoering zijn en waarmee wij gezamenlijk een mooi resultaat gaan boeken.

J. N. Baljeu
Namens de managementautoriteit,
het College van B&W van de
gemeente Rotterdam

G4P4

Verantwoording en leeswijzer

Dit is het jaarverslag 2010 over de uitvoering van het Operationeel Programma Kansen voor West EFRO 2007-2013. Het jaarverslag is opgesteld conform de eisen van de Europese Commissie, zoals neergelegd in artikel 67 van (EG) Nr. 1083/2006 en de Uitvoeringsverordening (EG) Nr. 1828/2006 (gewijzigd in 846/2009). Het jaarverslag is opgesteld onder verantwoordelijkheid van de managementautoriteit, het college van B&W van Rotterdam. Het jaarverslag is met inbreng van alle partners binnen Kansen voor West tot stand gekomen.

Kansen voor West is een geïntegreerd structuurfondsenprogramma voor Landsdeel West en omvat het grondgebied van de provincies Noord- en Zuid-Holland, Utrecht en Flevoland met specifieke aandacht voor de vier grote steden Amsterdam, Den Haag, Rotterdam en Utrecht. Dit alles vertaalt zich in een programmadeel West-Regio en stedelijke programmadelen voor de vier grote steden. Aan de basis van Kansen voor West staat de Lissabon-Strategie die moet leiden tot economische groei en meer en betere banen in de Europese Unie. Voor de Randstad betekent dit dat de concurrentiekracht van de regio moet worden versterkt. Dat betekent investeren in thema's als innovatie, onderzoek & ontwikkeling, kennisuitwisseling, aansluiting onderwijs arbeidsmarkt, menselijk kapitaal en duurzame energie.

Het jaarverslag is een basisdocument voor het beheer van het operationeel programma:

- het geeft inzage in de uitvoering van het programma en de interactie tussen de Europese Commissie en managementautoriteit;
- het is een tussentijdse verantwoording voor het Comité van Toezicht op basis waarvan zij lijnen uit kan zetten voor de komende jaren;

- het is de hoofdbron van informatie over het programma en voor de jaarlijkse vergadering met de Europese Commissie, managementautoriteiten en lidstaat;
- het is een voorwaarde voor tussentijdse betalingen van de Europese Commissie.

Dit jaarverslag is op 1 juni 2011 door het Comité van Toezicht goedgekeurd en conform artikel 67 van (EG) Nr. 1083/2006 aan de Europese Commissie aangeboden. Het jaarverslag wordt elektronisch verstuurd naar de Europese Commissie via het SFC 2007 systeem. Daarnaast wordt het gepubliceerd op www.kansenvoorwest.nl inclusief een publieksvriendelijke samenvatting.

Leeswijzer

Hoofdstuk 1 beschrijft uitgebreid de voortgang, de operationalisering en de aspecten van beheer en controle van het programma.

Hoofdstuk 2 gaat via een analyse dieper in op de sociaal-economische situatie in West Nederland.

In hoofdstuk 3 wordt een gedetailleerd overzicht van de uitvoering van Kansen voor West gegeven door te kijken naar zaken als resultaten, voortgang, Lissabon-doelstelling, wetgeving, uitvoeringsproblemen en oplossingen, wijzigingen en complementariteit. Ook beschrijft het de belangrijkste punten van de tussenevaluatie.

Hoofdstuk 4 beschrijft de uitvoering van de prioriteiten waarbij wordt gekeken naar doelstellingen en voortgangsanalyse.

Hoofdstuk 5 geeft een toelichting op het gebruik van grote projecten en hoofdstuk 6 licht het gebruik van de Technische Bijstand toe.

Ten slotte behandelt hoofdstuk 7 de uitgevoerde voorlichting- en publiciteitsmaatregelen waarbij ingegaan wordt op de voortgang van het communicatieplan, de aandacht voor EFRO en het onderhouden van de relaties binnen Kansen voor West. Ook wordt ingegaan op de uitkomsten van de tussenevaluatie voor de voorlichting en publiciteit.

PS. Het meeste cijfermatige materiaal over het programma en van de sociaal-economische indicatoren is te vinden in de bijlagen van dit jaarverslag. De tabellen hiervan worden met een 'B' aangegeven.

"Kansen voor West geeft kennis, innovatie en creativiteit alle kans"

*R.C. Robbertsen
Commissaris van de Koningin in Utrecht
Gemandateerd voorzitter van Kansen voor West*

G4P4

1 Voortgang en operationalisering van het programma

Clusterregeling Zuid-Holland

De Provincie Zuid-Holland heeft een subsidieregeling in het leven geroepen speciaal voor het bedrijfsleven. Deze Clusterregeling Zuid-Holland streeft naar het (verder) ontwikkelen van economische clusters met potentie in de Provincie. Het gaat daarbij naar grotere projecten, waarbij meerdere bedrijven en kennisinstellingen moeten zijn betrokken. Deze regeling richt zich op valorisatie van de aanwezige kennis in Zuid-Holland. Clusterregeling richt zich op ongeveer 5 grote clusterprojecten waarbij 10 bedrijven en instellingen risicodragend deelnemen en ongeveer 15 basis clusterprojecten waarbij meer dan 3, maar minder dan 10 bedrijven en instellingen risicodragend deelnemen.

De regeling subsidieert samenwerkingsverbanden van bedrijven en samenwerkingsverbanden van bedrijven met onderzoeks- of kennisinstellingen. Hoe meer er wordt samengewerkt, des te meer subsidie. Belangrijk is dat met minimaal drie partijen wordt samengewerkt.

De activiteiten binnen de samenwerking worden door de betrokken bedrijven en kennisinstellingen uitgevoerd binnen de voor de Clusterregeling geldende voorwaarden. Bedrijven uit de volgende vier clusters komen voor subsidie in aanmerking: Greenports, Life & Health Sciences, Transport & logistiek en Water- & Deltatechnologie.

Penvoerder: Provincie Zuid-Holland
Prioriteit: 1 (Kennis, Innovatie en Ondernemerschap)
EFRO: € 7.500.000,-
Overig Publiek: € 3.750.000,-
Privaat: € 20.500.000,-
Looptijd: 1 januari 2007 t/m 31 december 2012
Website: www.zuid-holland.nl/kansenvoorinnovatie

Dit hoofdstuk gaat in op de algemene aspecten van de voortgang en de operationalisering van het programma. Er wordt gekeken naar de samenwerking binnen het programma, de organisatie, de voortgang bij de verschillende partners en de overleggen en aspecten van beheer en controle.

1.1 Algemeen

In 2010 is goede vooruitgang geboekt in de uitvoering van Kansen voor West door de comitting van 49 projecten, voor ruim 69 miljoen. Cumulatief is hiermee 68% van het beschikbare EFRO-budget gecommiteerd. Eind december waren 39 projecten in voorbereiding waarvan een deel zal worden gecommiteerd. Verder bestaan er nog ruim 50 projectideeën waarvan een aantal tot een project zal gaan leiden. Dit geeft bij elkaar aan dat er grote belangstelling is voor de EFRO-fondsen. Het geeft ook aan dat in potentie het gehele programma praktisch vol zit. Mijlpalen zijn de projectuitgaven waarmee N+2 ruim gehaald werd en de goede bekendheid van projectaanvragers met de steunpunten en programmabureaus. Verder functioneert de samenwerking van de acht partijen in Kansen voor West naar behoren, is het beheersysteem volledig in gebruik en kent de tussenevaluatie van het programma een positieve uitkomst. Het beheer van het programma heeft in 2010 weer de nodige aandacht gevestigd. Complexe zaken als aanbesteden, staatssteun, publiek-private samenwerking, kostenopbouw, loonkosten, IKT, artikel 55, enzovoorts blijven aandacht vragen. Hierin wordt voorzien door het opstellen van interpretaties en beschrijving van behandeling, waarbij het de kunst blijft om een overdaad aan bureaucratie te vermijden. De samenwerking met de auditautoriteit en certificeringsautoriteit en de balans tussen de verschillende contro-

les en uitvoering, zowel qua inhoud, tempo als capaciteit is in 2010 verbeterd. De auditautoriteit heeft een positieve beoordeling gemaakt van de beheer- en controlesystemen. Hiervoor zijn systeemaudits uitgevoerd bij de managementautoriteit en projectaudits in Amsterdam, Utrecht, Flevoland en Noord- en Zuid-Holland. Maar het blijft nodig om onder gezamenlijke verantwoordelijkheid de controledruk voor begunstigden te verlagen. De samenwerking tussen de partijen van Kansen voor West is goed zichtbaar bij het regelmatige overleg tussen de provincie Noord-Holland en Amsterdam, of tussen Zuid-Holland en Rotterdam en Den Haag of de provincie en de stad Utrecht. Aansprekende voorbeelden hiervan in 2010 zijn de gezamenlijk gefinancierde projecten Bio Process Pilot Facility en Centrum voor Aarde en Duurzaamheid.

1.2 Voortgang operationeel programma Kansen voor West

In 2010 zijn 126 projecten in uitvoering en is 68% van het budget vastgelegd. Zie ook tabel B8 voor een overzicht van alle gecommiteerde projecten inclusief de bedragen. Van belang hierbij is dat de partners de verwachting hebben uitgesproken dat in 2011 alle beschikbare middelen zullen zijn belegd. Deze voorspoedige voortgang is ondermeer te danken aan de steunpunten en de programmabureaus die hiervoor de nodige inzet leveren. Hierbij is de gemiddelde projectgrootte van een Kansen voor West project 5,2 miljoen met een gemiddelde EFRO-bijdrage van bijna 1,7 miljoen (32% interven-

tie). De onderstaande tabel geeft het overzicht van de financiële voortgang op programmaniveau. Ook de voortgang van comittingen ten opzichte van de inspanningsplafonds verloopt voorspoedig (zie tabel B1). Zo zijn voor de provincies Noord-Holland en Utrecht en voor gelabelde gelden van Amsterdam de gepubliceerde grenzen al bereikt. Vooralsnog hebben de partners afgesproken om eind 2011 naar een eventuele verschuiving tussen de plafonds te kijken. In verband hiermee is mede op verzoek van het Comité van Toezicht afgesproken dat de partners in 2011 de mogelijkheid van overcomittingen zullen bekijken, om hiermee maximale besteding van EFRO gelden mogelijk te maken.

In Kansen voor West zijn in 2010 twee regelingen gecommiteerd. Bij elkaar lopen er nu negen regelingen voor een totaal van ruim 28 miljoen EFRO en 124 miljoen totale kosten. De lopende regelingen zijn Aardgasmobiliteit en de Clusterregeling in Zuid-Holland. Technologische Milieu Innovatie en Innovatie Incentive in Flevoland. De Investeringsregeling voor ondernemers in Amsterdam. Bedrijven Verbeter Gebieden, Economische Kansenzones, Rotterdam Media Commission en Revitalisering Winkelgebied Oude Noorden in Rotterdam. De voortgang in uitvoering en realisatie van regelingen en fondsen wordt in de verschillende stuurgroepen besproken. Het beeld van de gerealiseerde toekenning en uitgaven varieert. De toekenningen lopen over het algemeen vrij goed. Realisaties geven een wat ander beeld. Zo komt

Tabel 1: Gecommiteerde uitgaven (€) OP Kansen voor West cumulatief t/m 31 december 2010

Kansen voor West Cumulatief	(2) EFRO	(3) Publieke cofinanciering	(4) Private cofinanciering	(5) Totaal cofinanciering (3+4)	Totaal OP (kolom 2+5)
Totaal opgave OP	310.600.000	392.802.000	66.886.000	459.688.000	770.288.000
Totaal gecommiteerd	209.667.275	291.174.086	159.645.307	450.819.393	660.486.668
Gecommiteerd in %	68%	74%	239%	98%	86%
Totaal nog te comitteren	100.932.725	101.627.914	-92.759.307	8.868.607	109.801.332

G4P4

nu de Clusterregeling Zuid-Holland wat meer op gang evenals de TMI-regeling, maar de regeling Aardgasmobiliteit loopt wat achter vanwege technische redenen.

In 2010 zijn naast de gecommiteerde fondsen Doorstart Technofonds Flevoland BV, het Startersfonds in Den Haag en het Garantiefonds Microkredieten Amsterdam geen nieuwe fondsen gestart. In totaal is hier voor ruim 2,8 miljoen EFRO gecommiteerd met totale kosten van 9,1 miljoen. Wel zijn in Rotterdam en Den Haag voorbereidingen gestart naar een mogelijke inzet van EFRO-projecten in een JESSICA fonds.

De voortgang in gecertificeerde uitgaven van het programma is met ruim 19 miljoen euro EFRO in 2010 voorspoedig te noemen, zie ook tabel 2. De geaccumuleerde gecertificeerde uitgaven komen hiermee uit op ruim 38 miljoen euro en ruim 93 miljoen totale subsidiabele kosten. Projecten als de Hofbogen, TMI regeling en Cross Media Expertisecentrum zorgden ervoor dat in 2010 voldoende uitgaven zijn gemaakt.

Ten aanzien van de geaccepteerde realisaties loopt prioriteit 2 wat achter met 5% in vergelijking met de prioriteiten 1 (12%), 3 (15%) en 4 (22%). Deze relatieve achterstand is gezien de soort van projecten verklaarbaar omdat deze projecten vaak een lange voorbereidingstijd kennen (zie tabel B6 van de bijlage).

Vanuit het beheersysteem zijn nu betere data te verkrijgen over de doorlooptijd van projecten. Hierbij valt op dat de gemiddelde doorlooptijd minder ongunstig is als eerder aangenomen. Bovendien is de doorlooptijd gedurende de programmaperiode duidelijk afgenomen. De gemiddelde doorlooptijd ligt nu rond de 12 weken voor de West-Regio-projecten en 13 weken voor de stedelijke projecten. Voor de eerdere jaren waren de cijfers voor de West-Regio-projecten respectievelijk 26 weken (2008) en 18 weken (2009). Voor de stedelijke projecten was dit 34 weken (2008) en 15 weken (2009). Wel blijft het belangrijk te benadrukken dat de technische kwaliteit van subsidieaanvragen nogal eens te wensen over laat. Hierdoor treedt ook vertraging op. Specifiek bij projectpartners voor wie EFRO nieuw is. Het verkrijgen van de juiste informatie, speciaal rond de opbouw van tarieven vereist vaak geruime tijd. Vaak is dan ook ruime tijd benodigd voordat men dit inzicht kan en wil geven in de tarieven. Ook omdat men verwacht met de gebruikelijke externe tarieven als medebegunstigde te kunnen participeren.

Wel worden er vrij hoge eisen aan de projectplannen gesteld. Om aanvragers hierin tegemoet te komen zijn toelichtingen en minimale inhoudsopgaven ontwikkeld. Ook besteden de steunpunten veel aandacht aan voorlichting over specifieke aspecten van de aanvraag. De controle op de doorlooptijden en opschor-

tingtermijnen - mede als gevolg van de wet Dwangsom - vereisen bovendien een vrij formele benadering, die de nodige aandacht eist. In het beheersysteem zijn hiervoor nu nieuwe periodes opgenomen die streng opgevolgd worden. Ook is een werkwijze overeengekomen waarbij begunstigten minder vaak schriftelijk worden benaderd en eerder worden uitgenodigd.

1.2.1 Voortgang programma-deel West-Regio

Het programmabureau West-Regio was in 2010 volop aan het werk met de behandeling van nieuwe subsidieaanvragen en voortgangsrapportages. Per eind december waren er naast de 78 lopende projecten nog 41 projecten in verschillende fase van behandeling. Daarnaast worden adviezen voorbereid voor de West-Regio stuurgroep voor zowel de provinciale als de gelabelde G-4 projecten. Veruit de meeste tijd en capaciteit is ingezet in de afhandeling van de voortgangsrapportages. De steunpunten ondersteunen de subsidieaanvragers bij de voorbereiding van de subsidieaanvragen. Zie bijlage B2 voor een gedetailleerder verslag van de activiteiten van de West-Regio stuurgroep. De investeringsopgave voor de West-Regio bedraagt ruim 199 miljoen euro waarvan inmiddels ruim 136 miljoen (69%) is gecommiteerd. Uitgesplitst naar inspanningsopgave betekent dit dat voor de P4 inmiddels 70% is gecommiteerd en 65% van het stedelijk gelabelde geld (zie tabellen B1, B3 en B4). Het is memorabel om ook te kunnen melden dat in 2010 de eerste 2 projecten van het programma zijn vastgesteld. Dit betreft het project Kunstfactor in de stad Utrecht, voor 398.000 euro EFRO en de Westergasfabriek 'het levende park', dat is vastgesteld op 152.000 euro EFRO. In het volgende jaarverslag zal de vaststelling van projecten ruimer aandacht krijgen.

1.2.2 Voortgang Bemiddelende Instanties, de stedelijke programmadelen

De programmabureaus van Amsterdam, Den Haag, Rotterdam en Utrecht hebben in 2010 volop gewerkt aan nieuwe subsidieaanvragen en de behandeling van projectrapportages. De stedelijke stuurgroepen functioneren goed en komen zo'n 5 keer/jaar bijeen waarbij alle projectvoorstellen worden besproken en van advies voorzien. De voortgang van projecten wordt besproken en waar mogelijk neemt de stuurgroep actie om belemmeringen aan te pakken. Projectvoorstellen voor de gelabelde gelden worden zoveel mogelijk in de stedelijke stuurgroep besproken. Zie ook de bijlage voor een gedetailleerd verslag van de stuurgroepen. De gezamenlijke inspanning van de G-4 bedraagt ruim 98 miljoen waarvan ultimo 2010 ruim 60 miljoen (61%) is gecommiteerd in 47 projecten. In tabel B1, B4 en B5 is per stad te zien hoe de voortgang in committeringen verloopt. Over het algemeen lopen de committeringen voorspoedig en de investeringen in prioriteit 1 zijn duidelijk verbeterd in 2010. Het aantal projecten in voorbereiding overtreft in veel steden het beschikbare EFRO budget. Dit betekent niet dat alle gelden hiermee al vastgelegd zijn. Veel projecten vallen namelijk af doordat ze niet aan de regelgeving voldoen. Het is echter wel een indicatie dat de voortgang in committering fors is en dat het einde van de ruimte in zicht is. Hieronder volgt per stad een korte voortgangsbeschrijving.

Tabel 2: Gecertificeerde uitgaven (€) volgens de betaalaanvraag* OP Kansen voor West cumulatief t/m 31 december 2010

Uitgaven	Bedrag totale subsidiabele uitgaven (TSK)	Overheidsbijdrage incl. EFRO	EFRO	EFRO in %
Prioriteit 1	49.320.255,21	41.185.982,66	19.728.102,08	40%
Prioriteit 2	2.700.823,81	2.505.130,51	1.080.329,52	40%
Prioriteit 3	36.536.112,22	23.738.888,29	14.614.444,89	40%
Prioriteit 4	5.367.435,78	5.367.435,78	2.683.717,89	50%
Totaal	93.924.627,02	72.797.437,24	38.106.594,39	

*Voor de betaalaanvraag geldt voor EFRO een interventiepercentage van 40% of 50% t.o.v. TSK

G4P4

Amsterdam

Expertisecentrum GMP2-lab

Een samenwerking van VU-Amsterdam,
VU Medisch Centrum

Het Positron Emissie Tomografie (PET) is, evenals röntgenfoto's, MRI, CT en echografie, een beeldvormende techniek. PET onderscheidt zich echter doordat biologische processen in het lichaam zichtbaar gemaakt kunnen worden. De PET technologie wordt in de gezondheidszorg gebruikt als diagnostisch instrument en voor medisch-biologisch onderzoek. Daarnaast wordt PET in toenemende mate gebruikt bij de ontwikkeling van nieuwe medicijnen.

De Vrije Universiteit (VU) en het VU Medisch Centrum (VUmc) hebben in de loop van de tijd een heel sterke positie opgebouwd in het onderzoek op het gebied van PET. Zo heeft de afdeling Nucleaire geneeskunde & PET Research van het VUmc een Radionuclidencentrum (RNC), een kennis- en expertisecentrum voor het gebruik van radioactief materiaal in de gezondheidszorg. Het RNC heeft een productiefaciliteit (GMP1) voor de productie van zogenaamde radiofarmaca ten behoeve van PET. De activiteiten van het RNC zijn in de afgelopen periode dusdanig gegroeid dat de grens van de huidige capaciteit bereikt is.

In dit project wordt een tweede Radionuclidencentrum ingericht. Een bestaand gebouw moet hiervoor worden aangepast en ingericht. Het nieuwe centrum is nodig om aan de toenemende vraag uit binnen- en buitenland te voldoen.

Penvoerder: VU Amsterdam

Prioriteit: 1 (Kennis, Innovatie en Ondernemerschap)

EFRO: € 2.566.234

Overig publiek: € 3.849.350

Privaat:

Looptijd: 1 januari 2009 t/m 31 mei 2011

Website: www.rnc.vu.nl

De projectselectie in Amsterdam gaat volgens plan. Er is een grote mate van diversiteit, hoewel in prioriteit 1 wel de nadruk heeft gelegen op Life Sciences en duurzaamheidsprojecten. De totale gecommitteerde stedelijke EFRO-bijdrage is ruim 19 miljoen euro (56%) voor 14 projecten (waarvan 6 in 2010). Hierbij is de gemiddelde projectgrootte 3,7 miljoen met een gemiddelde EFRO bijdrage bijna 1,4 miljoen (38% interventie).

Bij de projectbeoordeling komen zaken naar voren die vrij veel tijd kosten om op te lossen. Zoals de onderbouwing van de economische relevantie en meerwaarde, en het maken van een goed uitgewerkte kostenbegroting. In 2010 zijn 4 projecten gecommitteerd. Meesteropleiding Theater- en Modecoupeurs, Investeringsregeling voor ondernemers in Economische Kanszones, Vernieuwing Elthetocomplex en Versterken van de toeristische functie van de Westerkerk. Verder zijn de twee Damrak projecten gehercommitteerd. In totaal zijn gezamenlijk 8 projecten met Noord-Holland gefinancierd voor het gelabelde programmadeel te weten Matrix VI, Walstroom Amsterdam en Zaanstad, Cross Media expertisecentrum, Life science centrum Amsterdam, Getijdenstroomenergie, Heatmatcher en Koudewinning Koudekerkeplas.

De bekendheid van het programma is goed te noemen gezien de stroom projectideeën en aanvragen bij het stedelijk programmabureau. De stuurgroepleden gebruiken hun netwerken om aanvragers te attenderen op het programma. Na elke beschikking wordt de begunstigde verzocht een persbericht uit te laten gaan. Ten slotte hebben de specifieke socio-economische ontwikkelingen in 2010 door de kredietcrisis hun invloed gehad. Dit uit zich in het feit dat cofinancieringen moeilijker te verkrijgen zijn. Niet zo zeer binnen de publieke sector, maar vooral bij private partijen zoals bv. bij Incubator Matrix VI. Vooral sectoren die (deels) afhankelijk zijn van private sponsors kloppen eerder en vaker aan bij Kansen voor West. Opmerkelijk is de extra toestroom van projecten uit de culturele sector, in het bijzonder musea.

Rotterdam

Powered by You

Een samenwerking van SDC, Slapeloos BV, Stadion Feijenoord NV en TU-Delft

De Sustainable Dance Club heeft een energieopwekkende vloer ontwikkeld voor gebruik in dance clubs. Deze vloer is de duurzame ‘eye-catcher’ voor veel evenementen en clubs. Het is een goed voorbeeld van een succesvolle integratie van innovatie, duurzaamheid, creativiteit en fun. Hoe harder er gedanst wordt, hoe meer energie er wordt opgewekt. Deze dansvloer is uniek in de wereld en de (inter)nationale belangstelling is sinds de lancering van het concept in 2006 nog steeds groot. Naast de dance clubs liggen er ook grote kansen voor het doorontwikkelen van de vloer voor ruimtes waar grote mensenmassa’s lopen met de Sustainable Energy Floor. SDC wil deze technologie de komende 2 jaar samen met strategische partners realiseren. Het is momenteel niet economisch haalbaar om een energieopwekkende vloer te ontwikkelen voor publieksruimtes. De investeringen zijn hoog en het rendement is de eerste 2 jaren laag. De potentie op lange termijn is echter groot, daarom kiest SDC nu voor een pilot. Vooral de combinatie van energieopbrengst met de beleving en beïnvloeding van het publiek is aantrekkelijk. SDC streeft ernaar om in 2010 prototypes van de Sustainable Energy Floor- “Powered by You” te ontwikkelen en om in 2011 een pilot project te doen in het Feyenoord Stadion De Kuip. Met de pilot komt veel technische informatie beschikbaar t.a.v. eisen en wensen voor de vloer, prototypes van energieopwekkende modules. Verder wordt een Pilotvloer met handleidingen en productdocumentatie en een technische, economische en maatschappelijke haalbaarheid ontwikkeld.

Penvoerder: Sustainable Dance Club
Prioriteit: 1 (Kennis, Innovatie en Ondernemerschap)
EFRO: € 226.185
Overig publiek: € 25.251
Privaat: € 254.707
Looptijd: 16 maart 2010 t/m 31 december 2011
Website: www.sustainabledanceclub.nl

De projectselectie in Rotterdam gaat voor-
spoedig. De totale gecommitteerde stedelijke
EFRO-bijdrage is ruim 21 miljoen euro (71%)
voor 9 projecten (waarvan 6 in 2010). Hierbij is
de gemiddelde projectgrootte 6,4 miljoen met
een gemiddelde EFRO bijdrage van bijna 2,4
miljoen (38% interventie). De orderportefeuille is
voor alle prioriteiten voldoende gevuld.

In 2010 zijn in Rotterdam 5 projecten gecom-
mitteerd. In prioriteit 1 het Drijvend Palviolen en
Powered by You, en in prioriteit 3 De Hofbogen,
Herinrichting Openbare Ruimte Katendrecht en
Revitalisering Winkelgebied Oude Noorden. Het
project Bio Process Pilot Facility - het honderd-
ste project van Kansen voor West - is gezamen-
lijk gefinancierd met Den Haag en Zuid-Holland.

De stad was nauw betrokken bij het onderzoek
van de EIB/BZK/Ecorys naar JESSICA. Bij de
projectbeoordeling komen zaken naar voren zo-
als te vroeg indienen van onvoldragen voorstel-
len, of het juist en concreet formuleren van een
projectplan gericht op EFRO. Ook in Rotterdam
hebben de specifieke socio-economische
ontwikkelingen in 2010 door de kredietcrisis
nog geen grote invloed gehad op het program-
madeel. Wel blijkt er een grotere behoefte aan
externe financieringsmogelijkheden zoals het
EFRO te bestaan. Dit uit zich door een groter
aantal projectaanvragen die anders niet bij het
EFRO zouden hebben aangeklopt.

G4P4

Den Haag

Boulevard Scheveningen

Een samenwerking van gemeente Den Haag
en Rijkswaterstaat

Het strand van Scheveningen krijgt een opknapbeurt. Eer wordt een dijk
én een boulevard gebouwd. Deze werkzaamheden zijn nodig om de veilig-
heid en de kwaliteit van de boulevard van Scheveningen te verbeteren en
de kustverdediging te versterken. De dijk komt in het gebied tussen de
Scheveningseslag en de keerlus van tram 11. Op het hoogste punt is de
dijk 12 meter hoog. Het versterken van de kustverdediging maakt ook een
nieuwe boulevard mogelijk. Bijzonder aan de nieuwe boulevard is dat hij
de originele, golvende kustlijn van Scheveningen volgt. Dit maakt de ge-
voelsafstand tussen Scheveningen-Bad, -Dorp en -Haven kleiner. Auto's,
fietsers en voetgangers worden door hoogteverschillen zoveel mogelijk
van elkaar gescheiden. Er komt minder ruimte voor auto's en meer voor
fietsers en voetgangers. Ook de strandpaviljoens worden gemoderniseerd
en in groepjes over het strand verspreid. Het ontwerp van de nieuwe bou-
levard is van de Spaanse architect De Solè-Morales. Daarnaast komen er
landmarks, fietsenstallingen, toiletgroepen en een beeldentuin. Er worden
kiosken geplaatst en verschillende bruggen gebouwd. Het project leidt
tot een toename van het aantal bezoekers, maar ook tot een verbeterde
woon omgeving en de daaruit voortkomende waarde stijgingen van wonin-
gen. Door deze stijgingen neemt ook de werkgelegenheid toe.

Penvoerder: Gemeente Den Haag, dienst stadsbeheer
Prioriteit: 2 (Attractieve Regio's)
EFRO: € 1.634.000,-
Overig Publiek: € 2.512.194,-
Privaat: € 0,-
Looptijd: 1 maart 2010 t/m 1 juli 2013
Website: www.scheveningendenhaag.com

Ook in Den Haag gaat de projectselectie voor-
spoedig. De totale gecommitteerde stedelijke
EFRO-bijdrage is ruim 10 miljoen euro (51%) voor
11 projecten (waarvan 9 in 2010). Hierbij is de ge-
middelde projectgrootte 2,7 miljoen met een ge-
middelde EFRO bijdrage van bijna 1 miljoen (37%
interventie). De pijplijn van de Haagse projecten
is heel ruim gevuld waardoor in 2011 vrijwel zeker
het gehele budget gecommitteerd kan zijn.

In 2010 zijn in Den Haag 9 projecten gecomit-
teerd. In prioriteit 1 het European Metropolitan
Network Institute en PowerPlane Development. In
prioriteit 2 Boulevard Scheveningen en in prioriteit
3 Humanity House, Stadstuin Emma's Hof, Pano-
rama Mesdag, Creatieve Stad, Overdekte Skate-
baan Binckhorst en Internationaal Experience
Center “De Poort”. Het project Bio Process Pilot
Facility is gezamenlijk gefinancierd met Rotterdam
en Zuid-Holland.

Verder is een seminar georganiseerd over de
toekomst van de structuurfondsen. Deelnemers
waren vertegenwoordigers van gemeenten,
provincies en rijk en waren er (grotere) potentiële
aanvragers aanwezig vanuit het onderwijs en
corporaties. Daarnaast is Den Haag nauw betrok-
ken geweest bij het onderzoek van de EIB/BZK/
Ecorys naar JESSICA. Ook in Den Haag hebben
de specifiek socio-economische ontwikkelingen
in 2010 door de kredietcrisis nog niet een grote
invloed gehad. Doordat het dreigend wegvallen
van cofinanciering kon worden opvangen met
de inzet van het Cofinancieringsfonds. Wel is dit
fonds bijna uitgeput en aanvullen in 2011 gaat,
gezien de financiële omstandigheden, lastig. Eind
2010 is het College van B&W daarom gestart met
een nieuwe opzet voor de inzet van dit fonds.
Hierdoor zal het ook in Den Haag, minder eenvou-
dig zijn om de cofinanciering van projecten rond
te krijgen.

Utrecht

Creatieve Industrie Jan Jongerius’

Een samenwerking van gemeente Utrecht, Stichting Vrienden van het Jongeriuscomplex en F. van Seumeren Holding

De monumentale villa en tuin aan het Merwedekanaal zijn samen met het achterliggende kantoor onderdeel van het zogenaamde Jongeriuscomplex. Dit werd gebouwd in 1938 door ondernemer Jan Jongerius. Door de eigenzinnige aanpak van Jongerius ontstond een complex dat qua bouwstijlen een mix is van modernisme en art-deco. Met de verbouwing van de monumentale Jongeriusvilla en tuin wordt de eerste stap gezet in de ontwikkeling van een ontmoetingsplaats en ontwikkelingsplek voor creatieve ondernemers in de Jongeriusfabriek. In Utrecht wonen en werken veel creatieve ondernemers, maar de bedrijfsruimte in de stad is beperkt en verspreid. De Jongeriusfabriek moet een plaats worden waar ondernemers uit de kunsten, creatieve zakelijke dienstverlening en media en entertainment zich kunnen vestigen en elkaar kunnen ontmoeten. De villa krijgt onder andere een horecagelegenheid en diverse kleine presentatieruimtes. Het project beperkt zich hiertoe in de 1ste fase.

Penvoerder: Stichting Vrienden van het Jongeriuscomplex
Prioriteit: 3 (Attractieve Steden)
EFRO: € 1.249.516,-
Overig Publiek: € 1.055.152,-
Privaat: € 819.122,-
Looptijd: 15 juli 2009 t/m 15 september 2012
Website: www.jongeriuscomplex.nl

De projectselectie in de stad Utrecht gaat volgens plan. Totaal is ruim 7,8 miljoen euro (61%) gecommiteerd in de stedelijke EFRO-bijdrage voor 13 projecten. Hierbij is de gemiddelde projectgrootte 1,6 miljoen met een gemiddelde EFRO bijdrage van bijna 0,6 miljoen (38% interventie). In 2011 zal een aanvraag worden gedaan voor prioriteit 2, waar Utrecht een relatief beperkt aandeel heeft.

In 2010 zijn in Utrecht 4 projecten gecommiteerd. In prioriteit 3 zijn dit Designer Café, Creatieve Industrie Jan Jongerius, De Nieuwe Bouwloods en het Bedrijventerrein Overvecht. De projecten Science Park Utrecht, Protospace, Centrum voor Aarde en duurzaamheid, en The Next Step zijn gezamenlijk gefinancierd met de Provincie Utrecht.

De sociaal-economische situatie is in 2010 verbeterd. Utrecht voert zelfs in het 5e Cohesierapport* de lijst aan als meest competitieve regio van Europa. In de loop van 2010 werden tekenen van herstel uit de kredietcrisis zichtbaar. Ten opzichte van het gemiddelde in Nederland (3,9%) was de economische krimp in 2009 in Utrecht al relatief laag met 2,9%. Bedrijven laten een positieve omzetontwikkeling zien. Ook het aantal starters was in 2010 hoger dan in 2009. Na een daling in het eerste halfjaar stabiliseert het aantal werkzoekenden. De jeugdwerkloosheid neemt af. Wel is er een toename van het aantal huishoudens met bijstand. Vanwege de kredietcrisis heeft de gemeenteraad extra geld vrijgemaakt voor impulsen aan de economische ontwikkeling en het tegengaan van werkloosheid. Daarmee kon de cofinanciering voor de projecten Designer Cafe en Dutch Game Garden snel rondkomen.

* http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/reports/cohesion5/index_nl.cfm

1.3 Voortgang N+2

De verordening geeft aan dat het programma een bepaald uitgavenpatroon dient te hebben. Wordt de vastgelegde besteding van het EFRO in het jaar N+2 niet gehaald, dan décommitteert de Europese Commissie dat deel dat niet via uitgaven kan worden verantwoord. Dit staat bekend als de zogenaamde N+2-regel waarmee de Europese Commissie een sterk sturingsinstrument in handen heeft.

De gecertificeerde uitgaven (realisatie) op programmaniveau in 2010 staan in de onderstaande tabel aangegeven. Hier is te zien dat het programma N+2 voor 2010 ruim gehaald heeft, ruim 17 miljoen boven de grens. Wel zijn in deze uitgaven een aantal projecten opgenomen die al direct grote kosten maakten. De managementautoriteit zal met alle programmabureaus de ontwikkelingen zorgvuldig blijven volgen en waar nodig actie ondernemen om voldoende uitgaven te genereren. Zie ook tabel B7 voor een overzicht van N+2 per partner.

Voor 2011 dient bijna 65 miljoen euro EFRO te worden uitgegeven volgens N+2. De stand van zaken ten tijde van het schrijven van dit jaarverslag was dat hiervan nog een opgave ligt van bijna 27 miljoen euro tot eind 2011.

Tabel 3: N+2 overzicht Kansen voor West

A tranche 2007 (te verdelen over 2008-2013)	B tranche 2008	B tranche 2008 (incl 1/6 2007)	H 5% voorschot	I 2,5% extra voorschot	J N+2 basis Jaartracnches - werkkapitaal	K Totaal aan betaal- aan- vragen t/m heden	saldo nog aan te vragen in t/m 31-12-10
36.800.000	37.600.000	43.733.333	15.530.000	7.765.000	20.438.333	38.106.594	-17.668.261

G4P4

1.4 Organisatie

1.4.1 Managementautoriteit

Het College van B&W van de gemeente Rotterdam is als managementautoriteit verantwoordelijk voor de doeltreffendheid en deugdelijkheid van het beheer van, en de controle en het toezicht op, de uitvoering van het Operationeel Programma. De managementautoriteit is ambtelijk ondergebracht bij het Ontwikkelingsbedrijf Rotterdam (OBR). Specifieke taken van de managementautoriteit in 2010 waren:

- monitoring programma door voortdurende voortgang- en risicoanalyse;
- up-to-date houden en waar nodig verder ontwikkelen en testen van het beheersysteem, inclusief ontwikkeling formats, toelichtingen, overleg met de bouwer en overeenstemming met de partijen die met het systeem werken;
- doorontwikkelen van de website van het programma;
- opstellen betalingsaanvragen 2010;
- adviseren bij alle stuurgroepen;
- afstemmen controles met certificeringsautoriteit en auditautoriteit;
- faciliteren projectaudits door certificering- en auditautoriteit;
- voeren van verweer ter attentie van controles audit- en certificeringsautoriteit;
- uitvoeren van systeemaudits bij programmabureaus;
- programma voortgangsoverleg in het accounthoudersoverleg;
- problemen oplossen in verband met voortgang projecten in samenwerking met programmabureaus;
- uitvoeringsoverleg met programmabureaus;
- opvolgen van een goede communicatie inzet bij alle partijen;
- vastleggen specifieke juridische zaken in interpretatiedocumenten en werkinstructies;
- organiseren voorlichtingsbijeenkomsten;
- vertegenwoordiger programma in PMO,

Europese Commissie en buitenlandse bezoekers;

- secretariaatswerkzaamheden/voorbereiding Comité van Toezicht, met het ministerie van BZK;
- secretariaatswerkzaamheden voor stuurgroep West-Regio, door programmabureau West-Regio;
- productie jaarverslag en halfjaarlijks voortgangsverslag van het programma.

1.4.2 Stedelijke programma autoriteiten (Bemiddelende Instanties)

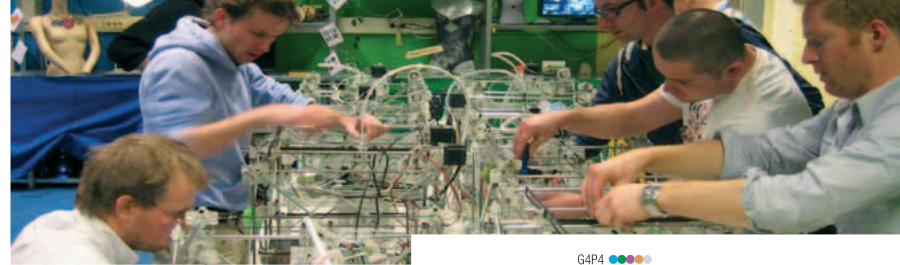
De G-4 programmadelen hebben ieder een programmabureau opgezet en behandelen projectaanvragen volgens de afspraken in de afzonderlijke convenanten en de geldende beheer- en controlesystemen (Artikel 71). Alle lopende projecten worden behandeld via het beheersysteem. In 2010 functioneerden alle stedelijke programmabureaus naar behoren. De managementautoriteit heeft daarvoor alle programmabureaus bezocht en daarbij een systeemaudit uitgevoerd. In alle steden worden de gelabelde projecten besproken en met advies doorgestuurd naar het programmabureau West-Regio. Alle steden zijn ook aangesloten bij de accounthouders- en programma-bureau overleggen zodat men op de hoogte is van de gehele Kansen voor West-ontwikkeling.

1.4.3 Auditautoriteit

De Rijksauditdienst (RAD) van het Ministerie van Financiën, cluster Europa is benoemd als auditautoriteit van het programma. Zij is aangewezen om een jaarlijks oordeel en een jaarlijks controleverslag over het programma uit te brengen aan de Europese Commissie. Hiertoe voert de auditautoriteit systeemaudits uit bij alle onderdelen van het programma en stelt zij onderzoeken in bij begunstigden. In 2010 zijn systeemonderzoeken uitgevoerd naar de zogenaamde key requirements. Het ging daarbij over zaken

als functiescheiding bij managementautoriteit en bemiddelende instanties, selectieprocedure voor projecten, voorlichting aan begunstigden, controle ter plaatse, controlespoor en preventie en correctiemaatregelen. De auditautoriteit heeft hiervoor voor het eerst individuele projectaudits bij de begunstigden uitgevoerd. In totaal zijn bij Kansen voor West 14 projecten geauditeerd. Door ziekte en vertraging is geen enkele rapportage in 2010 afgerond. Het voorlopig foutpercentage is echter uiteindelijk beneden de toegestane 2%. Wel is er een interpretatieverschil bij een groot project, waarvoor aan het Ministerie van EL&I gevraagd is hoe de EU regelgeving ter zake geïnterpreteerd dient te worden. Verder concentreerden de bevindingen zich op aanbesteden en de periode van subsidiabiliteit. Het proces van hoor en wederhoor is goed verlopen.

De audits hebben veel tijd geleverd van de management- en auditautoriteiten en van de begunstigden. Vooral de eerste audits hebben door hun diepgang en te grote reikwijdte gezorgd dat dit onderwerp zelfs bij de minister op tafel kwam op 23 juni 2010. Dit heeft geleid tot een brief met afspraken om een stofkam door de audits te halen, om daarmee een betere proportionaliteit te verkrijgen. De stofkamactie heeft tot aanzienlijke verbeteringen geleid in de tweede helft van 2010 en de samenwerking tussen management- en auditautoriteit is sindsdien belangrijk verbeterd. Wel geldt nog een punt van aandacht voor de ICT-audit, waarbij de zogenaamd 'general controls' buitenproportioneel worden gecontroleerd.

G4P4

Maritime Campus Netherlands (MCN)

Samenwerking van Stichting Energy Port en provincie Noord-Holland.

Doelstelling is het duurzaam versterken van de economische infrastructuur in Noord-Holland Noord door het ontwikkelen, verknopen, uitbouwen en borgen van het Marien, Maritiem en Milieutechnologisch Cluster (MCN) in Noord-Holland Noord door Onderwijs, Onderzoek en Ondernemerschap. Hiervoor ontwikkelt en borgt MCN een Kenniscentrum waar Onderzoek, Onderwijs en Ondernemen en Overheid onderling wordt verbonden. Dit kenniscentrum levert kennis en innovatie voor maritieme, mariene en milieutechnologische bedrijvigheid. MCN initieert, stimuleert, versterkt, valideert en verspreidt onderzoek en onderzoeksvoorzieningen op basis van de open innovatie-methodiek. Verder ontwikkelt MCN het vraaggericht onderwijs en infrastructuur in alle relevante beroepskolommen in de kennisgebieden. Bestaande ondernemingen in en om het MCN cluster worden ondersteund in hun beleid voor instroom van nieuw personeel en behoud en omscholing van bestaand personeel. Ten slotte wordt een Incubator opgezet voor starters en doorstarters waarbij ook gebruik wordt gemaakt van een te ontwikkelen markt analyse-instrument. De Maritime Campus Netherlands ontwikkelt in totaal 16 werkpakketten. Deze werkpakketten hebben ieder een duidelijk omschreven en vastgelegd doel, trekker, financiering en resultaat. Dit levert op jaarbasis onder andere een begeleidingstraject op voor 30 starters en doorstarters en een studie aanbod voor ca. 300 studenten variërend van MBO tot HBO+.

Penvoerder: Stichting Energy Port

Prioriteit: 1 (Kennis, Innovatie en Ondernemerschap)

EFRO: € 2.375.000

Overig publiek: € 3.815.000

Privaat: € 734.000

Looptijd: 1 september 2009 t/m 31 augustus 2014

Website: <http://www.maritimecampus.nl>

1.4.4 Certificeringsautoriteit

De Dienst Regelingen van het Ministerie van EL&I is certificeringsautoriteit. De certificeringsautoriteit heeft de opdracht de uitgavenstaten van de managementautoriteit te certificeren en te beoordelen. Na deze beoordeling en certificering mogen de declaraties bij de EU worden ingediend. In 2010 werden twee betaalaanvragen ingediend. De eerste in oktober (totale subsidiabele kosten van € 25,5 miljoen en een EFRO bijdrage van € 10,7 miljoen). De tweede in december (totale subsidiabele kosten € 20,9 miljoen en een EFRO bijdrage van € 8,3 miljoen). Hiermee is ruimschoots aan de N+2 (uitputting) doelstelling voldaan. In de eerste betaalaanvraag is ook een bedrag van ruim € 5 miljoen aan Technische Bijstand opgenomen. Inmiddels zijn aanvragen van alle vier de steden en alle betrokken provincies in de betaalaanvragen opgenomen. Cumulatief zijn er voor meer dan 70 projecten met totale subsidiabele kosten van bijna € 94 miljoen via betaalaanvragen bij de EC gedeclareerd. In diverse gevallen zijn projecten dan wel bepaalde kosten van projecten naar aanleiding van de beoordeling door managementautoriteit of de certificeringsautoriteit (nog) niet meegenomen in een betaalaanvraag. De certificeringsautoriteit heeft een verslag over de werkzaamheden en conclusies voor 2010 opgesteld. Belangrijke aandachtspunten waren het integraal kosten-tarief (IKT) voor uren, vooral de verantwoording van de overhead op de loonkosten, inkomstengenererende projecten, aanbestedingen, stroomlijnen procedure beoordeling voortgangsrapportages. Verder het zorgdragen voor een efficiënt traject van voortgangsrapportages naar betaalaanvraag en goede en inzichtelijke documentatie van de werkzaamheden en conclusies in de dossiers in het beheersysteem.

De certificeringsautoriteit heeft inzichtelijke rapportages verschaft aan de managementautoriteit over het gehele programma in 2010 en van alle betaalautoriteiten afzonderlijk. De samenwerking tussen de certificerings- en managementautoriteit verloopt zeer goed.

Utrecht Innoveert: The Next Step

Een samenwerking van de provincie Utrecht en de gemeenten Utrecht en Amersfoort.

De Taskforce Innovatie Utrecht (TFI) is dé verbindende organisatie op het terrein van innovatie in de provincie Utrecht. Deze is in 2005 opgericht door de KvK Utrecht, de provincie Utrecht, de gemeenten Utrecht en Amersfoort en het Bestuur Regio Utrecht, in samenwerking met kennisinstellingen, het bedrijfsleven en Syntens. De TFI creëert een regionale kennisinfrastructuur, waarbij innovatie zich optimaal kan ontwikkelen en de samenwerking tussen kennisinstellingen, het bedrijfsleven en overheid wordt versterkt. De TFI is een uitvoeringsorganisatie met het accent op genereren van concrete innovatieprojecten die vervolgens vaak uitgroeien tot zelfstandige initiatieven zoals Dutch Game Garden en Protospace. De TFI werkt met de focusgebieden: Life sciences, Gezondheidseconomie en medische technologie, Creatieve industrie, Duurzaamheid en Innovatief Ondernemerschap. De startperiode (2005-2008) is geëvalueerd en verbeterpunten worden opgepakt in de nu volgende periode tot 2014. Naast de primaire verbindende functie in en tussen de focusgebieden, zorgt de TFI er voor dat er tussen de verschillende niveaus meer wordt samengewerkt. De werkzaamheden voor de komende periode richten zich op netwerkvorming van overheid, kennisinstellingen en bedrijven, adviseren bestuurders kennisinstellingen en overheden, scouten nieuwe projectideeën en ontwikkeling van nieuwe projecten gericht op innovatiestimulering. Verder de ontwikkeling van denktanks en coördinatie van daaruit ontstane projecten, ontwikkeling van documentatiemateriaal, symposia en informatie voor bedrijven, in kaart brengen van de regionale innovatiebehoefte en projectontwikkeling, en internationale reizen gericht op het interesseren van buitenlandse organisaties.

Penvoerder: Taskforce Innovation Regio Utrecht

Prioriteit: 1 (Kennis, Innovatie en Ondernemerschap)

EFRO: € 2.699.404

Overig publiek: € 4.404.292

Privaat:

Looptijd: 1 april 2009 t/m 31 maart 2014

Website: www.taskforceinnovatie.nl

1.4.5 Comité van Toezicht

Het Comité van Toezicht Kansen voor West ziet toe op de effectiviteit en de kwaliteit van de uitvoering, het besluit over de algemene strategie en het beleid en is verantwoordelijk voor het toezicht op de uitvoering van het programma. Het Comité heeft in 2010 twee keer vergaderd op projectlocatie.

Op 23 juni werd bij het Sciencepark in de Uithof in Utrecht het eerste overleg van 2010 gehouden. Voorafgaand aan het overleg werd een speciaal projectprogramma gehouden om de leden van het Comité meer inzicht te geven in het soort projecten van Kansen voor West. Presentaties werden gegeven door de voorzitter van de Raad van Bestuur Universiteit Utrecht, het Sciencepark en het internationaal research- en innovatiecentrum van Danone dat zich gaat vestigen op het Sciencepark. Daarna is ook het Sciencepark bezocht. In deze vergadering werd ook mevrouw Jeanette Baljeu, Wethouder Regionale Economie in Rotterdam geïntroduceerd als de nieuwe vertegenwoordiger van de managementautoriteit (de heer Lucas Bolsius is benoemd als burgemeester van Amersfoort). Verder neemt bij de stedelijke vertegenwoordigers mevrouw Mirjam de Rijk - Utrechts wethouder economische zaken - de plaats over van mevrouw Marka Spit; en de heer Ruud Luchtenveld - wethouder Financiën in Lelystad - neemt de plaats over van de heer Ferdinand van de Oever als vertegenwoordiger van de acht G27 steden. De voornaamste agendapunten waren: de presentatie over het beheer en de voortgang van het programma; een presentatie door een lid van de stuurgroep op de voortgang van het Rotterdamse programmadeel; bespreking controledruk op het programma en vaststellen van het jaarverslag 2009. Verder zijn het toetsingskader en beschrijving beheer- en controlesystemen aangepast; is het Programma van eisen voor de tussenevaluatie vastgesteld en is de toekomst Cohesiebeleid 2014+ besproken.

Op 1 december werd in het Vredespaleis de tweede bijeenkomst gehouden. Voorafgaande aan het overleg werd in het paleis een excursie georganiseerd. Hier werd ook ingegaan op het project Poortgebouw waar informatie wordt ontsloten van de belangrijke internationale juridische sector van Den Haag. De voornaamste agendapunten waren: de presentatie door de voorzitter van de stuurgroep Den Haag over de voortgang van het Haagse programmadeel; bespreking van het halfjaarlijks verslag van Kansen voor West; presentatie over het beheer en de voortgang van het programma en zijn de spelregels voor budgettering besproken. Verder is aandacht gegeven aan de verbeteracties door de RAD; is een aanpassing van het toetsingskader vastgesteld en is het JESSICA stedelijk revolverend fonds besproken in relatie tot het Kansen voor West programma. De adviserende rol van het Ministerie van EL&I binnen het Comité van Toezicht is omgezet naar een lidmaatschap met stemrecht om daarmee gelijk te schakelen met de drie andere EFRO programma's.

De belangrijkste besluiten van het Comité betreffen afspraken t.a.v. de controledruk waarover is afgesproken te werken volgens de single audit-gedachte en zo min mogelijk eigen regels toe te voegen. Hiervoor zijn eigen regels, o.a. ten aanzien van niet aanbestedende diensten en overbodige termijnen geschrapt. Er is een beroep gedaan op de hardheidsclausule (startdatum). Er is besloten tot het opnemen van de open projectdagen als het 'jaarlijks event' voor 2010. Er is een verzoek aan de partners in West gedaan om opdracht te geven tot het ontwikkelen van een 'Smart Specialisation Strategy' voor Landsdeel West. Ook is een oproep aan de partners gedaan om tijdig en goed gebruik te maken van overcommitting en herverdeling van plafonds zodat een optimale besteding kan worden bereikt. In het toetsingskader is geëxpli-

ceerd dat accountantskosten na de einddatum van een project kunnen worden geaccepteerd en is de geografische afbakening duidelijker beschreven. Ten slotte is ingestemd met het starten van JESSICA pilots in Rotterdam en Den Haag.

1.4.6 Stuurgroepen

Kansen voor West heeft vijf stuurgroepen. Hun taak is de managementautoriteit of stedelijke programma-autoriteiten te adviseren over projectvoorstellen en toekenning van EFRO/Rijkscofinanciering volgens het toetsingskader en communautaire en nationale voorschriften. Zie bijlage B2 voor een gedetailleerder verslag van de activiteiten van de stuurgroepen.

1.4.7 Steunpunten

Ook in 2010 hebben de steunpunten van het programma weer met goede resultaten subsidieaanvragers ondersteund met advisering en voorlichting. Het steunpunt Noord-Holland heeft daarnaast een voorstel gedaan om de verhouding van EFRO versus Rijkscofinanciering voor een aantal projecten te wijzigen. Dit wordt begin 2011 afgehandeld.

1.4.8 Accounthoudersoverleg

In 2010 is het accounthoudersoverleg vijf keer bijeen geweest op 21 januari, 25 maart, 27 mei, 25 juni, 16 september en 4 november. In dit overleg van de P4, G-4 en de Ministeries van EL&I en BZK worden de belangrijkste ontwikkelingen binnen Kansen voor West besproken. Eventueel wordt voor een speciaal onderwerp een aparte werkgroep opgezet of worden specialisten gevraagd voor een toelichting.

Vaste onderwerpen van bespreking zijn de inhoudelijke en financiële voortgang van het programma, ervaringen van de steunpunten, Kansen voor West brede projecten, projectervaringen, bespreking nieuwe regelgeving en interpretatie hiervan en de voortgang van het

beheersysteem. Verder worden conceptstukken van het Comité van Toezicht besproken, zoals de werking van het toetsingskader of het jaarverslag. Naar aanleiding van nieuwe regelgeving of interpretatie bespreken de accounthouders de beoordelingsinterpretaties. Ook worden zaken besproken als omgang met de communicatie, rol van de steunpunten, aanpassing programma indicatoren, vertegenwoordiging partners in het Comité van Toezicht, toepasbaarheid JESSICA, incubatoren bijeenkomst, overcommitting, omgang met rijkscofinanciering en gebruik van het beheersysteem. Verder stonden zaken op de agenda als de tussenevaluatie, samenwerking van provincies en steden in projecten en het daarbij behorende dossieroverdracht, collegiaal overleg met uitwisseling projectervaringen en de projectbezoeken van de audit- en certificeringsautoriteit. In 2010 is ook gesproken over de positionering t.a.v. de nieuwe programmaperiode EU2020 en het daarbij behorend bestuurlijk overleg.

1.4.9 Programmabureau-overleggen

In 2010 is het programmabureau-overleg vijf keer bijeen geweest. Te weten op 9 februari, 13 april, 29 juni, 7 september en 16 november. In dit overleg van de vijf programmabureaus komen vooral technische zaken aan de orde die de behandeling van projecten aangaat. Waar nodig zijn ook de steunpunten bij dit overleg aanwezig. Ook in dit overleg kunnen specialisten gevraagd worden een toelichting te geven. Een aantal keer per jaar staat er een specifiek thema op de agenda om ingewikkelde materie uit te diepen.

Vaste onderwerpen van bespreking zijn de interpretatie van regelgeving, de behandeling en beoordeling van aanvragen en voortgangsrapportages, de omgang met aanvragers/begunstigden, het aanleveren van informatie voor beoordeling aanvragen. Vooral het beheersysteem, stofkamacatie, aanbesteden, artikel 55, grondkosten, gebruik controlelijsten, voorlichting en publiciteit, IKT, BTW, de bevindingenadministratie, ontvankelijkheid, opstellen steekproefmethode, betaalaanvraag kregen aandacht. Ook is ingegaan op de controles ter plaatse en de projectcontroles door de auditautoriteit. In het overleg is ook aandacht voor een terugkoppeling gegeven van de PMO en COCOF-bijeenkomsten. Op 24 juni was er in Den Haag een themadag waar de werkinstructies controles ter plaatse en fouten/onregelmatigheden zijn besproken en waarin dieper is ingegaan op aanbesteden en staatssteun. Ook geeft de managementautoriteit in dit overleg een verslag van de gemaakte afspraken in de Financiële werkgroep die voor dit overleg van belang is en van de controle- en auditbevindingen.

Ten behoeve van een juiste uitvoering heeft de managementautoriteit, in overleg met de programmabureaus, acht werkinstructies opgesteld. Deze gaan over onderwerpen als aanbesteden, artikel 55, controles ter plaatse, IKT, ESF, fondsen, grondkosten en regelingen. Het coördinatiepunt EFRO heeft de werkinstructies artikel 55, aanbesteden en IKT verder uitgewerkt in circulaires die nu voor alle programma's beschikbaar zijn.

Innovatie Incentive Lelystad

Een samenwerking van gemeente Lelystad en de provincie Flevoland.

De ligging van Lelystad is uniek. De stad neemt een centrale positie in tussen diverse regionale stedelijke netwerken. Er is sprake van een nauwe binding met Almere en Amsterdam, en daarmee met de Randstad als geheel. Daarnaast heeft Lelystad relaties met de stedelijk netwerken in het noorden en oosten van Nederland. Lelystad vervult een schakelfunctie tussen de verschillende landsdelen en functioneert als regionaal knooppunt. Voor een structurele en positieve ontwikkeling van Lelystad en Flevoland is het belangrijk dat de stad zich richt op een vergroting van de werkgelegenheid, verbetering van het economisch profiel en een groter aandeel aan (internationale) innovatieve MKB-bedrijven. Met ‘Innovatie Incentive Lelystad’ worden gunstige randvoorwaarden geschapen om kleine en middelgrote innovatieve ondernemingen de ruimte te geven om te kunnen groeien en zich te vestigen in Lelystad. Daarnaast is het belangrijk de werkgelegenheid binnen westelijk Nederland te behouden, door bedrijven die niet meer op de huidige vestigingsplek kunnen uitbreiden een goed alternatief te bieden aan de randen van het gebied. Een subsidieregeling, de MKB-regeling Lelystad 2008, die de economische en innovatieve ontwikkelingen in de gemeente Lelystad gaat stimuleren, is hiervoor in het leven geroepen. Op basis van deze subsidieregeling wordt een investeringsimpuls verstrekt van 10% van de investeringskosten van grond, bedrijfsgebouwen en duurzame bedrijfsuitrusting die tot het kernproces van de onderneming behoren. De investeringsimpuls is gekoppeld aan de verhouding één arbeidsplaats per 10.000 euro subsidie en aan de realisatie van tenminste vijf permanent bezette arbeidsplaatsen.

Penvoerder: gemeente Lelystad

Prioriteit: 1 (Kennis, Innovatie en Ondernemerschap)

EFRO: € 1.075.000,-

Overig Publiek: € 1.075.000,-

Privaat: € 18.000.000,-

Looptijd: 22 augustus 2008 t/m 31 december 2013

Website: www.lelystad.nl

1.4.10 Overige overleggen

Naast bovenstaande programma-overleggen heeft de managementautoriteit regelmatig overleg met de andere stakeholders binnen de structuurfondsen. Deze zijn meer gericht op het kader waarin EFRO functioneert en hebben op één of andere wijze gevolg voor het programma. Het gaat om de volgende overleggen:

Het programmamanagersoverleg (PMO).

In het PMO zijn de vier Nederlandse managementautoriteiten, de certificeringsautoriteit en auditautoriteit vertegenwoordigd. De vertegenwoordiger van het Ministerie van EL&I is voorzitter. In 2010 waren er zeven overleggen. Er zijn zaken besproken als het toekomstdebat en daarbij behorend bestuurlijk overleg, nationale verklaring, EU-trendrapport, afstemming werkzaamheden management- en auditautoriteit en communicatie van auditautoriteit met begunstigten, evaluatie audit- en certificeringsautoriteit, betaalaanvragen, N+2 en automatisering. Ook voorliggende beslispunten uit de financiële werkgroep zoals IKT, categoriseringstabel en aanpassing checklijsten zijn behandeld. Daarnaast zijn zaken besproken als de EFRO-jaarvergadering, tussenevaluatie van de programma's, bezoeken, afhandeling van jaarverslagen en de voortgang van de programma's. Ten slotte zijn ook COCOF-zaken die belangrijk zijn voor de programma's en de positionering van Nederland in het PMO besproken. Er zijn in 2010 n.a.v. de uiteenlopende diepte van de audits tussen de MA en de AA twee werkgroepen vanuit het PMO opgestart ter uniformisering van de auditreikwijdte en auditnormen. De werkgroep Aanbesteden staat onderleiding van de MA West en de werkgroep Promotie/publiciteit van MA Oost.

De financiële werkgroep (FWG).

In deze werkgroep zijn de programmacontrollers van de vier Nederlandse managementautoriteiten, de certificeringsautoriteit en auditautoriteit vertegenwoordigd. Het coördinerend Ministerie

van EL&I is voorzitter. In deze werkgroep worden veelal financieel-technische zaken besproken. Besluiten worden door het PMO genomen. In 2010 is de werkgroep tien keer bij elkaar geweest. Besproken zijn onder andere rechtsgang in beschikkingen, beheer- en controle, IKT, staatssteun, aanbesteden, sancties, categoriseringstabel, controleprotocollen, opbrengstgenererende projecten, interpretatie regelgeving, onregelmatigheden, terugvorderingen, autorisaties, artikel 55 vereenvoudiging regelgeving etc. De werkgroep checklijsten is regelmatig bij elkaar gekomen voor het aanpassen van de checklijsten. Ook zijn de controles van AA en CA aan de orde geweest; er zijn afspraken gemaakt wie de controles uitvoert, wat de rollen zijn en hoe vragen worden afgehandeld.

De gebruikersraad MSF.

De gebruikersraad adviseert over de toestand-koming en werking van de MSF (Monitor Structuurfondsen - het centrale systeem dat gegevens doorvoert naar de Europese Commissie). Van belang is een juiste koppeling van de beheerssystemen van de Nederlandse EFRO programma's met het MSF. De raad bestaat uit vertegenwoordigers van de vier Nederlandse managementautoriteiten, certificeringsautoriteit, auditautoriteit en het coördinerend ministerie van EL&I, dat ook verantwoordelijk is voor de ontwikkeling van het MSF. Namens de managementautoriteit is de programmacontroller aanwezig bij dit overleg. In 2010 is de raad slechts één keer bij elkaar geweest op 8 april 2010. Het MSF wordt vooral gebruikt voor het doorzetten van de betaalaanvragen en niet meer voor het doorgeven van andere gegevens.

Het evaluatieoverleg.

Een aparte werkgroep uit het PMO bereidt de tussenevaluatie van de vier EFRO programma's in Nederland voor, en is in 2010 drie keer bijeen gekomen. Deze evaluatie heeft in 2010 plaatsgevonden en is in februari 2011 opgeleverd. De resultaten hiervan worden verder onder punt 3.7 beschreven.

Het bestuurlijk overleg.

Op 3 februari 2010 is op verzoek van Den Haag een bestuurlijk overleg gehouden. Dit overleg vond plaats in Rotterdam. De vergadering heeft hierbij onder andere gesproken over de behandeling van gelabelde projecten in de stuurgroep West-Regio. Er is overeengekomen dat bij de beoordeling van projecten voortaan iets eerder informeel overlegd zal worden tussen de partijen die het aangaat. Daarnaast is afgesproken dat ten aanzien van de vertegenwoordiging in de stuurgroep geen vertegenwoordigers van de accounthouders of de steunpunten lid of plaatsvervangend lid mogen zijn. Ten slotte is aandacht gevraagd voor het verkorten van de doorlooptijd van de projecten. Op 23 juni heeft de managementautoriteit het bestuurlijk overleg met de minister bijgewoond, waar gesproken is over de noodzaak tot een meer proportionele aanpak van de auditautoriteit en over de toekomst van de structuurfondsen.

De managementautoriteit heeft in 2010 de nodige inbreng gegeven in het overleg met Europa. Zo is de programmamanager lid van de ‘Taskforce Simplificatie’ die in een aantal rondes vereenvoudigingen in verordeningen van de lopende periode heeft bewerkstelligd. Daarnaast is deelgenomen aan de sessies van de Europese Commissie voor de invoering van ‘Simplified Costs’ en heeft de programmamanager het programma ‘Train the Trainers’ van de Europese Commissie gevolgd. Die kennis en deskundigheid is vertaald naar de programmabureaus. Verder is de programmamanager initiatiefnemer van de ontwikkeling van een door Brussel goed te keuren: ‘Omnibus Decentrale Gebiedsontwikkeling’, die veel staatssteunmeldingen zou moeten gaan voorkomen.

1.5 Beheer en controle

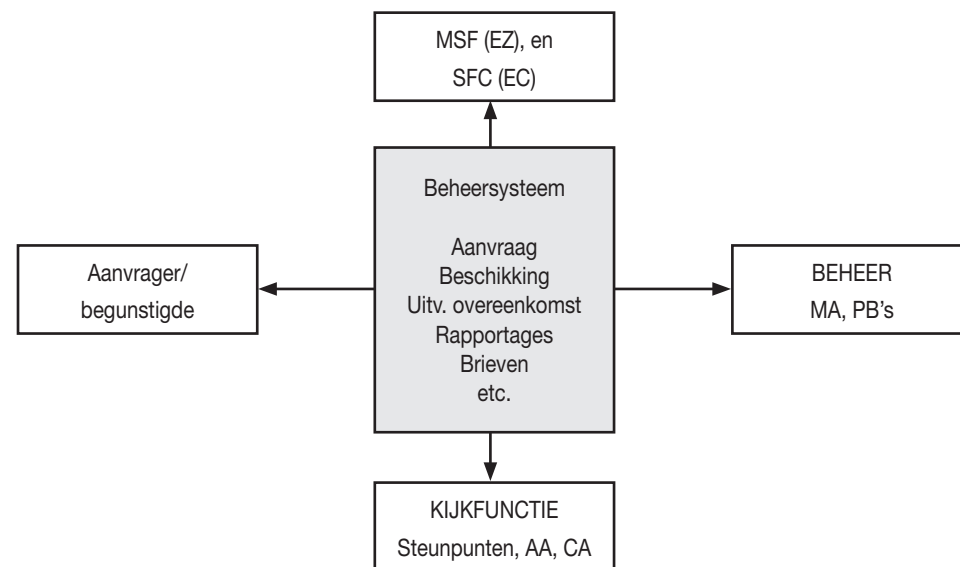
1.5.1 Het beheer- en controlesysteem (artikel 71)

Op 29 juli 2009 heeft de EC de beschrijving van het beheer- en controlesysteem aanvaard. Op 1 oktober 2010 is een aangepaste beschrijving van kracht geworden. Het was nodig om de beschrijving aan te passen aan de werking van het beheersysteem en om een aantal vereenvoudigingen door te voeren. De belangrijkste vereenvoudiging was het schrappen van onnodige, door ons zelf opgelegde termijnen. Dit was van groot belang omdat zulke zaken geen inhoudelijke kwaliteit toevoegen voor begunstigden of voor de uitvoering, maar wel additionele controledruk oproepen.

1.5.2 Het beheersysteem

Het elektronisch web-based beheersysteem voor het programma was in 2010 volledig in gebruik. Alle handelingen van een project verlopen via het beheersysteem voor zowel aanvragers, begunstigden, programmabureaus en managementau-

toriteit. Het beheersysteem is opgezet volgens de beschrijving van het beheer- en controlesysteem. De steunpunten, audit- en certificeringsautoriteit, ministerie EL&I en Europese Commissie hebben 'kijk-functies', zie figuur hieronder. Het beheersysteem vereist van de managementautoriteit continue aandacht voor een adequate werking. De doorontwikkeling van het beheersysteem via workflow aanpassing, formulieraanpassing, testen etcetera. heeft in 2010 de nodige tijd en inzet gekost. Een speciaal ingehuurd informatiemanager vertaalt inhoudelijke wensen naar een technische aanpassing en begeleidt de invoering hiervan door de leverancier.

1.6 Inzet in 2011

In 2011 zal veel inzet en aandacht gaan naar de monitoring van het programma en de projecten. Door het opvolgen van de voortgang van de realisaties, het repareren van begrotingen, beoordelen artikel 55-berekeningen en uitvoeringsovereenkomsten, en het opvolgen van afspraken met begunstigden. Verder wordt beoogd afspraken te maken over overcommitting om hiermee maximaal het EFRO budget te kunnen gebruiken. Van belang is dat ook in 2011 weer voldoende uitgaven worden gehaald om de gestelde N+2-grens te behalen. Hierin spelen de steunpunten, programmabureaus en de verschillende stuurgroepen een belangrijke rol. Verder zal ook weer duidelijk geïnvesteerd worden in de zichtbaarheid van het programma via de 'open dagen' en de nodige voorlichtingsbijeenkomsten voor projecten. Veel aandacht zal blijven gaan naar een adequate werking van het beheersysteem. In 2009 werd nog aangegeven dat het beheer en de uitvoering het nodige risico met zich meebrachten. Voor elke verantwoorde euro werd 200% zekerheid gezocht. Door onduidelijkheden in interpretaties kostte de technische beoordeling van de aanvraag en voortgangsrapportages erg veel tijd. In 2010 heeft zich hier verbetering in voorgedaan door ondermeer het uitbrengen van een aantal werkinstructies door de managementautoriteit. Echter, op enkele punten zoals de verantwoording van de overhead, zijn er in 2011 nog steeds verbeteringen nodig. Ten slotte zal in 2011 ook de nodige aandacht gaan naar het gezamenlijk nadenken en formuleren van de inzet in de 'Europa 2020'-strategie via 'smart, sustainable and inclusive growth'.

http://ec.europa.eu/europe2020/index_en.htm.

G4P4

2 Analyse van de sociaal economische situatie

Context

Als context voor de sociaal-economische situatie in Europa geeft het 'Vijfde Cohesieverslag' van de EU interessante informatie. Het verslag stelt dat de dispariteit tussen Europese regio's is afgenomen in het afgelopen decennium, maar ook dat grote verschillen blijven bestaan tussen de minder en hoogontwikkelde EU-regio's. Het stelt ook dat de toegevoegde waarde van bedrijven meer en meer ligt in de kennisintensieve economie en services, waarbij de EU concurrerend is gezien de positieve en groeiende handelsbalans hierin. De belangrijkste bron van economische groei in alle EU landen betrof de arbeidsproductiviteit. Deze was voor de convergentielanden gelinkt met innovatie in brede zin en met herstructurering. In de concurrentie-regio's kwam de groei geheel op het conto van innovatie. Het verslag stelt dat infrastructuurverbetering, het versterken van instituties en de snellere ontwikkeling van innovatie van groot belang zijn voor EU's productiviteit en concurrentie. Verder geeft het verslag aan dat problemen in de EU met criminaliteit, geweld, vandalisme, herrie en vervuiling in dichtbevolkte gebieden twee tot drie keer hoger is dan in dunbevolkte gebieden. Stedelijke onderzoeken tonen een hoge ontevredenheid aan met luchtkwaliteit, veiligheid en gevallen van onbetrouwbaarheid. Armoede is vooral geconcentreerd in de minder ontwikkelde lidstaten waaronder tot een kwart van de bevolking lijdt. Het aandeel van de bevolking dat een risico op armoede loopt is vooral op regionaal niveau zichtbaar, meer dan op nationaal niveau. Het verslag stelt dat investeringen in scholing, vaardigheid, modernisering van de arbeidsmarkt, scholing- en trainingssystemen en sociale en gezondheidsdiensten worden gezien als de juiste middelen om een samenhangende maatschappij te bouwen.

Zuidelijke steden en regio's, kust en berggebieden hebben de meeste moeite zich aan te passen aan de klimaatverandering. Meer investeringen zullen nodig zijn om de 20% energiereductie te halen in 2020.

Ter attentie van innovatie en economie volgt hieronder een korte weergave uit de media. In de NRC van 12 februari 2011 staat in het artikel 'Jonge ondernemer is aanjager van de economie' een aantal relevante zaken. Zweeds onderzoek wijst uit dat jonge snel groeiende ondernemingen zo goed als helemaal verantwoordelijk zijn voor de netto banengroei in een samenleving. Maar, Nederland scoort juist op dit gebied internationaal gezien laag. Het CBS concludeert dat het slecht gesteld is met het aantal snelle groeiers, en dus met innovatie. Er zijn de laatste jaren relatief veel nieuwe bedrijfjes opgericht, maar erg vernieuwend zijn ze niet. Bijna de helft van de ZZP'ers hebben een inkomen onder het minimumloon en opereren in de marge en voegen weinig toe aan de economische groei. Slechts 35% van alle bedrijven wordt gezien als technologisch innovatief. Binnen Europa scoren alleen Polen en Spanje slechter. Verder liggen de uitgaven van bedrijven aan R&D in Nederland ver onder het Europees gemiddelde. Een van de oorzaken is het gebrek aan samenwerking tussen universiteiten, hogescholen en bedrijfsleven. Deze is nog vaak stroef en fragmentarisch. Ook worden studenten en onderzoekers nog te weinig geprikkeld om te gaan ondernemen. Het MKB zoekt de kennisinstellingen te weinig op. Het overheidsbeleid is veelal gebaseerd op subsidies en daardoor grillig. Er is een gebrek aan risicokapitaal.

In dit hoofdstuk wordt een sociaal-economische analyse gemaakt van de staat van West Nederland en van het programma. Hierbij is gebruik gemaakt van de onderzoeksgegevens zoals weergegeven in de bijlagen.

In de contextindicatoren (tabel B26) is al enigszins de impact te zien van de economische crisis te zien, vooral in de afname van de werkzame beroepsbevolking en een toename van werkloosheid. Doelstelling voor het Bruto Regionaal Product (BRP) is een toename van 2%/jaar. Voor 2009 en 2010 zijn ten tijde van het schrijven van dit jaarverslag nog geen gegevens beschikbaar voor deze indicator.

Voor in de groei van de werkzame beroepsbevolking (tabel B26) in West Nederland is de invloed van de economische crisis te zien. Tussen 2007 en 2008 is nog een groei te zien in de index van 105 naar 108, maar tussen 2008 en 2009 is er geen groei. Tussen 2009 en 2010 is zelfs een lichte afname van de index te zien van 108 naar 107. De werkzame beroepsbevolking die in 2009 nog een lichte toename van 0,1% laat zien, is in 2010 omgedraaid naar een afname met 1.2%.

De aanvankelijke afname van de werkloosheid (tabel B26) tussen 2007 en 2008 (4,4% - 3,7%) werd in 2009 omgezet naar een stijging van de werkloosheid naar 4.7% en een nog hogere werkloosheid in 2010 van 5.5%. Het is aannemelijk te veronderstellen dat een groot deel hiervan te wijten is aan de economische crisis. Ook de netto participatiegraad (tabel B26) liet een toename zien in 2008 (van 67,5%-69%) maar werd in 2009 al lager (van 69%-68,7%). In 2010 is deze nog verder afgenomen, van 68,7% naar 67,9%. Hiermee ligt de netto participatiegraad nog wel iets hoger (0,4%) dan in 2007.

De nu bekende aanvullende indicatoren laten zien dat in 2008 het BRP per inwoner duidelijk is gestegen (4%) en ook de arbeidsproductiviteit (3%). Voor 2009 en 2010 zijn ten tijde van het schrijven van dit jaarverslag nog geen gegevens beschikbaar.

De netto arbeidsparticipatie voor mannen (tabel B27) bleef gelijk of nam af (0%-3%), hoewel die in de stad Utrecht licht toenam met 1%. Opvallend is dat de netto arbeidsparticipatie voor vrouwen overal toenam, van 4% tot 18%, maar in Den Haag met 3% afnam. De afname van mannen en toename van vrouwen in de arbeidsparticipatie komt voor Landsdeel West overeen met de landelijke ontwikkeling. Over de periode van 2000-2010 nam de arbeidsparticipatie in Nederland met 3% af bij mannen en 15% toe bij vrouwen. Voor West is de hoogste afname van arbeidsparticipatie tussen 2000-2010 te zien in Flevoland (7%), maar ook de hoogste toename bij vrouwen met 18%. De tabellen B28 en B29 geven de bruto arbeidsparticipatie en werkloosheidpercentages, inclusief de cijfers van de EU en Nederland. De bruto berekening geeft het aandeel te zien van de werkzame en werkloze beroepsbevolking gezamenlijk, in de potentiële beroepsbevolking. Ten opzichte van het EU 27 gemiddelde scoort zowel Nederland als West Nederland gunstig bij beide indicatoren. Zowel de arbeidsparticipatie bij mannen en vrouwen is in Nederland hoger dan voor de EU27, maar bedraagt ook het werkloosheidpercentage in Nederland maar ongeveer de helft van de EU27.

De groei van de werkgelegenheid (tabel B30) geeft nog de situatie tot 2008. Ten tijde van het schrijven van dit jaarverslag zijn nog geen cijfers over de jaren 2009 en 2010 bekend.

In 2010 nam de werkzame beroepsbevolking (tabel B31) in Nederland licht af met 1%. Voor de provincies en de G4 is gemiddeld een afname te

G4P4

zien tussen de 1% voor Noord- en Zuid Holland en de gemeente Utrecht; en 2% voor de provincies Flevoland en Utrecht. De cijfers voor Den Haag vallen op omdat hier de hoogste daling in de werkzame beroepsbevolking is te zien met 3%. Zowel Amsterdam (1%) en Rotterdam (0,4%) laten een lichte toename van de werkzame beroepsbevolking zien. De werkloosheid in Landsdeel West in 2010 (tabellen B32, B33) is toegenomen van 4,7% naar 5,1%. Dit is meer dan voor geheel Nederland, waar de werkloosheid toenam van 4,8% naar 5%. Alleen in Flevoland nam de werkloosheid af van 5,5% naar 5,4%. Verder liep in alle gebieden de werkloosheid op. De sterkste toename van werkloosheid valt te zien in Den Haag (van 5,5% naar 6,4%) en Rotterdam (8,1% naar 8,9%).

De werkloosheid voor mannen (tabel B34) in Landsdeel West is op de stad Utrecht (4%) en de provincie Noord-Holland (5%) na, overal hoger dan het landelijk gemiddelde van 5%. Opvallend is de hoge score van ruim 9% werkloze mannen in Rotterdam. De werkloosheid voor vrouwen in Landsdeel West is op de stad Utrecht (5,4%) en de provincies Noord-Holland (5,5%) en Zuid-Holland (6%) na overal hoger dan het landelijk gemiddelde van 6%. Ook hier valt de hoge werkloosheid bij vrouwen in Rotterdam op (8,2%). Het verloop van de werkloosheid voor mannen en vrouwen is ook in de bijgevoegde grafieken bij tabel B32 weergegeven. Over het aandeel openstaande vacatures (tabel B35) is nu nog geen nieuwe informatie beschikbaar. De laatste meting geeft de situatie per 2008 weer. Nieuwe informatie komt pas in september 2011 beschikbaar. Uit de laatst bekende cijfers van de regionale investeringen (tabel B36) is te zien dat tussen 2007 en 2008 Flevoland een afname laat zien van 34% in de regionale investeringen. De overige provincies laten een groei zien van respectievelijk 12% in Noord-Holland, 8% in Zuid-Holland en 5% in Utrecht.

De invloed van de economische crisis is goed waar te nemen in de afname van de regionale economische groei (tabel B37). In 2008 is al een afname te zien en in 2009 een negatieve groei. Er zijn nog geen cijfers voor 2010 bekend. De negatieve groei is bij de vier provincies wel lager dan het landelijk gemiddelde van -3,9%. Zo laten Zuid-Holland en Utrecht een afname zien van -3,2% volumemutaties, Noord-Holland -3,7% en Flevoland -3,8%. Het aantal bedrijfsvestigingen in West-Nederland (tabel B38) laat een toename zien van 23,5% in de periode 2006-2010, een ruim hogere stijging dan het landelijk gemiddelde van 19,7%. Ook is het aantal bedrijfsvestigingen per januari 2010 gestegen in alle provincies. Het aantal faillissementen (tabel B39) is in de periode 2005-2008 gestaag afgenomen, maar liet 2009 een flinke stijging zien. In 2010 is echter weer een afname te zien van het aantal faillissementen van gemiddeld 9% voor West Nederland. In Flevoland is de afname het grootst met 27%, Utrecht kent een afname van 18%, Noord-Holland 9% en Zuid-Holland 2%. In dit jaarverslag is ook een overzicht opgenomen (tabel B40) van het ondernemersklimaat voor hoogopgeleiden in wetenschap en technologie (HRST). Dit is voor Kansen voor West wel een doelgroep als gekeken wordt naar de investeringen in de Lissabon categorieën, vooral in prioriteit 1. Hierover zijn echter geen cijfers per provincie bekend, maar wel voor Nederland als geheel als een percentage van de totale werkzame beroepsbevolking. In tabel B40 is te zien dat dit percentage van 2006-2009 tussen de 24% en 25,4% schommelt. Uit de cijfers tot 2005 is te zien dat in de provincie Utrecht het aandeel van de HRST groep in de totale beroepsbevolking het grootst is met bijna 35% en in Flevoland het laagst met bijna 24%. Tabel B41 sluit daar enigszins bij aan door inzicht te geven in het aantal academici als percentage in de totale werkgelegenheid. Hier is te zien dat in 2009 in West Nederland 14,6% van

de totale werkgelegenheid door academici werd gedaan terwijl dit voor Nederland als totaal 11,4% bedroeg. Voor 2008 was dit respectievelijk 14,3% en 11,3% en voor 2007 15,3% en 12%. De opstelling van de R&D-uitgaven in tabel B42 is gewijzigd ten opzichte van het vorig jaarverslag. Hiermee is de verhouding tussen de uitgaven voor de vier provincies, West Nederland en Nederland duidelijker inzichtelijk gemaakt. Ook in deze tabel is te zien dat de uitgaven voor R&D bij hoger onderwijsinstellingen en researchinstellingen vanaf 2002 een groei laten zien, evenals de totale R&D uitgaven. De uitgaven voor R&D bij bedrijven laat een wat grilliger verloop zien. Tussen 2007 en 2009 is er voor de totale R&D een groei te zien van 4%, waarbij het grootste deel werd bijgedragen door de hoger onderwijsinstellingen die 21% meer uitgaven kenden ten opzichte van 2009. De researchinstellingen kenden een groei van 3%, maar de bedrijven lieten een daling zien van de uitgaven aan R&D tussen 2007 en 2009 van 12%. Ten slotte laat tabel B43 de uitstoot van broeikasgassen in Nederland zien. Hierin is een afname te zien tussen 2008 en 2009 van de uitstoot van zowel CO₂, CH₄ en N₂O.

Concluderend kan gezegd worden dat in 2010 de impact van de economische crisis zichtbaar is geworden. Dit uit zich onder andere in de afname van de werkzame beroepsbevolking en een toename van werkloosheid. Zo is de werkloosheid in landsdeel West meer toegenomen dan in het totaal van Nederland. De netto participatiegraad die een initiële groei liet zien ligt in 2010 nog maar net boven die van het niveau in 2007. Opvallend daarbij is dat de arbeidsparticipatie voor mannen in 2010 een negatieve ontwikkeling laat zien, maar dat die voor vrouwen over het algemeen toeneemt. De regionale economische groei laat een duidelijke afname te zien, hoewel de afname minder groot is dan het totaal van Nederland. Opvallend hierbij is dat het aantal bedrijfsvestigingen

nog steeds toeneemt en het aantal faillissementen in dezelfde periode is afgenomen. Om inzicht te krijgen in de werkzaamheid van hoger opgeleiden is te zien dat het ondernemersklimaat voor hoger opgeleiden in Nederland wel ruim boven die van de EU-27 ligt en dat het percentage academici in de totale werkgelegenheid ruim hoger ligt dan voor totaal Nederland. Dit alles in ogenschouw nemend kan gezegd worden dat de economische crisis een impact heeft op de sociaal-economische ontwikkeling. Maar ook dat het programma zodanig is opgesteld dat het ook inspeelt op de huidige economische omstandigheden. Door het doen van investeringen in kennis, innovatie, ondernemerschap, incubatoren en het MKB. Zulke investeringen leiden tot ontwikkeling, meer werkgelegenheid en versterking van de economie en mede hierdoor is er geen aanleiding het programma aan te passen.

G4P4

3 Overzicht van de uitvoering van het OP Kansen voor West

Dit hoofdstuk geeft een overzicht van de uitvoering volgens een voorgeschreven indeling waarbij gekeken wordt naar de resultaten tot nu toe met een analyse van de voortgang; informatie over de inachtneming van de communautaire wetgeving; eventuele uitvoeringsproblemen en gekozen oplossingen hiervoor; eventuele wijzigingen; complementariteit met andere EU-instrumenten en toezichtregelingen. Ten slotte beschrijft het de belangrijkste inhoudelijke punten van de tussenevaluatie.

3.1 Resultaten en voortgangs-analyse

3.1.1 Informatie over de materiële voortgang van het operationeel programma

De materiële voortgang van het programma is te meten via de begrote indicatoren. Hierop zijn in 2010 twee belangrijke wijzigingen in werking getreden die belangrijk zijn voor dit jaarverslag. Ten eerste is de definitie van de indicatoren gewijzigd. Op verzoek van de Europese Commissie zijn zogenaamde kernindicatoren benoemd. Deze zijn afkomstig uit de eerder in het OP benoemde output- en impactindicatoren. Eind 2010 zijn deze door de Europese Commissie vastgesteld en als zodanig opgenomen in dit jaarverslag. De tweede wijziging betreft de herijking van begroting en resultaten van de indicatoren. Zoals in het vorig jaarverslag al is aangegeven gaven deze een vertekend beeld doordat in 2009 al veel van de geplande resultaten al waren behaald. Landelijk is daarom gewerkt aan een herijking van de indicatoren. De management-autoriteit heeft hierna voorstellen voor herijking gedaan en eind 2010 zijn deze, in overleg met de programmabureaus door de managementau-

toriteit ingevoerd. Sindsdien worden de herijkte uitgangswaarden voor alle lopende projecten aangepast en in het beheersysteem ingevoerd.

De materiële voortgang in het EC-format is aangegeven in de tabellen B18-B23 van de bijlagen. Hierbij dient opgemerkt te worden dat vanwege de bovengenoemde herijkingsactie, pas met de eerste voortgangsrapportage 2011 een betrouwbaar overzicht van de uitgangssituatie (begroting) en resultaten (realisaties) gegeven kan worden. De uitgangssituatie is in veel gevallen naar beneden bijgesteld en geeft daarmee een realistischer beeld van de inhoudelijke voortgang. Door deze, nog steeds in uitvoering zijnde herijkingsactie, betreft het de situatie per 25 maart 2011. Door de herijking tonen de tabellen B18-B23 soms negatieve resultaten in 2010 voor begroting en realisaties.

Voorbeelden van wijziging van indicatorresultaat

De wijzigingen van de indicatormeting betreffen het vaststellen van een maximaal resultaat voor een geselecteerd aantal indicatoren en het berekenen van de indicator volgens een speciaal ontwikkelde rekentool. Zie ook tabel B17. Deze herijking heeft effect op een groot aantal indicatoren. Hieronder staan twee voorbeelden:

- de score op de indicator 'Aantal R&D projecten' voor een project stond op 7. Na de herijking komt deze nu op 1 te staan;
- de score voor de indicator 'Uitgelokte private financiering' stond op 20.000.000 euro. Na herijking via de rekentool komt dit nu uit op 692.000 euro.

In de onderstaande tabel 4 is een enigszins aangepast overzicht gegeven ten opzichte van de tabellen in de bijlagen. Hiermee is een iets duidelijker overzicht te geven van de voortgang. De scores op de indicatoren laten een uiteenlopend beeld zien. Ruwweg lopen de scores van extreem hoog tot licht achter bij de doelstelling van het OP. De committeringen voor ondersteunde MKB-bedrijven, startende bedrijven en uitgelokte private vervolginvesteringen zijn zeer ruim boven de uitgangswaarde van het OP. Opvallend is dat de realisaties hiervan in redelijke lijn oplopen met deze hoge committeringen.

Het aantal *ondersteunde bedrijven* is bijna vier keer zo hoog als initieel aangenomen. Dit hoge aantal kan vooral worden toegeschreven aan een vijftal projecten, dat met elkaar voor 70% aan de committeringen bijdraagt. Dit zijn de in

2011 beschikte projecten KansenKanon-2 (2.000) versterken kansrijke clusters in Noord-Holland; en het project Innovatieregio Amsterdam: integratie kennis, kunde, kassa (1.700) dat uitvoering geeft aan de Kennis- en Innovatieagenda Amsterdam. Verder scoren hoog de projecten EnergieLoket (1.377) met energiebesparende maatregelen voor MKB'ers; Partners in Business SOB Haaglanden (1.250) met bedrijfsadviezen; en Wijkeconomie en Kleinschalig Ondernemerschap (950) met adviezen, coaching en microfinanciering. Opvallend is hier wel dat het veelal kleine ondersteuning betreft die via Syntens-projecten verlopen via workshops en kleine adviesprojecten, ook het Energieloket valt hieronder. Het gaat hier dus niet over de echt brede ondersteuning aan R&D projecten.

Tabel 4: Overzicht indicatoren – committering en realisatie – per 25 maart 2011

	OP	gecommitteerd	realisatie	% realisatie tov doel	% tov gecommitteerd
(C1) Aantal bruto gecreeërde arbeidsplaatsen (in FTE)	3.120	5.189	1.220	39%	24%
(C4) Aantal R&D projecten	121	60	42	35%	70%
(C5) Aantal samenwerkingsverbanden tussen bedrijven en kennis	88	137	81	92%	59%
(C7) Aantal ondersteunde MKB bedrijven	535	10.300	6.871	1284%	67%
(C8) Aantal ondersteunde startende bedrijven en kleiner bedrijven < 5 jaar	268	2061	958	357%	46%
(C10) Uitgelokte private vervolginvesteringen	31.000.000	252.601.881	17.578.563	57%	7%
(C1) Aantal bruto gecreeërde arbeidsplaatsen	1340	879	9	1%	1%
(C34) Aantal toeristische-recreatieve projecten	35	18	0	0%	0%
(C1) Aantal bruto gecreeërde arbeidsplaatsen (in FTE)	2420	2189	462	19%	21%
(C39) Aantal gerenoveerde of nieuwe stedelijke voorzieningen	40	46	12	30%	26%
(C40) Aantal projecten gericht op ondernemerschap, stads/wijkeconomie	35	32	29	83%	91%
(C41) Aantal projecten gericht op participatie leefbaarheid of sociale activering	84	34	14	17%	41%

G4P4

Het hoge aantal *ondersteunde startende bedrijven* wordt voor een groot deel bepaald door het project Wijkeconomie en Kleinschalig Ondernemerschap dat maar liefst 675 ondersteuning kent. Ook de volgende projecten scoren hoog. Protospace Utrecht (175) met laagdrempelige prototyping faciliteiten; Utrecht Innoveert: The Next Step (150) genereert concrete innovatieprojecten; Nieuwe Energie op de Creatieve As (150) regionaal centrum van cultuur en creatieve industrie; en het Cross Media Expertisecentrum (150) dat advies geeft. Bij elkaar leveren deze vijf projecten maar liefst tweederde van de totale committeringen.

De hoge score op de uitgelokte private vervolginvesteringen is gedeeltelijk te verklaren door de aard van het project die maakt dat vervolginvesteringen hoog zijn. Voorbeelden hiervan zijn Koudewinning Ouderkerkerplas (40 mil.), Bio-Partner Accelerator (20 mil.), Bio Process Pilot Facility (20 mil.), Innovatie Incentive Lelystad (18 mil.) en het Spinoza Centrum (11 mil.). De scores op de indicatoren *arbeidsplaatsen prioriteit 1* (166%), *samenwerkingsverbanden* (156%) en *stedelijke voorzieningen* (115%) komen nu al uit boven de in het OP uitgesproken verwachting. De realisaties lopen met 39%, 92% en 30% redelijk tot goed in relatie tot de opgave van het OP.

Ervan uitgaande dat ruim tweederde van het budget is gecommitteerd, lopen de scores op *arbeidsplaatsen prioriteit 2* (66%), *toeristisch-recreatieve projecten* (51%), *R&D projecten* 50% en projecten gericht op *participatie en leefbaarheid* (40%) redelijk tot licht achter op het OP. De realisaties op deze indicatoren (1%), (0%), (70%) en (41%) verschillen aanzienlijk. Dit heeft voor een groot deel te maken met de aard van de indicator. Zo hebben de toeristisch recreatieve projecten veel starttijd nodig en duurt het lang voor de indicator gehaald kan worden. Hieraan gekoppeld is dan ook de lage score voor het

aantal gecreëerde arbeidsplaatsen. Ter ondersteuning van experimenten (projecten en werkwijzen) is binnen prioriteit 1 een indicatieve bijdrage van circa 0,5% van de EFRO-middelen beschikbaar (+/- 1,5 miljoen). De bedoeling is hiermee het toetsen van projecten en werkwijzen te stimuleren en de successen op meer extensieve wijze in de volgende jaren in de uitvoering van het OP in te bedden. De uitkomsten en resultaten van deze projecten hoeven niet bij te dragen aan de gekwantificeerde indicatoren van het OP. De belangrijkste afweging om een project als experiment te benoemen is door te bepalen of het project een innovatie betreft of juist iets geheel nieuws is. Dat geheel nieuwe is een reden om het project de experimentele status te verlenen, maar het blijft wel enigszins een intuïtieve keuze.

3.1.2 Financiële informatie

Uitgaven en betalingen

De gecertificeerde uitgaven voor het verslagjaar 2010 bedragen 16.254.940,61 euro. De cumulatieve door de certificeringsautoriteit gecertificeerde uitgaven van Kansen voor West op 31 december 2010 bedragen 93.924.627,02 euro, zie ook tabel B24. Hiermee is voor ruim 12% van het EFRO-budget uitgegeven. In tabel B25 is zijn de gecertificeerde uitgaven per jaar vanaf 2008 te zien. Hieruit blijkt dat hoewel in 2010 de N+2-opgave behaald is, de gecertificeerde uitgaven ten opzichte van 2009 (ruim 76 mil.) behoorlijk achterblijven. Slechts 50% van alle door de projecten geplande uitgaven is in 2010 gehaald. Dit zijn natuurlijk wel schattingen, maar het is wel een indicatie dat de uitgaven achterblijven. Er zijn hiervoor een aantal oorzaken aan te wijzen. Ten eerste lopen projecten achter vanwege een te optimistische inschatting van bestedingen of doordat vergunningen uitblijven etcetera. Daarnaast is zeer voorzichtig omgaan met het accepteren van uitgaven door de managementautoriteit en programmabureaus,

vooral in die gevallen waarin nog geen controle ter plaatse bij de projecten was uitgevoerd. Deze laatste factor zal naar verwachting in de toekomst minder invloed krijgen naar gelang meer projecten zijn gecontroleerd en gewend aan de controles van de uitgaven. De managementautoriteit heeft in 2010 voor 29.737.334 euro aan betalingen van de Europese Commissie ontvangen.

Onregelmatigheden

Het is in eerste instantie aan de lidstaat om onregelmatigheden te onderzoeken, op te treden en de nodige financiële correcties te verrichten. In 2010 zijn bij twee projecten onregelmatigheden vastgesteld (Duurzame groei door innovatie en Kenniscirculatie, en Wijkeconomie en Kleinschalig Ondernemerschap). In totaal is daarmee voor 81.919,23 euro aan onregelmatigheden aan de Europese Commissie gemeld.

3.1.3 Informatie over de uitsplitsing van het gebruik van de fondsen inclusief analyse

In deel C van bijlage II van Verordening (EG) 1828/2006 wordt een cumulatieve uitsplitsing van toewijzingen van de communautaire bijdrage per categorie over de uitvoering gevraagd. Deze is gerubriceerd naar een aantal groepen t.w. Prioritair thema, Financieringsvorm, Gebied, Economische activiteit en Plaats van uitvoering. Binnen het prioritair thema zijn een aantal categorieën geoormerkt ten behoeve van de Lissabon-strategie. Hieronder wordt allereerst de totale voortgang besproken waarna verder per categoriegroep wordt ingegaan op de voortgang.

Algemene voortgang Lissabon

De centrale doelstelling van de Lissabon-strategie bij de inzet van de structuurfondsen vormt het versterken van de nationale concurrentiekracht. Hiervoor is in het NSR en in lijn met Europese afspraken afgesproken dat minimaal 60% van de inzet ten gunste komt aan de 'geoormerkte

thema's' van de categorisering. Kansen voor West heeft hiervoor 63% opgenomen in het programma. In tabel B9 is te zien dat 62% van de investeringen in Lissabon-projecten is gegaan, waarmee het programma goed op schema ligt. In het toetsingskader van Kansen voor West is een nadere verdeling gemaakt van de Lissabon-inzet per prioriteit. Volgens het toetsingskader moet de Lissabon-bijdrage van prioriteit 2 minimaal 28% van het prioriteitsbudget bedragen en voor prioriteit 3 geldt een inzet van 34%. In tabel B10 is hiervan een uitwerking te zien. Hier is ook te zien dat de investeringen in prioriteit 3 wat achterlopen (32% van de opgave). De reden voor dit achterblijven, kan gezocht worden om Lissabon-projecten vooral in prioriteit 1 en ook wel prioriteit 2 te plaatsen. Belangrijker lijkt de vraag of de Lissabon-inzet per prioriteit een zinvolle ambitie blijft nu op programmaniveau de Lissabon-doelstelling ruim gehaald lijkt te worden.

Investeringen in de Prioritaire thema's van de Lissabon-categorieën en een analyse hiervan

Tabel 5 geeft een overzicht van de committeringen in de geoormerkte categoriegroepen aan. Een aantal zaken valt hierbij op. De investeringen in Verbetering aanpassingsvermogen werknemers en bedrijven, Energie, Technologische ontwikkeling, Innovatie en ondernemerschap en Milieubescherming verlopen redelijk tot zeer goed. De investeringen in een Betere toegang tot werkgelegenheid en duurzaamheid, Verbetering van het menselijk kapitaal en Informatiemaatschappij lopen achter bij de gemaakte committeringen. Ten slotte is er in de categoriegroep Verbetering sociale insluiting van kansarmen geen enkel project gecommitteerd.

Meer gedetailleerd is in tabel B9 aangegeven hoe de inzet per categorie verloopt. Als geheel verloopt deze gunstig. Hier is ook te zien dat op 30 categorieën wel is gescoord, maar ook dat op 19 begrote categorieën niet is gescoord. Een

gedeeltelijke, maar wel belangrijke verklaring hiervoor is dat een project slecht op één thema kan scoren, terwijl het project ook op andere thema's zou kunnen scoren. Dit betekent dat het bepalen van het juiste thema een lastige keus is omdat er meerdere (juiste) keuzes mogelijk blijken. Een voorbeeld hiervan is de hoge score op energie, waarvoor ook duurzaamheid gekozen had kunnen worden. Hieronder wordt per categoriegroep een analyse gegeven van de voortgang.

De investeringen in *Onderzoek en technologische ontwikkeling (OTO)* laat een gevarieerd beeld zien. In deze groep zijn de hoogste investeringen gepland van het programma. (125 miljoen). Voor de gehele OTO-groep is duidelijk boven het gemiddelde geïnvesteerd met 74% committering in maar liefst 47 projecten. De gemiddelde EFRO-bijdrage bedraagt bijna 2 miljoen/project. Dit geeft aan dat het in belangrijke mate aan de vraag voor dit soort investeringen

voldoet. Het geeft tevens aan dat Kansen voor West een duidelijke Lissabon-focus heeft. Opvallend zijn de hoge investeringen in Technologieoverdracht en samenwerkingsnetwerken met 25 projecten en OTO-infrastructuur met 6 projecten. De hoge scores zijn gedeeltelijk te verklaren door de hoge prioriteit die het programma kent voor samenwerking. Daarnaast is het zo dat het programma wil voorzien in de aantoonbare behoefte vanuit de markt, dat is ook te zien in het hoge aantal projecten in het thema Technologieoverdracht. Daarbij valt de sterke gerichtheid op het MKB op, maar ook is te zien dat er geen investeringen zijn gedaan in Geavanceerde ondersteunende diensten en Investeringen in O&O-ondernemingen. Een gedeeltelijke verklaring is dat juist in deze groep veel projecten voor de thema's Technologieoverdracht en samenwerkingsnetwerken en OTO-infrastructuur scoren. Terwijl een aantal ook kunnen vallen onder Investeringen in O&O-ondernemingen (Open Innovatie Alliantie) of steun voor OTO (KansenKanon-2).

Tabel 5: Committeringen per Lissabon categorie (thema) t/m 31 december 2010

Geoormerkte categorieën	Code	Geplande verdeling in mln. €	Geplande verdeling in % totaal EFRO budget	Geplande uitgaven in projecten	% Geplande uitgaven in projecten tov totaal EFRO	Voortgang in % tov geplande uitgaven
Onderzoek en technologische ontwikkeling (OTO), innovatie en ondernemerschap	1-9	125.000.000	40%	92.422.340	30%	74%
Informatiemaatschappij	11-15	24.000.000	8%	6.255.559	2%	26%
Energie	39-43	20.300.000	7%	16.672.186	5%	82%
Milieubescherming en risicopreventie	52	6.500.000	2%	4.038.623	1%	62%
Verbetering van het aanpassingsvermogen van werknemers, bedrijven, ondernemingen en ondernemers	62-64	3.500.000	1%	3.227.536	1%	92%
Betere toegang tot werkgelegenheid en duurzaamheid	65-70	9.000.000	3%	4.993.676	2%	55%
Verbetering van de sociale insluiting van kansarmen	71	1.000.000	1%	0	0%	0%
Verbetering van het menselijk kapitaal	72-74	5.000.000	2%	1.947.282	1%	39%
Totaal		194.300.000	63%	129.557.202,00	42%	67%

De investeringen in *Informatiemaatschappij* blijven enigszins achter met slechts 5 gecommitteerde projecten en 26% committering. Er wordt geïnvesteerd in ICT, Diensten en toepassingen voor de burger en voor MKB, maar (nog) niet in (TEN-ICT) en andere maatregelen voor betere toegang tot efficiënt gebruik van ICT. In totaal bedraagt de geplande investering hier ruim 6 miljoen euro. Het is de vraag of het aantal committeringen in de nog resterende periode significant omhoog zal gaan. Tot op heden lijkt het er op dat voor dit soort projecten binnen Kansen voor West geen duidelijke vraag ligt.

De hoge investeringen in *Energie* (16,6 miljoen) is opmerkelijk, en ook niet echt voorzien. Maar liefst 82% van de geplande investering is hiermee al gecommitteerd. Opvallend is de hoge investering in Duurzame energie: waterkracht, geothermie met de projecten Ontwikkeling grootschalige inzet off-shore getijstroomenergie en Powered by You. Ook de investeringen in Duurzame energie: wind en biomassa verlopen goed. Een mooi voorbeeld van inzet in energiebesparing en het voorkomen van vervuiling en geluidsoverlast zijn de Walstroomprojecten onder het thema Energie-efficiëntie. Er blijkt op regionaal niveau een duidelijke vraag te bestaan naar investeringen in energie, vooral in duurzame energie. Afgaande op het aantal bijzondere projecten als Offshore getijstroomenergie, Powerplane of Koudewinning Ouderkerkerplas voorziet Kansen voor West dan ook in een behoefte. Al met al lopen er nu 17 projecten in deze categorieën. Alleen in het thema Duurzame energie: zon, zijn nog geen investeringen gemaakt.

De investeringen in *Milieubescherming en risicopreventie* lopen op schema (ruim 4 miljoen). Er is hiermee 62% gecommitteerd. Er lopen 3 projecten t.w. Emissie vrije Bierboot, Duivenvoorde Corridor en Aardgasmobiliteit. Interessant is hier de link tussen milieu en energie. Naar verwachting zal dan ook de geplande investering behaald kunnen worden.

De investeringen in *Verbetering aanpassingsvermogen van werknemers, bedrijven, ondernemingen en ondernemers* verloopt zeer goed (3,2 miljoen, 92% gecommitteerd). Toch zijn ook hiervoor slechts 3 projecten gecommitteerd t.w. Mens+Kennis=Bedrijvigheid, Keurmerk Veilig Ondernemen en het Haagse Hogeschool KIO-programma. Ook hier is de verwachting dat de geplande investering gehaald gaat worden.

De investeringen in de groep *Beter toegang tot werkgelegenheid en duurzaamheid* loopt wat achter (bijna 5 miljoen, 55% gecommitteerd). Hiervoor lopen 5 projecten, allen in de categorie Steun voor zelfstandigen en het starten van ondernemingen. De investeringen betreffen stedelijke projecten van Utrecht en Den Haag en het thema kan dan ook als een typisch stedelijk thema worden gezien. De lopende projecten zijn: Designer Café, Partners in Nieuw Ondernemerschap, Wijkeconomie en Kleinschalig Ondernemerschap, Creatieve Stad Den Haag en Startersfonds Den Haag. Geen investeringen zijn gedaan in de thema's Gender en Participatie migranten op de arbeidsmarkt. De managementautoriteit verwacht dat er ook niet echt meer op deze thema's geïnvesteerd gaat worden. Dat wordt mede veroorzaakt door de complexiteit om ESF-achtige uitgaven onder de EFRO-vlag te kunnen doen als gevolg van de causaliteitseis*.

G4P4

Geen investeringen zijn gemaakt in *Verbetering sociale insluiting kansarmen*. Ook gezien het sterke ESF-achtig karakter van dit thema is niet te verwachten dat hierop nog gescoord gaat worden. Achteraf gezien is dit misschien een te optimistische inschatting is geweest bij de opstelling van het programma.

Nog enige opmerkingen ter attentie van enkele opvallende thema's van de niet-Lissabon-categorieën. Ten eerste zijn er ook hier investeringen te zien die boven verwachting scoren zoals voor Bescherming en ontwikkeling Natuurlijk erfgoed (119% gecommiteerd) met 4 projecten te weten Haarlemmermeer Noordwest Overbruggen, Recroduct "Zandpoort", Groene Carré Zuid en West en Groenrecreatieve structuren Papendrecht. Een ander thema waarop goed geïnvesteerd wordt is Bescherming en behoud cultureel erfgoed (208%) met 5 projecten te weten Kustbatterij Fort Diemerdam, Haringpakerstoren, Museum Ons' Lieve Heer op Solder, Panorama Mesdag en de Hofbogen.

Opvallend zijn verder de vele investeringen in de Geïntegreerde projecten voor stads- en plattelandsontwikkeling (90% gecommiteerd). Hier investeren maar liefst 13 projecten waaruit blijkt dat in een duidelijke behoefte wordt voorzien. Ook de investering in het thema Andere sociale infrastructuur verloopt goed (78% gecommiteerd) met 6 projecten te weten Atolplaza, Bad Hanzeborg, De Nieuwe Bouwloods, Vernieuwing Elthetocomplex, Overdekte Skatebaan Binckhorst en Stadstuin Emma's Hof. Ook de investering in Luchtkwaliteit (91% gecommiteerd) loopt goed hoewel dit maar 1 project betreft (Glazen schermen) en ook de Toeristische dienstverlening (98% gecommiteerd) loopt goed op schema met 4 projecten te weten Toeristische Ontwikkeling Zaanse Schans, Toeristische functie Westerkerk, Langzaam verkeersbrug Westerpark en Boulevard Scheveningen.

Ten slotte nog een aantal niet-Lissabon-categorieën waarin het programma niet of nauwelijks investeert. Zo wordt in de thema's Vervoer in het geheel nog niet geïnvesteerd. De geplande investeringen hierin betreffen zowel Fietspaden, Regionale/lokale wegen, Stads en Multimodaal vervoer, Intelligente vervoerssystemen en Binnenwateren. De managementautoriteit verwacht ook niet dat met het resterende budget hierop ingezet gaat worden. Ditzelfde geldt voor thema's als Drink- en industriewaterbeheer, Afvalwaterbehandeling, Beperking/aanpassing klimaatveranderingen en Onderwijsinfrastructuur.

Investerings in de overige dimensies

Tabel B11 geeft het cumulatief overzicht van de uitsplitsing van alle dimensies die verder hieronder zijn beschreven. Basis voor de uitsplitsing is het *Prioritair thema*.

Voor de dimensie *Financieringsvorm* (tabel B12) valt maar liefst 78% onder de noemer 'Niet terugvorderbare hulp'. Dit is niet opvallend omdat de meeste investeringen die het programma maakt subsidies zijn. Verder wordt er in de categorie 'Hulp' door 2 projecten geïnvesteerd via een fonds (1,6 miljoen). Dit zijn het Garantiefonds Microkredieten en het Startersfonds. Het project Doorstart Technofonds Flevoland BV investeert met bijna 1,3 miljoen in de categorie 'Risicokapitaal'.

Voor de dimensie *Economische activiteit* (tabel B13) gaat de grootste investering naar 'Onroerend goed, verhuur en zakelijke dienstverlening' (33%) en naar 'Gemeenschapsvoorzieningen en sociaal-culturele en persoonlijke diensten' met bijna 18% inzet. Het maken van een juiste indeling voor deze dimensie is lastig omdat de codes nogal traditioneel zijn. Hierdoor vallen bv. projecten als BioPartner Accelerator of Technopolis Accelerator onder 'Onroerend goed, verhuur en zakelijke dienstverlening', terwijl een wat moder-

nere code als bv. 'Technologisch onderzoek' meer expliciet de activiteit had kunnen aangeven. Ten slotte scoort de categorie *Territoriale dimensie* volledig op 'Stedelijk gebied' (tabel B14) en geeft tabel B15 de *Locatie dimensie* met de investering per COROP-gebied.

Thematische en ruimtelijke focus

Kansen voor West kiest voor een generieke en integrale benadering en ontwikkeling van West-Nederland. Het gaat er daarbij om de kracht van het gebied als geheel en haar unieke karakter te versterken. Dat gebeurt door een thematische focus voor prioriteit 1 en een ruimtelijke focus voor de prioriteiten 2 en 3. Projecten binnen prioriteit 1 zijn niet plaatsgebonden. Essentieel is, dat een project de potentie van de regio optimaal benut en bijdraagt aan vergroting van de concurrentiekracht van westelijk Nederland binnen de kansrijke clusters. Daarnaast wil Kansen voor West mogelijkheden bieden voor nieuwe ontwikkelingen door in te zetten op innovatieve acties.

Een demonstratie van de effecten van Kansen voor West op de bevordering van gelijke kansen voor mannen en vrouwen is niet van toepassing. Dit komt door de aard van de projecten die veelal gericht zijn op technische investeringen in gebouwen, materialen etc. Gelijke behandeling van gehandicapten bij de toegang tot openbare gebouwen is in Nederland vastgelegd via het Bouwbesluit.

3.1.4 Bijstand per cluster en doelgroep

Kansen voor West legt de focus in het programma op 11 bestaande en opkomende kansrijke clusters van bedrijvigheid, die bepalend zijn voor de concurrentiekracht. In tabel 6 is aangegeven hoeveel projecten zich op de verschillende clusters richten en om hoeveel investeringen dit gaat (één project kan in meerdere clusters vallen). Hieruit is een duidelijke focus te zien op Life sciences en de creatieve industrie met respectievelijk 36

projecten (68 miljoen EFRO) en 30 projecten (40 miljoen EFRO). Maar ook de clusters Maritieme en deltatechnologie, Transport, logistiek en handel, Zakelijke dienstverlening en Voedsel en bloemen zijn goed vertegenwoordigd.

Uit de tabel 6 richten 30 projecten zich op één en één cluster vanuit het programma, 14 richten zich op 2 clusters, 8 op 3 clusters en 5 projecten op 4 clusters. De overige projecten richten zich op 5 of meer clusters. De hogere score voor het aantal clusters heeft vooral te maken met regelingen waarin veelal op alle clusters gescoord kan worden. 28% van de investeringen kent geen inzet op een specifiek cluster en dit zijn voornamelijk de projecten in de prioriteiten 2 en 3.

Qua specifieke inzet op doelgroep kunnen projecten meerdere doelgroepen benoemen. Zie onderstaande tabel 7. Zo richten 29 projecten zich op jongeren als doelgroep en 17 projecten op allochtonen. Deze projecten verdelen zich voornamelijk over prioriteit 1 en 3. Daarnaast richten 15 projecten zich op laagopgeleiden (prioriteit 1 en 3) en op mensen in wijken en buurten met een lage sociaal-economische status (prioriteit 3). 10 projecten richten zich op uitkeringsgerechtigden en arbeidsgehandicapten en 8 projecten op vrouwen (prioriteit 1 en 3). Daarnaast zijn er nog veel bijzondere doelgroepen benoemd zoals toeristen, binnenvaart, ondernemers etc. Veel van de projecten richten zich bovendien op meerdere doelgroepen. 55 projecten benoemen geen specifieke doelgroep omdat deze te algemeen van inzet is, zoals bijvoorbeeld versterken economie of investeringen in energievoorziening.

Ten slotte is het van belang te melden dat binnen Kansen voor West een groot aantal projecten wordt uitgevoerd waarbij universiteiten of Hogescholen betrokken zijn, als aanvrager/begunstigde of partner.

G4P4

Voor Amsterdam betreft dit 8 projecten te weten West Orange (UvA), Incubator Matrix IV (Amsterdam Science Park), Life Science Centre Amsterdam (UvA & VU), Cinegrid (UvA), Geovalley (UvA), Cross Media Expertisecentrum (UvA), GMP2 (VU) en het Spinozacentrum (UvA/VU). In Rotterdam (3) het RDM Innovation Dock (Hogeschool Rotterdam), het ontwikkel- en kenniscentrum (Scheepvaart & Transport College) en het Albeda College bij de Revitalisering Nieuwe Binnenweg.

In Utrecht (6) het Science Park Utrecht, Business Case Centrum voor Aarde & Duurzaamheid, Trajectum Lumen, Protospace, Cross Media Expertisecentrum en NeCEN Open Access. In Leiden(2) de projecten NeCEN Open Access en Bio Partner Facility. In Delft lopen de meeste projecten (12). Voor de TU zijn dit Incubator Technopolis, Bioproces Pilot Facility, Technostarters – New Business Development YES! Delft, Ecoshape, DONQUIS – kleinschalige windmolens, Taskforce Duurzame Greenport

Westland-Oostland en NeCEN Open Access. Verder Inno Sport Lab Zeilen, Dutch Offshore windenergie (TNO), Mens & Kennis = Bedrijvigheid (TNO) en Open Innovatie-Alliantie Groot Composit Noord-Holland (TNO/TU).

Verder is de universiteit van Nijmegen betrokken bij het project Koudewinning Oudekerkplas en de Universiteit Wageningen bij het project Ecoshape (samen met TU Delft en Twente). Daarnaast is de Hogeschool InHolland betrokken bij het project Heatmatcher en de Haagse Hogeschool bij het KIO-programma.

3.2 Informatie over de inachtneming van de communautaire wetgeving

In 2010 zijn door de managementautoriteit geen problemen geconstateerd in verband met de inachtneming van de communautaire wetgeving bij de uitvoering van het Operationeel Programma Kansen voor West.

3.3 Geconstateerde uitvoeringsproblemen en gekozen oplossingsmaatregelen

Bij de uitvoering van het programma heeft de managementautoriteit vastgesteld dat een juiste definitie van indicatoren ontbreekt. Hierover heeft op landelijk niveau overleg plaatsgevonden tussen het ministerie van EL&I en de vier managementautoriteiten. In 2010 zijn nieuwe definities voor de indicatoren vastgesteld en is een rekentool ontwikkeld voor het berekenen van vervolginvesteringen etc. De nieuw vastgestelde indicatoren voor de lopende projecten zijn in 2010 gedeeltelijk ingevoerd in het beheersysteem en begin 2011 zullen deze worden voltooid. In dit verslag zijn al de nieuw ingevoerde indicatoren al weergegeven. De beoordeling van de ingediende voortgangsrapportages heeft in 2010 de nodige tijdsdrukproblemen opgeleverd. De oorzaken hiervoor zijn hoofdzakelijk de onduidelijkheid/ingewikkeldheid van regelgeving, en het feit dat begunstigden ge-

vraagde informatie niet of niet op tijd aanleveren. In beide gevallen is veel tijd gemoeid van de programmabureaus met het afhandelen van rapportages. Wat betreft de regelgeving zijn het vooral vragen rondom IKT die veel tijd kosten. Zo zijn er bijvoorbeeld projecten die wel twintig medebegunstigden kennen en die allen op verschillende manieren (vooral) loonkosten opvoeren. Net als in 2009 heeft de managementautoriteit besloten om van toepassing zijnde IKT-kosten pas in de betaalaanvraag op te nemen na een afgeronde beoordeling om hiermee het risico op fouten uit te sluiten. Ook vragen rondom aanbesteden en staatssteun vereisen de nodige tijd van de programmabureaus en voor deze vragen wordt ook nogal eens advies gevraagd van de managementautoriteit.

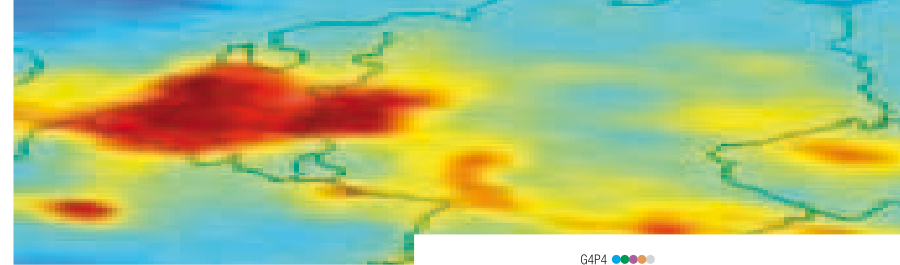
Een geheel ander probleem is de liquiditeitspositie van het programma. De managementautoriteit heeft van de Europese Commissie een voorfinanciering (werkkapitaal) ontvangen van ruim 23 miljoen euro (7,5% van het programma). Dit is bedoeld om te voorkomen dat programma's een negatief saldo opbouwen gedurende de uitvoering van het programma. Van dit werkkapitaal worden de uitgaven, maar ook de voorschotten, van projecten betaald. Na betaling hiervan wordt het werkkapitaal weer aangevuld via de betaalaanvragen aan de Europese Commissie. De opgebouwde rente van het werkkapitaal dient in het programma te worden besteed. De moeilijkheid is dat de voorschotten meer kunnen gaan bedragen dan door uitgaven kan worden gedekt. Dan ontstaat de situatie dat het werkkapitaal (inclusief opgebouwde rente) niet voldoende is om alle uitgaven en voorschotten te dekken. Deze ruime bevoorschotting van Kansen voor West heeft te maken met het feit dat het programma de begunstigden zo veel mogelijk tegemoet wil treden in de uitvoering van hun projecten. De managementautoriteit volgt de ontwikkeling van de liquiditeitspositie nauwgezet. Een mogelijke oplossing is het verlagen van de voorschotten

Tabel 6: Aantal gecommitteerde projectinzetten op clusters volgens het OP t/m 31 december 2010

Cluster	Aantal projecten*	EFRO investering
Life Sciences, medische technologie, bioscience en milieutechnologie	36	68.814.722
Creatieve industrie (waaronder ICT en nieuwe media)	30	40.072.613
Maritieme cluster en deltatechnologie	17	37.571.625
Transport, logistiek en handel	14	36.687.031
Zakelijke dienstverlening	17	32.089.300
Voedsel & bloemen	15	27.118.886
Toerisme en congreswezen	13	15.114.396
Composieten	7	15.058.795
Geomatica	7	13.894.603
Petrochemische industrie	6	12.791.981
Juridisch	5	10.932.564
Geen specifiek cluster		120.515.065
Totale inzet op clusters*		310.146.516

Tabel 7: Aantal projecten dat een doelgroep benoemd t/m 31 december 2010

Doelgroep	Aantal projecten*
Geen doelgroep benoemd	55
Bijzondere doelgroepen	54
Jongeren	29
Allochtonen	17
Laagopgeleiden	15
Mensen in wijken en buurten met een lage sociaal-economische status	15
Uitkeringsgerechtigden en arbeidsgehandicapten	10
Vrouwen	8

naar bv. tranches van 20%, maar dit betekent wel een wijziging van de beschikking. Een andere mogelijke oplossing is het vergroten van het werkkapitaal door de Europese Commissie waardoor de uitvoering door begunstigden optimaal wordt ondersteund.

3.4 Wijzigingen in verband met de uitvoering van Kansen voor West

In 2010 zijn geen wijzigingen in verband met de uitvoering van Kansen voor West gemaakt. Zo was er geen wijziging in wet- en regelgeving die gevolg had op de uitvoering. Wel heeft de kredietcrisis gevolgen voor de Nederlandse economie en een negatieve invloed op de ontwikkelingen in de Randstad. Dit is vooral duidelijk geworden met de stijging van de werkloosheid hoewel die in Nederland minder fors opliep dan voorspeld. Dit mede dankzij de crisismaatregelen van de overheid en de inzet van werkgevers en werknemers. Zeker is dat gemeenten en provincies een verslechterde financiële positie hebben gekregen door zowel een terugloop van inkomsten uit het gemeentefonds en teruglopende opbrengsten door planontwikkelingen. Dit heeft dan weer gevolg op de verdere investeringen die met de geplande opbrengsten voorzien waren. Maar, net als in 2009, kan geconcludeerd worden dat de crisis geen grote negatieve invloed heeft op de ontwikkeling en de uitvoering van Kansen voor West. Het heeft hooguit geleid tot extra toevoer van projecten.

3.5 Belangrijke wijziging als bedoeld in artikel 57 (EG) Nr. 1083

Dit artikel handelt over de duurzame instandhouding van projecten na voltooiing. Zowel in de uitvoeringsovereenkomst en vaststellingsbeschikking wordt de begunstigde er op gewezen dat het project minimaal tot vijf jaar na datum einde project in stand moet blijven, waarbij het de begunstigde niet is toegestaan tot genoemde

datum het project of onderdelen van het project zonder toestemming van de management- of stedelijke programma-autoriteit te vervreemden, dan wel van functie te wijzigen. Gezien de voortgang van het programma is opvolging en controle nog niet echt aan de orde, wel wordt in de vaststellingsbeschikkingen aan deze klevende voorwaarde invulling gegeven.

3.6 Complementariteit met andere instrumenten

Er zijn verschillende andere Europese subsidieprogramma's die raakvlakken hebben met Kansen voor West. Dit zijn onder meer ESF (Doelstelling 2) de Europees Territoriale Samenwerking (Doelstelling 3) en het URBACT-programma. Er is een duidelijke afbakening aangebracht tussen de activiteiten die Kansen voor West ondersteunt en die van de andere programma's. Bij ieder projectidee worden al in de oriëntatiefase de raakvlakken met andere Europese programma's besproken en de afbakening ten opzichte van EFRO bepaald. Indien nodig zal het programmamanagement de subsidieaanvrager verwijzen naar die andere programma's. Daarnaast wordt toegezien om stapeling van subsidies te voorkomen. In bijzondere gevallen zal bij interpretatieverschillen een advies worden gevraagd bij de Europese Commissie.

Koppeling met het Europees Sociaal Fonds (ESF)

Het ESF richt zich op het ontwikkelen van regionaal arbeidsmarktbeleid via de actielijnen: toeleiding van werklozen naar de arbeidsmarkt, re-integratie van gedetineerden en jongeren in jeugdinrichtingen, praktijkonderwijs en voortgezet speciaal onderwijs, verbetering arbeidsmarktpositie van werkenden en sociale innovatie. Het ESF kent één nationaal programma.

Kansen voor West maakt gebruik van de ruimte die het NSR biedt om EFRO-middelen in te zetten op ESF-maatregelen. Uitgangspunt is dat

thema's en aandachtsgebieden integraal worden aangepakt. Daarbij wordt bijvoorbeeld gedacht aan een koppeling van activiteiten op het gebied van innovatie en kennis aan investeringen in de kwaliteit van de woon- en werkomgeving en investeringen in de opleiding van werknemers. Hierbij geldt de voorwaarde dat ESF-gerelateerde activiteiten noodzakelijk moeten zijn voor een goede uitvoering van de concrete actie en er rechtstreeks verband mee houden. Op basis van artikel 34 lid 2 mag maximaal 10%-15% van een prioriteit in een EFRO programma besteedt worden aan ESF-achtige uitgaven (ESF verordening en bijlage E van het toetsingskader). In het volgend jaarverslag zal nader ingegaan worden op deze ESF-inzet in Kansen voor West, die minimaal is.

Joint European Support for Sustainable Investment in City Areas (JESSICA)

Door de Europese Commissie en de Europese InvesteringsBank (EIB) is onder andere het initiatief JESSICA, gestart. Dit is een nieuw instrument bedoeld om een deel van de huidige Structuurfondsen te gebruiken voor revolverende investeringssteun. Gericht op projecten die onderdeel uitmaken van een geïntegreerd plan voor duurzame stadsontwikkeling, maar waarvoor de markt onvoldoende financiering ter beschikking stelt (of tegen te ongunstige eisen). De meerwaarde van JESSICA ligt vooral in een goede structuur om kansen te geven aan een PPS-constructie bij gebiedsontwikkeling. Deze investeringen in de vorm van kapitaal, kredieten en/of garanties worden aan projecten toegewezen via een op te zetten Stadsontwikkelingsfonds en, zo nodig, een overkoepelend Holding Fund, van waaruit in verschillende stadsontwikkelingsfondsen tegelijk kan worden geïnvesteerd. De investeringen kennen mogelijk gunstiger voorwaarden dan op de markt beschikbaar zijn, zoals lagere rentes, gunstiger terugbetalingsregelingen en mogelijk hogere beschikbare volumes, terwijl de lening niet op de balans van de betreffende gemeente komt te staan. Tegelijkertijd kan via deze weg de 'leverage' oftewel de verhouding

tussen eigen en vreemd vermogen worden verbeterd, waardoor voor betrokken private partijen de mogelijkheid om kapitaal te verkrijgen bij banken toeneemt. Alle Nederlandse EFRO-programma's zijn betrokken bij het in 2010 opnieuw geactualiseerde onderzoek van Ecorys in opdracht van de EIB en de EC tot mogelijk gebruik van deze fondsen. Naar verwachting zullen de nieuwe structuurfondsen 2014-2020 aanzienlijke JESSICA componenten kennen. Om deze reden heeft de managementautoriteit deze mogelijkheid van financiering met alle Kansen voor West-partners besproken. Hieruit is naar voren gekomen dat de steden Rotterdam (Stadshavens) en Den Haag (stadsbreed) hebben aangegeven met een JESSICA-pilot te willen starten. De managementautoriteit heeft m.n. de pilot in Rotterdam zelf zeer actief opgepakt en verder JESSICA verder gepromoot in het land. Naar verwachting wordt in 2011 door beide steden projectaanvragen ingediend voor twee pilotprojecten bij de respectievelijke programmabureaus.

Rol als geassocieerd managementautoriteit voor de URBACT- en INTERREG-programma's

De samenwerking met de URBACT- en INTERREG-programma's sluit aan bij de doelstelling en de door de Europese Commissie gewenste samenwerking in het kader van "Regions for economic change", waar een gecoördineerde benadering wordt nagestreefd ter attentie van netwerken en het laten zien van "good practices". De managementautoriteit Kansen voor West treedt op als geassocieerd managementautoriteit voor al de kennisnetwerken die in haar gebied plaatsvinden. Iedere deelnemende stad die aan een netwerk deelneemt, dient eind 2011 een actieplan voor de eigen stad te hebben ontwikkeld.

Zie voor meer informatie: <http://urbact.eu/en/header-main/our-projects/>. Hieronder volgt per project een korte omschrijving van ieder netwerk.

G4P4

http://urbact.eu/my_generation.

Het **URBACT-netwerkproject MY GENERATION** beoogt het leveren van een positieve bijdrage van jongeren aan de ontwikkeling van steden, via:

- 1) een switch van passiviteit en negatieve activiteiten onder jongeren naar positieve ambities en acties;
- 2) een soepele overgang van school naar werk en het voorkomen van schooluitval en;
- 3) zorg voor een goede coördinatie van initiatieven voor jongeren met het algemene stedelijke beleid.

De gemeente Rotterdam is lead partner van dit project, de overige partners zijn: Warschau en Gdansk (PL), Göteborg (SE), Birmingham en Glasgow (UK), Riga (LT), Tirgu-Mures (RO), Valencia (E), Patras (EL) en Antwerpen (BE). In 2010 zijn drie workshops georganiseerd in Riga, Gdansk en Valencia. Co-creatie van projecten en beleid voor jongeren stonden hierbij centraal. Alle workshops werden bijgewoond door professionals en jongeren. Rode draad door de bijeenkomsten was de ontwikkeling van lokale actieplannen, met de mogelijkheid van EFRO-financiering.

<http://urbact.eu/thematic-poles/growth-and-job-creation/thematic-networks/unic/presentation.html>

Doel van het **URBACT-keramieknetwerk UNIC** is het delen en uitwisselen van kennis, ervaringen en informatie op het gebied van cultureel erfgoed en innovatie van keramiek. Het gaat dan om zaken als het productieproces, productontwikkeling, toepassingen, marktaandeel, toerisme en stadsmarketing. UNIC is een zogenaamd Fast Track Network. Lead partner van dit netwerk is Limoges (FR). De overige partners zijn Delft, Aveiro (PT), Pécs (HU), Selb (DE), Castellón en Sevilla Global (ES), Stoke-on-Trent (UK), Faenza (IT) en Cluj Napoca (RO). Er zijn vier netwerkbijeenkomsten georganiseerd in 2010, waarvan 2 in Brussel (start en presentatie van Local Action Plans). Gedurende de meeting

in Limoges (juni) zijn vanuit het netwerk Memoranda of Understanding getekend met keramiek-steden in China, Zuid-Korea en Japan om tot meer samenwerking te komen. UNIC, Limoges en de Koninklijke Porcelaine Fles hebben zich in oktober gepresenteerd tijdens de Ceramic Fair in de belangrijke porceleinstad Jingdezhen (China). Daarnaast zijn in 2010 voorbereidingen getroffen om het samenwerkingsverband van UNIC-steden een vervolg te geven, al dan niet met EU-financiering.

<http://urbact.eu/thematic-poles/sustainable-urban-development/thematic-etworks/repair/presentation.html>

Doel van het **URBACT-netwerkproject REPAIR** is het hergebruik en duurzame ontwikkeling van militair erfgoed in een stedelijke omgeving. Het project richt zich op het ontwikkelen van beleid voor hergebruik van (verlaten) militair erfgoed in een stedelijke omgeving; verspreiden van goede voorbeelden van dit hergebruik en uitvoeren van projecten onder het INTERREG IIIC project. De lead partner van dit netwerk is Medway (UK). Overige partners zijn Hanseastadt Rostock (DK), Kaunas (LT), Karlskrona Kommun (SE), Thessaloniki (EL), Florence (IT), Utrecht (NL) waar de Nieuwe Hollandse Waterlinie officieel partner is. De gemeente Utrecht heeft de casus herontwikkeling Fort de Gagel ingebracht, Opava (CZ), Avrig (RO), Charente-Maritime (FR) en Florence (IT). Tijdens vier internationale bijeenkomsten is er op vier kennisgebieden informatie uitgewisseld: infrastructuur, werkgelegenheid, duurzame energie en hergebruik van forten. In 2010 zijn beleidsaanbevelingen opgesteld die gericht zijn op de 4 bovenstaande thema's. Verder is gekozen om Florence en Avrig als casus verder uit te werken.

www.sufalnet4.eu

Doel van het **INTERREG project Sufalnet4eu** (Sustainable Use of Former and Abandoned Landfills NETWORK for you) is kennisontwikkeling

en uitwisseling rond de herontwikkeling van stortplaatsen. Daarbij worden belanghebbenden betrokken bij het verkrijgen van cofinanciering uit de structuurfondsen en zullen succesvolle herontwikkelingsprojecten worden getoond. De provincie Noord-Brabant is lead partner. Andere partners zijn Afvalzorg en Noord-Holland, Böblingen en Ludwigsburg (DE), Lavrio (EL), Directoraat Donau (HU), Campania en Sicilië (IT), Wielkopolska (PL), Bistrita (RO), Kosice (SK), Malaga en Extremadura (ES), Oldham/Greater Manchester en Belfast (UK). Verder bestaat er een samenwerkingsovereenkomst met de gemeente Haarlem. In januari 2010 is het project gehonoreerd en het startcongres was in april. Verder zijn er workshops gehouden en heeft een congres plaatsgevonden. De presentaties zijn terug te vinden op de website. In 2011 worden de plannen financieel en juridisch beoordeeld en subsidiemogelijkheden benoemd. Het eindcongres vindt plaats in november.

<http://urbact.eu/en/projects/cultural-heritage-city-development/links/homepage/>

LINKS staat voor Low tech Inherited from the old European cities as a Key of performance and Sustainability. Het doel van dit URBACT-netwerk is historische binnensteden duurzaam te ontwikkelen met behoud van architectonische identiteit en cultuurhistorische waarde. Hierbij wordt zowel naar energiebesparende als naar sociaal-economische aspecten gekeken. Deelnemende steden zijn: Bayonne (FR) als lead partner, Delft (NL), Almería (ES), Budrio (IT), Veria (EL), Freiberg (DE), Brasov Metropolitan Agency (RO), Kilkenny (IE) en Anderlecht (BE). In 2010 zijn drie bijeenkomsten gehouden. De Delftse zusterstad Freiberg mocht het spits afbijten onder het motto 'Urban challenges in historic centres'. In december presenteerde LINKS zich op het 9e Open Forum of 'cultural heritage' in Vitoria (Spanje). Delft is samen met Anderlecht en Veria coördinerende stad voor de subgroep Technical aspects. Er is een start gemaakt met de organisatie van de Local Support Group. Om financiële en organisatorische redenen

heeft Delft ervoor gekozen om (in 2011) geen netwerkmeeting te organiseren.

<http://urbact.eu/en/projects/low-carbon-urban-environments/cash/homepage/>

CASH staat voor Cities Action for Sustainable Housing. Dit URBACT-netwerk is in het najaar van 2009 goedgekeurd. Het project is in het voorjaar van 2010 gestart. CASH gaat om het verzamelen van goede voorbeelden en zoeken naar nieuwe oplossingen om energieverbruik in woonvoorzieningen te reduceren. Daarbij gaat het zowel om duurzame renovatie als het terugbrengen van energieverbruik door bewoners. Het eindproduct van CASH wordt een praktische handreiking voor Europese steden en de bouwsector. Ook stellen alle steden een actieplan op. Deelnemende steden zijn Echirrolles (FR) als lead partner, Utrecht (NL), Bridgend (UK), Brindisi (IT), Frankfurt-Am-Main (DE), Les Mureaux (FR), Ptolemaida (EL), Tatabanya (HU), en Yambol (BG).

Pieken in de Delta

Naast de Europese programma's is het Pieken in de Delta-programma van belang voor Kansen voor West. Pieken in de Delta is de gebiedsgerichte economische agenda van Nederland. Deze agenda draagt bij aan de ambitie om van Nederland een concurrerende en dynamische economie te maken in een sterk en innovatief Europa. Pieken in de Delta is uitgewerkt in zes verschillende programma's voor de periode 2006-2010. Deze programma's zijn opgesteld door het Ministerie van EL&I in samenwerking met het bedrijfsleven, kennisinstellingen en regionale overheden, en worden gezamenlijk uitgevoerd.

In Kansen voor West is Syntens de aanvrager voor het project Duurzame groei door innovatie en kenniscirculatie. Voor de projecten Ondersteuning Innovatief Ondernemerschap Flevoland, Open Innovatie- Alliantie Groot Composiet Noord-Holland, House of Food, Nieuwe Energie op de Creatieve As, Mens + Kennis = Bedrijvigheid en Kennis-

bruggen draagt Pieken bij in de cofinanciering. Verder is Pieken betrokken bij de ontwikkeling van CineGrid en Technostarters-New Business Development YES!Delft.

3.7 Toezichtregelingen

De toezichtregelingen betreffen het verzamelen van gegevens, ondervonden problemen en de maatregelen om deze op te lossen. In 2010 is hiervoor een tussenevaluatie van Kansen voor West uitgevoerd, gezamenlijk met de andere managementautoriteiten en onder coördinatie van EL&I uitgevoerd*. De uitkomsten van deze evaluatie zal in het Comité van Toezicht van juni 2011 besproken worden. De inhoudelijke aspecten van het programma (kwalitatief en analytisch) zijn in de evaluatie niet behandeld, ondanks dat deze wel in de vraagstelling waren opgenomen. De partners in Kansen voor West hebben al aangegeven deze informatie toch te willen weten, en de managementautoriteit zal dit in 2011 verder uitwerken. Hieronder zijn de belangrijkste bevindingen uit de evaluatie weergegeven. De belangrijkste uitkomsten van de beoordeling voorlichtings- en publiciteitsmaatregelen zijn onder hoofdstuk 7.6 van dit verslag beschreven.

Het programma ligt goed op koers inclusief de committeringen, uitgaven en indicatoren. De samenhang tussen de programmadelen binnen Kansen voor West blijkt niet altijd even zichtbaar. Over de organisatie wordt gesteld dat de onderlinge samenwerking en decentrale uitvoering nu goed werkt, het Comité van Toezicht zijn toezichthoudende rol naar behoren vervult maar wel ver van de praktijk af staat en dat de inhoudelijke of sturende bijdrage van de stuurgroep West Regio aan de uitvoering van het OP niet groot is. Verder wordt de vraag gesteld of selectie van projecten binnen prioriteit 1 wel op het gemeentelijk niveau moet plaatsvinden, vanwege het regionale karakter van veel van die projecten. Er wordt gesteld dat andere

dan de G4-steden maar beperkt gebruik kunnen maken van EFRO voor wat betreft de grootste-delijke problematiek. Ook wordt de controledruk voor begunstigden en programmabureaus als hoog ervaren. Er wordt geadviseerd bij het opstarten van een nieuw programma meer tijd en aandacht te besteden aan de samenhang van het EFRO met andere subsidieprogramma's. Bovengemiddeld veel begunstigden ervaren de samenwerking met het programmabureau als prettig. Aandachtspunt is de mate waarin administratieve lasten een druk leggen op de begunstigden. Relatieve onduidelijkheid met betrekking tot de interpretatie van Europese en nationale regelgeving kan bijgedragen hebben aan een gevoelde administratieve last voor programmasecretariaten en begunstigden.

3.8 Hardheidsclausule

In het toetsingskader van Kansen voor West is een hardheidsclausule opgenomen (punt 3.4). Hierin is bepaald dat afwijkingen mogelijk zijn van het toetsingskader vanwege bijzondere omstandigheden. Wel dienen deze afwijkingen aan het Comité van Toezicht ter kennisname worden voorgelegd. Er is in 2010 gebruik gemaakt van deze clausule voor het project 'Utrecht innoveert: The next step'. Het betreft een afwijking van de termijn waarbinnen de definitieve aanvraag ingediend had moeten zijn. Dit was nodig om een naadloze financiële overgang van de eerste naar de tweede fase van dit project te maken.

G4P4

Deze foto dingt mee naar de Regiostars Award 2011 fotocompetitie
http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperation/interregional/ecochange/competition_en.cfm?nmenu=10

* De in 2010 geplande organisatorische evaluatie over de rol van de audit- en certificeringsautoriteit gaat plaatsvinden in 2011.

G4P4

4 Uitvoering naar prioriteit

Dit hoofdstuk beschrijft de uitvoering van de prioriteiten. Eerst wordt in een analyse gekeken naar de inhoudelijke aspecten van het programma waaronder indeling in typologie. Daarna wordt per prioriteit speciale aandacht gegeven aan zaken als de verwezenlijking van de doelstellingen, eventueel geconstateerde uitvoeringsproblemen en de daarvoor gekozen oplossing.

4.1 Algemeen

Voordat ingegaan wordt op de beschrijving per prioriteit volgt eerst een algemene analyse van de inzet. In deze analyse wordt programmabreed gekeken naar de keuzecriteria en de bijzonderheden van het programma.

4.1.1 Keuzes

Het operationeel programma kiest voor het vergroten van kennispotentieel door innovaties, het vergroten van het aantal samenwerkingsrelaties, het verhogen van de bereikbaarheid, het verhogen van meer hoogwaardige werkgelegenheid en vergroting van de concurrentiekracht. Het Comité van Toezicht heeft in het toetsingskader selectiecriteria als sturingsinstrument vastgelegd. De belangrijkste criteria zijn: maximaal 50% EFRO op projectbasis, meerwaarde in termen van 'value for money', additionaliteit, resultaten komen ten goede aan het gebied en per project een minimale EFRO-bijdrage. Verder dienen projecten een economische meerwaarde te kennen, bij te dragen aan de Lissabon-doelstellingen en in te zetten in 11 kansrijke clusters. Verder kennen ze een duurzame en ruimtelijke concentratie, wordt er gekeken hoe de inzet bijdraagt aan andere projecten van het programma, wordt gekeken hoe er in het project wordt samengewerkt en of na afloop het project zelfstandig verder kan gaan.

4.1.2 Bijzonderheden

In algemene zin valt op dat:

- de voortgang met 68 % committeringen voor alle prioriteiten goed op schema ligt. Ook het aanbod voorlopige aanvragen en pijplijnprojec-

ten is ruim voldoende, zie ook tabel B2;

- naar verwachting in 2011 het gehele budget gecommitteerd zal zijn;
- zeer positief is ook een groeiend aantal projecten met meerdere partners uit de diverse partijen van Kansen voor West. Daarnaast zijn er ook tussen projecten vormen van samenwerking;
- opvallend is de inzet in directe R&D in 2010, veelal uitgevoerd door consortia;
- er geen projecten bekend zijn waar financieringsproblemen waren als gevolg van de in het toetsingskader vastgelegde 50% maximering;
- De EFRO-bijdrage varieert tussen 152.000 euro (Westergasfabriek) en 7,5 miljoen (STC groep);
- het gemiddelde EFRO-financieringspercentage varieert tussen 5 en 50%;
- er tien projecten zijn met 50% EFRO-financiering;
- het gemiddelde interventiepercentage iets minder dan een derde bedraagt (32%);
- 53 projecten een EFRO-bijdrage onder de 1 miljoen kennen. 40 projecten tussen 1 - 2 miljoen; 15 projecten tussen 2 - 3 miljoen; 10 projecten tussen 3 - 4 miljoen en 8 projecten boven de 4 miljoen euro;
- met 159 miljoen de private cofinanciering van projecten al ruim boven de verwachte bijdrage is gekomen (239%);
- Private cofinanciering vaak vormgegeven is door de inzet in uren die participeren in het project;
- 51 projecten geen private cofinanciering kennen. 56 projecten hebben een private cofinanciering tot 50% van de totale kosten en 19 projecten tussen de 50% - 89% van de totale kosten;
- 46 projecten een hefboom op de EFRO-financiering hebben tussen de 3% - 94%; 21 projecten hebben een hefboom tussen de 100% - 200% en 8 projecten boven de 200%
Vooral bij regelingen is deze hefboom hoog.

Een andere manier om naar de investeringen van het programma te kijken, is de projecten in te delen volgens een typologie, zie ook onderstaande tabel 8. Zie voor een weergave per project tabel B16.

Met de gekozen typologie wordt in maximaal twee woorden de eigenschap van een project weergegeven: waar is de investering specifiek op gericht of wat is het belangrijkste kenmerk van wat het project teweeg brengt. De onderstaande ontwikkelingen kunnen op basis hiervan worden weergegeven.

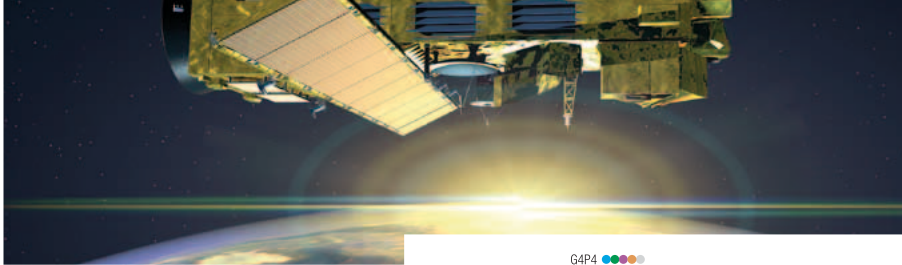
- opvallend is dat een kwart van alle investeringen zich op het versterken van het MKB. Hiermee krijgt de ontwikkeling van het MKB de grootste focus van het programma. Binnen het MKB wordt dan weer ingezet op de volgende dimensies: energie, financieel, kennisoverdracht, creatief, digitaal en mode;
- 12% richt zich op de ontwikkeling van producten of diensten als: Geomatica, energie, maritiem, medisch, composiet, onderhoud, topsport of de bouw;
- 11% van de investeringen richt zich op de ontwikkeling van de openbare ruimte;

Tabel 8: investeringen volgens typologieën

1e typologie	
mkb	25%
ontwikkeling	12%
openbare ruimte	11%
kennis	11%
milieu	9%
incubator	7%
recreatie	7%
beheer	6%
bedrijfsruimte	5%
toerisme	5%
rest tussen 0,2 en 1%	2%

- 9% richt zich op het ontwikkelen van verschillende vormen van kennis op gebieden als: scheepvaart, ondernemen, clusters, recht, media, creatief, voedsel, water en tuinbouw;
- ook is 9% van de investeringen gericht op het milieu, vooral via ontwikkeling in energie;
- met deze vijf typologieën is 57% van de committeringen gemoeid. Daarnaast zijn er aanzienlijke investeringen in incubatoren, recreatie (7%), beheer (6%) en bedrijfsruimte en toerisme (5%);
- bij de 2e typologie valt op dat veel projecten kenmerken hebben op de gebieden energie (19%) als bij Bio Process Pilot Facility, Energierijken, Kassenwarmte, en financieel (19%) bij Clusterregeling ZH, Innovatieincentive Lelystad en de fondsen;
- ook de inzet op kennisoverdracht is met 15% aanzienlijk bij projecten als Ondersteuning Innovatief Ondernemerschap, Utrecht Innoveert: The next step en Ondernemershuis op Zuid;
- opvallend is ook de score van 9% op Cultuur met projecten als Hofbogen, De nieuwe bouwloods en Creatieve industrie Jongerius. Ook de score op projecten met een medische insteek is met 7% goed te noemen met projecten als Spinoza centrum, GMP2 en NeCEN. Hierbij wordt vooral ingezet op het verbeteren van medisch onderzoek.

2e typologie	
energie	19%
financieel	19%
kennisoverdracht	15%
cultuur	9%
maritiem	8%
medisch	7%
rest tussen 1-3%	33%

4.2 Uitvoering naar prioriteit

Hieronder wordt per prioriteit ingegaan op de verwezenlijking van de doelstelling met een korte voortgangsanalyse. Dit dient in samenhang gelezen te worden met de hierboven gepresenteerde analyse. Ten aanzien van de drie prioriteiten zijn er in 2010 geen belangrijke problemen met de uitvoering ondervonden en zijn er op basis van artikel 62, lid 1, onder d), punt i), van Verordening (EG) nr. 1083/2006 geen ernstige problemen vastgesteld.

Prioriteit 1 “Kenniseconomie, ondernemerschap en innovatie”

4.2.1 Verwezenlijking van de doelstellingen en voortgangsanalyse

Per 31 december 2010 lopen er 63 projecten binnen prioriteit 1, met een gemiddelde projectgrootte van 5,8 miljoen waarvan 1,7 miljoen EFRO (29% interventie). In 2010 zijn 26 projecten gecommiteerd. Binnen deze prioriteit richten de projecten zich vooral op de ontwikkeling van kennis, innovatie en ondernemerschap. Deze prioriteit draagt ook het meest bij aan de Lissabon-doelstellingen en de

helft van het Kansen voor West budget is hiervoor bestemd. In tabel 9 is voor prioriteit 1 aangegeven: de opgave volgens het OP, de comittering tot 31 december 2010 en de nog resterende opgave. Op 31 december 2010 is hiermee 71% van de prioriteit gecommiteerd.

Tabel 10 geeft de gerealiseerde uitgaven in prioriteit 1 volgens geaccepteerde kosten te zien. Deze kosten zijn nog niet volledig gecertificeerd maar geven wel een redelijk betrouwbaar beeld van de voortgang in realisatie. Op basis hiervan is tot eind december bijna 12% van de opgave gerealiseerd in deze prioriteit.

Tabel 9: Gecommitteerde uitgaven Prioriteit 1 (€) cumulatief t/m 31 december 2010

Prioriteit 1	2. EFRO	3. Publieke cofinanciering	4. Private cofinanciering	5. Totaal cofinanciering (3+4)	Totaal OP (kolom 2+5)
Te committeren	147.735.000	177.282.000	44.320.000	221.602.000	369.337.000
Gecommitteerd	104.798.660	157.869.079	104.529.926	262.399.005	367.197.665
Nog te committeren	42.936.340	19.412.921	-60.209.926	-40.797.005	2.139.335

Tabel 10: Gerealiseerde uitgaven Prioriteit 1 (€) op basis van de geaccepteerde kosten t/m 31 december 2010

Prioriteit 1	2. EFRO	3. Publieke	4. Private	5. Totaal cofinanciering	Totaal OP 2+5
Te committeren	147.735.000	177.282.000	44.320.000	221.602.000	369.337.000
Realisatie	18.263.566	25.919.527	9.255.202	35.174.729	53.438.295.
in %	12%	15%	21%	16%	14%

4.2.2 Kwalitatieve analyse

Binnen prioriteit 1 lopen veel projecten die aan de Lissabon-eis van kennis, innovatie en ondernemerschap voldoen. Voorbeelden van in 2010 gecommiteerde innovatieve projecten zijn: PowerPlane Development Project (Airborne Wind Energy), Bio Process Pilot Facility (energie 2e generatie Bio brandstoffen), InnoSportLab Zeilen (innovatie), Kenniscentrum Plantenstoffen (energie) en Ontwikkeling grootschalige inzet offshore getijdstroomenergie (energie). Daarnaast is in prioriteit 1 een hoge inzet te zien op de in het programma benoemde clusters. Zie ook punt 3.1.4.

Prioriteit 2 “Attractieve regio’s”

4.2.3 Verwezenlijking van de doelstellingen en voortgangsanalyse

Per 31 december 2010 lopen er 21 projecten binnen prioriteit 2, met een gemiddelde projectgrootte van 4,9 miljoen waarvan 1,6 miljoen EFRO. In 2010 zijn er 9 projecten gecommiteerd.

In tabel 11 is voor prioriteit 2 aangegeven: de opgave volgens het OP, de comittering tot 31 december 2010 en de nog resterende opgave. Op 31 december 2010 is hiermee 61% van de prioriteit gecommiteerd.

Tabel 12 geeft de gerealiseerde uitgaven in prioriteit 2 volgens geaccepteerde kosten te zien. Deze kosten zijn nog niet volledig gecertificeerd maar geven wel een redelijk betrouwbaar beeld van de voortgang in realisatie. Op basis hiervan is tot eind december bijna 5% van de opgave gerealiseerd. Deze uitgaven zijn nog relatief gering omdat veel projecten nog maar recentelijk gestart zijn en het veelal infrastructurele projecten betreft waarvan de grootste kosten pas met de echte uitvoering komen.

Tabel 11: Gecommitteerde uitgaven Prioriteit 2 (€) cumulatief t/m 31 december 2010

Prioriteit 2	2. EFRO	3. Publieke cofinanciering	4. Private cofinanciering	5. Totaal cofinanciering (3+4)	Totaal OP (kolom 2+5)
Te committeren	53.680.000	72.468.000	8.052.000	80.520.000	134.200.000
Gecommitteerd	33.003.022	58.776.986	10.765.046	69.542.032	102.545.054
Nog te committeren	20.676.978	13.691.014	-2.713.046	10.977.968	31.654.946

Tabel 12: Gerealiseerde uitgaven Prioriteit 2 (€) op basis van de geaccepteerde kosten t/m 31 december 2010

Prioriteit 2	2. EFRO	3. Publieke	4. Private	5. Totaal cofinanciering	Totaal OP 2+5
Te committeren	53.680.000	72.468.000	8.052.000	80.520.000	134.200.000
Realisatie	2.418.698	4.086.723	479.659	4.566.382	6.985.080
in %	5%	6%	6%	6%	5%

G4P4

Prioriteit 3 “Attractieve steden”

4.2.5 Verwezenlijking van de doelstellingen en voortgangs-analyse

Per 31 december lopen er 41 projecten binnen prioriteit 3, met een gemiddelde projectgrootte van 4 miljoen waarvan 1,4 miljoen EFRO. In 2010 zijn er 22 projecten gecommitteerd.

In tabel 13 is voor prioriteit 3 aangegeven: de opgave volgens het OP, de committering tot 31 december 2010 en de nog resterende opgave. Op 31 december 2010 is hiermee 61% van de prioriteit gecommitteerd.

Tabel 14 geeft de gerealiseerde uitgaven in prioriteit 3 volgens de geaccepteerde kosten te zien. Deze kosten zijn nog niet volledig gecertificeerd maar geven wel een redelijk betrouwbaar beeld van de voortgang in realisatie. Op basis hiervan is tot eind december 15% van de opgave gerealiseerd.

Tabel 13: Gecommitteerde uitgaven Prioriteit 3 (€) cumulatief t/m 31 december 2010

Prioriteit 3	2. EFRO	3. Publieke cofinanciering	4. Private cofinanciering	5. Totaal cofinanciering (3+4)	Totaal OP (kolom 2+5)
Te commiteren	96.761.000	130.628.000	14.514.000	145.142.000	241.903.000
Gecommitteerd	59.441.593	62.104.021	44.350.335	106.454.356	165.895.949
Nog te commiteren	37.319.407	68.523.979	-29.836.335	38.687.644	76.007.051

Tabel 14: Gerealiseerde uitgaven Prioriteit 3 (€) op basis van de geaccepteerde kosten t/m 31 december 2010

Prioriteit 3	2. EFRO	3. Publieke	4. Private	5. Totaal cofinanciering	Totaal OP 2+5
Te commiteren	96.761.000	130.628.000	14.514.000	145.142.000	241.903.000
Realisatie	14.906.597	11.924.133	13.570.077	25.494.210	40.400.807
in %	15%	9%	93%	18%	17%

4.2.6 Kwalitatieve analyse

Binnen prioriteit 3 zijn er, door middel van globale subsidies, vier programma’s gemaakt voor de 4 grote steden. Daarnaast is er nog ruimte voor projecten voor andere steden. In 2010 zijn 23 projecten beschikt of herbeschikt in deze prioriteit. De projecten gericht op economische revitalisering zoals het ontwikkelen van bedrijfsruimte en de aanpak van openbare ruimte in 2010 zijn Herinrichting Openbare Ruimte Katendrecht, Revitalisering Winkelgebied Oude Noorden, Ontwikkeling Buurtas Hogeweg, De Hofbogen, Vernieuwing Elthetocomplex. Een andere belangrijke inzet betreft het aantrekkelijker maken van stedelijke gebieden voor bezoekers met projecten als Stadstuin Emma’s Hof, Humanity House, Panorama Mesdag, Internationaal Experience Center "De Poort", Overdekte Skatebaan Binckhorst en Versterken van de toeristische functie van de Westerkerk. In 2010 is het project Bedrijventerrein Overvecht gecommitteerd dat nu samen met de projecten Revitalisering Bedrijventerrein Zichtenburg en Kerketuinen de derde inzet voor bedrijventerreinen in West is. Daarnaast creëren investeringen in (nieuwe) economische functies nieuwe mogelijkheden in stedelijke gebieden met projecten als de Investeringsregeling in Amsterdam, Designer Café, Creatieve Industrie Jan Jongerius, Creatieve Stad Den Haag, Meesteropleiding Theater- en Modecoupeurs en De Nieuwe Bouwloods.

5 EFRO/CF - programma's: grote projecten

Dit hoofdstuk geeft een toelichting op het gebruik van grote projecten in het verslagjaar, als bedoeld in artikel 39 van Verordening (EG) Nr.1083/2006.

Grote projecten zijn die projecten waarvoor de totale kosten hoger zijn dan 25 miljoen (milieu-projecten) of hoger dan 50 miljoen. In het Operationeel Programma Kansen voor West 2007-2013 zijn, inclusief het verslagjaar 2010, geen grote projecten geïmplementeerd.

6 Technische bijstand

Dit hoofdstuk geeft een toelichting op het gebruik van de Technische Bijstand dat als een afzonderlijk project onder de managementautoriteit valt. Omschreven worden de uitgevoerde activiteiten en de resultaten hiervan.

Het project Technische Bijstand streeft een succesvolle en adequate implementatie van het programma na. De activiteiten hiervoor zijn op het gebied van voorbereiding, toezicht, administratie en technische ondersteuning, evaluatie, audit en projectcontroles. Ook het inschakelen van specialistische externe expertise of ondersteuning en materiële kosten. Zowel kosten als bijdragen aan de Technische Bijstand zijn verdeeld over de managementautoriteit, het programmabureau West-Regio en de vier stedelijke programmabureaus. De Technische Bijstand valt als afzonderlijk project onder de verantwoordelijkheid van de managementautoriteit. De uitvoering is functioneel ondergebracht bij de dienst OBR van de gemeente Rotterdam. Hieronder volgt een opsomming van de belangrijkste uitgevoerde activiteiten.

Ook in 2010 hebben de managementautoriteit en programmabureaus flink gewerkt aan de uitvoering van het programma. Vanuit de managementautoriteit is veel tijd en aandacht gegaan naar de adequate werking van het beheersysteem. Dit betrof zowel het verder verbeteren van de workflows en de daarvoor benodigde formulieren. In 2010 zijn ook de werkinstructies verder verbeterd en uitgebreid, de volgende 10 werkinstructies zijn van kracht: aanbesteden, staatssteun, artikel 55, controle ter plekke, ESF, fondsen, regelingen, grondkosten en IKT. Daarnaast was er ook inzet op de juiste communicatie-uitingen van zowel projecten als het programma, en zijn er ook weer twee voorlichtingsbijeenkomsten voor begunstigen gehouden. Na de voorlichtingsbijeenkomst in november is een gezamenlijk etentje georganiseerd in Rotterdam voor alle medewerkers van Kansen voor West. De managementautoriteit heeft de organisatie gedaan voor de accounthouders-

en programmabureau-overleggen, het Comité van Toezicht (samen met Ministerie BZK), de stuurgroep West-Regio en de vier stedelijke stuurgroepen. De managementautoriteit heeft het financieel beheer van het programmabudget gedaan en de partners op de hoogte gehouden van zowel de voortgang per programmadeel als wel het gehele programma. Verder heeft de managementautoriteit controles gedaan op voortgangsrapportages en betalingen gedaan aan programmabureaus en de West-Regio-projecten. De managementautoriteit heeft samen met de programmabureaus toelichting en commentaar gegeven bij de verschillende projectaudits. Bovendien is door de managementautoriteit advies en begeleiding gegeven over afzonderlijke projecten zoals: BioPartner, STC, RDM, Smart City, Atolplaza, PICNIC.

In 2010 nam de managementautoriteit actief deel aan de voorbereiding van het JESSICA-programma, in de landelijke stuurgroep en door introductie/advisering. Hieruit is het initiatief gekomen voor de start van pilot projecten in Rotterdam en Den Haag. De managementautoriteit voert regelmatig overleg, inclusief jaarlijkse evaluatie, met het programmabureau West-Regio over de werking van het programmabureau. Ook zijn alle programmabureaus en steunpunten bezocht door de managementautoriteit waarbij de voortgang van de programmadelen is besproken. Verder is de nodige aandacht gegaan naar de behandeling van vragen van programmabureaus over zaken als aanbesteden en staatssteun. In 2010 is veel werk en aandacht gegaan naar een zgn. 'veegactie', resulterend in aanpassingen van artikel 71 en het beheersysteem. Ook is in februari gesproken met vertegenwoordigers van de Rekenkamer over de controles van uitgaven van het programma. Verder maakt de managementautoriteit deel uit van het dossierteam Cohesiebeleid en de Brusselse werkgroep 'Clearinghouse' voor het verbeteren van overheidscommunicatie. Ook is de managementautoriteit vertegenwoordigd in een werkgroep die de Omnibus voor vrijstelling aanbesteden op

G4P4

Europees niveau ontwikkelt, en voorzitter van een nationale werkgroep die werkt aan een uniform controleprotocol voor aanbesteden. In juli is in Rotterdam een presentatie van het beheersysteem gegeven aan een delegatie van DG Regio. Begeleiding is gegeven bij de publicatie van het 100 projectenboekje. Op 18-19 november vond de EFRO-jaarvergadering in Lelystad plaats. In december heeft een vertegenwoordiger van de managementautoriteit een URBACT-bijeenkomst in Valencia bezocht en is in Sophia een presentatie gegeven over de werkzaamheid van de managementautoriteit binnen EFRO.

De programmabureaus hebben in 2010 volop gewerkt aan het beoordelen van projectaanvragen en het begeleiden van zowel aanvragen als projecten in uitvoering. 57 projecten zijn beschikingsklaar gemaakt in 2010 en maar liefst 77 projecten altijd begeleidt in de uitvoering. Hierbij wordt gewerkt volgens de geldende regelgeving. Aangezien deze regelgeving complex is, vereist de beoordeling veel nauwkeurigheid. Er kan zeker niet gesproken worden van standaard-projecten waardoor projectbeoordeling maatwerk dient te zijn. Ondertussen

is veel expertise opgebouwd bij de programmabureaus, die ook nog ondersteund wordt door de verschillende werkinstructies bij complexe onderdelen. De in 2010 ingevoerde striktere toepassing van de termijnen waarop aanvragen behandeld dienen te zijn geeft wat dit betreft een grotere druk op de behandelaars. Wel helpt het beheersysteem om deze termijnen te bewaken. Tijdens de behandeling van projecten zijn er een aantal terugkerende zaken die veel tijd kosten zoals onvolledige of zeer mager geleverde informatie bij aanvragen, verkeerde kostenopstelling of onduidelijkheid over de organisatie van begunstigden (medebegunstigden, penvoerders, verschillende kostenstructuren begunstigden etc.) Daarnaast levert de beoordeling van de voortgangsrapportages van lopende projecten de nodige zorg op. Rapportages worden onvolledig ingevuld, verzoeken tot aanvullende informatie worden niet altijd ingewilligd, verplichte bijlagen worden nogal eens niet altijd ingediend etc. Daarnaast kost de beoordeling de nodige tijd omdat er ingewikkelde zaken lopen zoals kostenstructuren aanbesteden, staatssteun, inkomsten etc.

Ten slotte is in tabel 15 een overzicht gegeven van de financiering van de Technische Bijstand per 31 december 2010.

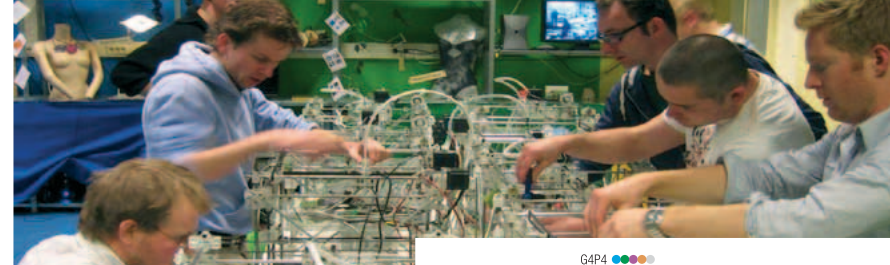
Tabel 16 geeft de gerealiseerde uitgaven in prioriteit 4 volgens de geaccepteerde kosten te zien. Deze kosten zijn nog niet volledig gecertificeerd, maar geven wel een redelijk betrouwbaar beeld van de voortgang in realisatie. Op basis hiervan is tot eind december bijna 43% van de opgave gerealiseerd in deze prioriteit.

Tabel 15: Financiering Technische Bijstand per 31 december 2010

Prioriteit 3	2. EFRO	3. Publieke cofinanciering	4. Private cofinanciering	5. Totaal cofinanciering (3+4)	Totaal OP (kolom 2+5)
Te commiteren	12.424.000	12.424.000	0	12.424.000	24.848.000
Gecommitteerd	12.424.000	12.424.000	-	12.424.000	24.848.000
Nog te commiteren	0	0	0	0	0

Tabel 16: Gerealiseerde uitgaven Technische Bijstand (€) op basis van de geaccepteerde kosten t/m 31 december 2010

Prioriteit 3	2. EFRO	3. Publieke	4. Private	5. Totaal cofinanciering	Totaal OP 2+5
Te commiteren	12.424.000	12.424.000	0	12.424.000	24.848.000
Realisatie	2.683.718	2.683.718	-	2.683.718	5.367.436
in %	22%	22%	-	22%	22%

G4P4

7 Voorlichting en publiciteit

Dit hoofdstuk behandelt de uitgevoerde voorlichtings- en publiciteitsmaatregelen. Het omschrijft de voortgang van het communicatieplan; de verschillende overleggen en bijeenkomsten van zowel de managementautoriteit als de bijeenkomsten van de partners; de netwerken; de communicatiemiddelen; en het onderhouden van de relaties. Ten slotte wordt ingegaan op de uitkomsten van de tussenevaluatie voor de voorlichting en publiciteit.

Voor wat betreft voorlichting en publiciteit komt Kansen voor West langzaam maar zeker in een nieuwe fase. De tijd van acquisitie is voorbij. Nu komt er meer gelegenheid om projecten te presenteren en resultaten te laten zien. Dit is ook terug te zien in de communicatieactiviteiten in 2010. Hieronder volgt een overzicht van de belangrijkste gebeurtenissen in 2010.

7.1 Voortgang communicatieplan

Het communicatieplan voor Kansen voor West is in 2007 geschreven en in 2008 door de Europese Commissie goedgekeurd. Jaarlijks wordt het geconcretiseerd door een actieplan met aandacht voor de actuele ontwikkelingen. In het actieplan voor 2010 is veel aandacht gegaan naar de voorlichting aan begunstigden en de mogelijkheden om hen te betrekken bij de interactie met het grote publiek, de publicatie van het 100-projectenboekje, de pilot Open Projectendag en de verdere ontwikkeling van de websites (Kansenvoorwest.nl en Europeomdehoek.nl). De site www.europaomdehoek.nl is vooral bedoeld voor het grote publiek. Alle beschikte projecten van Kansen voor West zijn hier beschreven. Evenals alle andere met Europees geld gefinancierde projecten. Het uitgangspunt is om ook in de toekomst, daar waar mogelijk, gezamenlijk op te trekken.

7.2 Bezoeken en ontvangsten

De managementautoriteit legt regelmatig bezoeken af om de activiteiten beter voor het voetlicht te brengen en om opgedane kennis te delen. Hiermee wordt op een heel praktische manier kennis verspreid over het opzetten en uitvoeren van een Europees programma. Daarnaast is bouwen aan het programma één van de doelen van het communicatiebeleid. Hieronder volgt een chronologische samenvatting.

- monitoring programma door voortdurende voortgang- en risicoanalyse;
- vertegenwoordigers van nieuwe lidstaten hebben behoefte aan ondersteuning bij de uitvoering van hun operationele programma's. In dat kader bracht een Tsjechische delegatie op 23 en 24 maart een bezoek aan Kansen voor West. Naast inhoudelijke discussies over tal van zaken, is ook projectbezoek belangrijk. Bij dit bezoek was het Scheepvaart en Transportcollege een van de hoogtepunten. Voor 2011 is een tegenbezoek gepland;
- op 24 augustus heeft de managementautoriteit een presentatie gegeven aan de gezamenlijke universiteiten in West en hiermee een overzicht gegeven van de lopende projecten met de universiteiten en de mogelijkheden om van het programma gebruik te maken;
- op 21 april vond een fietstocht langs de Rotterdamse projecten plaats. Vooral projecten uit de vorige programmaperiode kregen veel aandacht. Het is van belang om te zien wat er gebeurt wanneer de Europese subsidie stopt;
- in dezelfde context heeft de managementautoriteit op 28 april een bezoek gebracht aan de Slotbijeenkomst van het Utrecht/West-flankprogramma;
- er is in 2010 veel te doen geweest over de letter en de geest van verordening 1828/2006. Vooral de verplichting om rond 9

mei de Europese vlag uit te steken, maakte de tongen los. Als speels antwoord hierop heeft de managementautoriteit de auditautoriteit uitgenodigd voor een persoonlijke vlaginspectie;

- daarnaast heeft de managementautoriteit op 4 juni een voordracht gehouden voor een stedelijke delegatie uit Mannheim. Op 15 juni heeft een ministeriële delegatie uit Hongarije de managementautoriteit bezocht. Speciale aandacht ging uit naar de organisatorische opzet van Kansen voor West waar grote belangstelling voor bestond;
- op 23 en 24 juni heeft de managementautoriteit de Europese Commissie opnieuw uitgenodigd voor een tweedaags bezoek' aan Kansen voor West. Doel is het uitwisselen van wederzijdse informatie en het geven van een praktisch beeld van de voortgang van het Programma. De eerste dag stond in het teken van de vergadering van het Comité van Toezicht, gevolgd door projectbezoek aan het 'Science Park Utrecht' en 'Trajectum Lumen. De tweede dag werd een vergadering van de stuurgroep Amsterdam bezocht en zijn projectbezoeken gebracht aan 'CineGrid', en 'Amsterdam Smart City';
- een delegatie van de Europese commissie en een directeur van DG Regio, mw. Alliante, bezocht de managementautoriteit op 15 juli. Speciaal doel was kennis te nemen van het beheerssysteem waarin alle beheerhandelingen elektronisch worden verricht. De uitkomst van dit bezoek was dat de EC onder de indruk was

van de werking van het systeem en vooral de mate van digitalisering voor de begunstigde en het feit dat iedereen uit de controleketen toegang heeft;

- op 27 september heeft de programmamanager van Kansen voor West een presentatie gehouden voor de commissie voor Regionaal Beleid in het Europees Parlement. Dit was op verzoek van rapporteur Valszac uit Tsjechië. De vraag was om het uitvoeringsmodel van Kansen voor West toe te lichten met het oog op de plaats van de steden in de nieuwe structuurfondsen-periode. De commissie wilde in de eerste plaats weten wat de ingrediënten van de succesvolle samenwerking in Kansen voor West zijn. In de meeste landen is namelijk een flexibele decentrale structuur van steden ondenkbaar. Het tweede discussiepunt was hoe de steden in de structuurfondsen-periode na 2013 gepositioneerd moeten worden. Meer, zoals in de vorige periode, apart in communautaire initiatieven zoals URBAN en integraal gericht op een wijk of stadsdeel, of toch via de mainstream in grote programma's op landsdeel of regioniveau. Gezien de prominente rol die steden zullen moeten spelen in de toekomstige uitdagingen als duurzame energie en klimaat, vond de laatste benadering veel bijval. De Kansen voor West-structuur biedt daartoe goede mogelijkheden;
- op 5 oktober werd de managementautoriteit gevraagd om bij de opening van het project GMP2 in het VU Medisch Centrum in Amsterdam het woord te voeren over de economische kansen voor landsdeel West. Dit hoogtechnisch project voorkomt veel leed, met name bij kankerpatienten en levert een besparing in de kosten op. Het is goed om juist bij de start van dit project te kunnen uitleggen waarom Europa hierin wil investeren;
- van 4-7 oktober werden de zgn. Open Days, de Europese week voor regio's en steden, in Brussel georganiseerd door de Europese Commissie en het Comité van de Regio's. De

G4P4

discussies gingen over de ‘Europa 2020’-agenda, beleid en toekomstig budget en EU cohesiebeleid na 2013. Op 6 oktober sprak burgemeester Aboutaleb op een speciale plenaire sessie met Eurocommissaris Hahn over het cohesiebeleid na 2013, waarna in het ‘House of European Cities’, waar ook het G-4 kantoor gevestigd is, een netwerkreceptie werd gehouden.

7.3 Bijeenkomsten

- op 17 februari organiseerde de managementautoriteit, samen met de TU Delft, een studiebijeenkomst voor de 7 lopende incubator projecten binnen Kansen voor West. De managementautoriteit wil hiermee een verbinding maken tussen de projecten waardoor een vorm van kruisbestuiving kan ontstaan. Hoewel iedere incubator zijn eigen kennisgebied heeft, hebben ze ook een aantal zaken gemeenschappelijk, zoals huisvesting, ondersteuning aan startende bedrijven, EFRO-subsidie etc. Op dit punt kunnen de incubatoren elkaar helpen met de opgedane ervaringen. Na een uitgebreide voorstelronde, volgden drie presentaties. Matrix VI, BioPartner Accelerator en Yes Delft vertelden hoe zij gestart zijn, waar hun doelen liggen en waar ze in hun dagelijkse praktijk tegenaan lopen. Daarna was er volop ruimte voor vragen en discussie. De middag werd afgesloten met het voornemen om elkaar later weer op te zoeken en dan meer thematisch te werk te gaan;
- op 19 mei zijn de oude programma’s feestelijk afgesloten met een klein seminar onder de titel Europa in Rotterdam. Uitnodigingen gingen naar de gemeentelijke organisaties die betrokken waren bij het programma en de projecten. Naast terugkijken, kwamen ook het huidige en de volgende EFRO-perioden aan de orde. Er waren 75 personen aanwezig;
- de voorzitter van het bestuur van de VSNU (Vereniging voor Samenwerkende Universi-

teiten in Nederland) is lid van het Comité van Toezicht van Kansen voor West. Het idee heerste dat de universiteiten onvoldoende op de hoogte zijn van de mogelijkheden van de EFRO-subsidie. In een studiebijeenkomst op 24 augustus heeft de managementautoriteit de vertegenwoordigers van de VSNU bijgepraat;

- bij het vertrek van een van de voortrekkers van het Haagse programmadeel, heeft de gemeente Den Haag op 17 september een minisymposium georganiseerd. Drie sprekers lieten hun licht schijnen over hun projecten, de bereikte resultaten en hun visie op de toekomst. Er waren 100 personen aanwezig;
- INFORM is het netwerk van communicatieprofessionals van de EU-lidstaten. Zij komen tweemaal per jaar bij elkaar om te spreken over de voortgang, ervaringen uit te wisselen en te leren van ‘good/bad practices’. De najaarsbijeenkomst op 18 en 19 november in Madeira stond in het teken van de nieuwe periode en werd bijgewoond door de communicatieadviseur;
- op 30 november heeft de managementautoriteit een conferentie bijgewoond over het JESSICA-fonds. Deze vond plaats in Brussel;
- op 14 december vond de tweede kennisbijeenkomst plaats. Dit keer voor de - vooral experimentele projecten die zich bezighouden met duurzame energie. Vooral de diversiteit (windenergie, biobased energie, zonne-energie, getijdenenergie, aardwarmte en kassenwarmte) maakte het interessant hier een themabijeenkomst voor te organiseren. De bijeenkomst vond plaats bij BioPlant Facility – de voormalige DSM-fabriek in Delft. Het programma bestond uit een korte presentatie van de aanwezige projecten, een rondleiding door het laboratorium van BPF en ruim tijd voor nadere kennismaking.

7.4 Voorlichting

- de managementautoriteit organiseerde op 13

april en 16 november een voorlichtingbijeenkomst voor begunstigden. Deze zijn bedoeld om vertegenwoordigers van projecten wegwijs te maken binnen Kansen voor West. De bijeenkomsten blijken in een behoefte te voorzien (ruim honderd bezoekers per keer). Bovendien versterken ze bij de begunstigden het besef dat zij meer doen dan alleen een project uitvoeren; ze maken integraal deel uit van een Europees programma. De bijeenkomsten zijn daarmee een middel om dwarsverbanden in het operationeel programma aan te brengen;

- op 3 oktober vond in de G-4 steden de pilot ‘Open Projectendag’ plaats. Met deze pilot is getest hoe Europa aan het grote publiek kan worden getoond. In de vier grote steden werden hiervoor 12 projecten voor het publiek opengesteld. In Amsterdam gingen het Museum Ons’ lieve Heer op Solder, Bierbrouwerij de Prael en het Westergasfabrieksterrein open voor publiek. In Den Haag waren dat Museum Panorama Mesdag, Humanity House en het Skatepark. Rotterdam had de projecten Herinrichting Katendrecht (met de amfibiebus), het Werelddans & Muziektheater, en het STC. In Utrecht waren de projecten ProtoSpace, Museum Van Speelklok tot Pierement en Trajectum Lumen geopend. Als pilot was de Open Projectendag geslaagd en er zijn een paar belangrijke lessen geleerd. Bijvoorbeeld dat de drempel om een project te kunnen bezoeken, zo laag mogelijk moet zijn. Het best scoorden projecten die toch al publiek trekken (musea) en projecten die in ‘de loop’ liggen (ook omdat het koopzondag was). Projecten die uit de loop liggen scoren het minst, tenzij er iets heel bijzonders te doen is (Protospace). Een andere conclusie is dat de projecten een sleutelrol hebben in de communicatie. Zij vertellen de boodschap en worden geloofd. Er is besloten om van 13 t/m 15 mei 2011 weer een landelijke Open Projectendag te houden, waar ook andere Europese subsidiefondsen aan meedoen. Kansen voor West is een groot voorstander

van deze gezamenlijke aanpak, en heeft deze vanaf het begin sterk gestimuleerd en nadrukkelijk mee vorm gegeven;

- in vergelijking met de andere universiteiten, blijft de Erasmus Universiteit achter met het indienen van EFRO-projecten. Om deze reden en op verzoek van de universiteit, heeft de managementautoriteit op 13 december geïnteresseerden over dit onderwerp bijgepraat. Er waren 35 belangstellenden. Dit heeft direct al tot enkele aanvragen geleid. Daarna is op verzoek van de managementautoriteit de Erasmus Universiteit toegetreden tot de stuurgroep Rotterdam en is regulier contact opgestart.

7.5 Publiciteit

- Kansen voor West committeerde begin 2010 het 100e project. Dit was aanleiding om deze resultaten te bundelen tot een mooi boekje. Dit boekje is inmiddels vertaald in het Engels en breed verspreid. Het geeft een goed overzicht van de soort projecten van Kansen voor West. Het laat aan een breder publiek zien waar het programma voor staat en kan zo dienen als bron van inspiratie. De ontvangen reacties op dit boekwerkje zijn zeer positief. Het voldoet ook aan de verplichting van VO 1828/2006 om het grote publiek te informeren over de voortgang van het programma en de effecten van de projecten;
- de Europese ‘RegioStars Awards’ worden jaarlijks in Brussel uitgereikt aan de meest aansprekende projecten die als ‘goed voorbeeld’ kunnen dienen. Kansen voor West had voor 2010 het project Rotterdam RDM Innovation Dock voorgedragen. Het project eindigde bij de vier finalisten, maar viel uiteindelijk niet in de prijzen. Het project heeft zich echter wel twee keer - voor de Regiostar jury en de Conferentie voor Regio’s van de EC in Brussel - gepresenteerd en daarbij veel lof geoogst. Voor 2011 zijn het project Amsterdam Smart City en een foto van het project Walstroom ingestuurd. Beide zijn nu ook weer genomineerd.

G4P4

7.6 Beoordeling van de resultaten van de voorlichtings- en publiciteitsmaatregelen

De tussenevaluatie, zie ook hoofdstuk 3.7, is uitgebreid ingegaan op de zichtbaarheid van en bekendheid met de operationele programma's en de rol van de Gemeenschap daarin. Naast de bij verordening verplichte indicatoren hebben de communicatieadviseurs van de vier managementautoriteiten gepleit voor een bredere evaluatie. Het doel is resultaten en 'best/bad practices' te kunnen vergelijken om daarmee een voordeel mee te kunnen doen. Hieronder volgen de belangrijkste conclusies en aanbevelingen.

Algemene conclusies en aanbevelingen uit de evaluatie

De uitgevoerde communicatieactiviteiten richting publiek, (potentieel) begunstigden en intermediairs worden over het algemeen goed gewaardeerd en lijken ook effect te hebben. De website is een belangrijk onderdeel in de communicatie. Er is in de regio West geen streefwaarde aan de bekendheid gehangen en er is ook geen nulmeting gehouden. In hoeverre deze bekendheid dus is toe te schrijven aan de communicatie rondom EFRO is moeilijk te zeggen. Wel wordt geconstateerd dat de bekendheid van EFRO en de afzonderlijke programma's bevredigend is. De evaluatie komt tot de volgende belangrijkste verbetermogelijkheden voor de communicatie.

- EU dient in een volgende subsidieperiode helder aan te geven wat de speelruimte is voor de communicatie. Communicatiespecialisten moeten meer zelf initiatief nemen tot het benutten van de al aanwezige vrijheid bij het schrijven van de communicatieplannen en de vertaling daarvan naar middelen en activiteiten;
- EU zou de verordening minder beperkend, doch meer inspirerend kunnen verwoorden en aan kunnen geven wat de speelruimte is

voor de communicatie. Dit leidt tot meer creatieve strategieën en aanpakken. Aanbevolen wordt om dit in dialoog te doen;

- de evaluatie ondersteunt het idee om de communicatie op hoofdlijnen meer generiek voor heel Nederland op te pakken en in de uitwerking regiospecifiek te laten zijn;
- de kwaliteit en daarmee de effectiviteit van de communicatie kan worden verhoogd wanneer er voor het communicatieplan een gedegen omgevingsanalyse en SWOT-analyse wordt gemaakt;
- zowel in het vervolg van de huidige als in een volgende subsidie-periode zou doelgroeponderzoek nuttig zijn om daarmee input te verkrijgen voor een effectief communicatieplan. Hanteer daarvoor middelen, activiteiten en voorkennis over EFRO en (vergelijkbare) regelingen;
- de kwaliteit van de kernboodschappen is in alle regio's voldoende. Ondanks het feit dat de effectiviteit niet is te meten, zou in het vervolg de kernboodschap gevarieerd kunnen worden per doelgroep om zo de effectiviteit te vergroten;
- het advies om EFRO niet te noemen in de communicatie aan het grote publiek lijkt een juiste omdat EFRO minder relevant is dan het noemen van Europa;
- er wordt geadviseerd om de evaluatiegegevens als 0-meting te gebruiken. En aan het einde van het programma een 1-meting worden om de effectiviteit van de communicatie(middelen) te meten.

NeCEN Open Access

Samenwerking: Universiteit Leiden, LUMC, TU Delft, EMC, de Erasmus Universiteit, UU, RUG, Nederlands Kanker Instituut, FOM/AMOLF en TU Eindhoven.

Netherlands Centre for Electron Nanoscopy (NeCEN) is een consortium van de belangrijkste Nederlandse universiteiten en onderzoeksinstituten op life science gebied. Doelstelling is de realisering van hét nationaal onderzoeksinstituut voor hoge resolutie cryo-transmissie elektronenmicroscopie in Nederland. Door het ontwikkelen van strategieën ter preventie, diagnosticering en behandeling van ziektes. NeCEN wordt gevestigd binnen de Leidse BioScience campus. Gebruikers worden ondersteund met onderzoeksexpertise en faciliteiten en hebben toegang tot alle vitale technologieën die cryo-transmissie en elektronenmicroscopie als onderzoekstechniek mogelijk maken. Belangrijkste investering is de unieke CryoTem elektrodenmicroscopie. Van over de hele wereld zullen aanvragen komen om gebruik te kunnen maken van deze unieke microscoop die bewegende eiwitten kan filmen. Gemiddeld is een half uur gebruik goed voor een half jaar onderzoeksdata. De ruimtes van NeCEN Open Access moeten verbouwd en ingericht worden. Er wordt ook geïnvesteerd in capaciteit om NeCEN Open Access en de mogelijkheden van elektronenmicroscopie goed te positioneren bij het bedrijfsleven. Dit gebeurt door presentatie van organisaties als LURIS en Stichting Leiden Bio Science Park en de daar gevestigde organisaties op grote (inter)nationale beurzen. Verder wordt geïnvesteerd in workshops om de mogelijkheden van elektronenmicroscopie op de kaart zetten.

Penvoerder: Universiteit Leiden

Prioriteit: 1 (Kennis, Innovatie en Ondernemerschap)

EFRO: € 2.894.033

Overig publiek: € 4.341.051

Privaat:

Looptijd: 3 augustus 2009 t/m 30 juni 2012

Website: www.leidenuniv.nl

Specifieke conclusies voor Kansen voor West

- Kansen voor West is het meest complexe operationele programma van de vier. Dat heeft gevolgen voor de organisatie en voor de communicatie. Voorafgaand aan het schrijven van het communicatieplan heeft alleen Kansen voor West expliciet een analyse gemaakt van de situatie en/of de omgeving. Dit was niet verplicht, maar het levert wel input op over de machten en krachten in de omgeving die invloed hebben op de keuzes voor, en inzet van communicatie. De communicatiespecialisten van de vier regio's en het Ministerie van EL&I komen regelmatig bij elkaar om ervaringen uit te wisselen. De onderlinge samenwerking in de afgelopen vier jaar is geïntensiveerd en heeft meer waarde gekregen doordat ervaringen worden uitgewisseld en gezamenlijk activiteiten worden ontwikkeld;
- Kansen voor West heeft het grootste aantal uren beschikbaar voor communicatie en heeft ook het grootste budget. Afgezet tegen de grootte (in geografische omvang en financiële middelen) van de andere Operationele Programma's is dit echter in verhouding met de andere programma's. Het is opgevallen dat de inhoud van het communicatieplan en de gekozen communicatiemiddelen traditioneel van aard zijn en sterk bepaald worden door VO 1828/2006. Dat was destijds een bewuste keus. Een periode van 7 jaar is te lang voor een gedetailleerd plan. Daarom is toen besloten om zo dicht mogelijk bij de vereisten van de verordening te blijven en per jaar de plannen te differentiëren naar specifieke doelgroepen en daar passende (interactieve) communicatiemiddelen bij te zoeken. Voorbeelden: de voorlichtingsbijeenkomsten voor begunstigden, uitbrengen van het 100-projectenboekje, de themabijeenkomsten voor de incubators en duurzaamheidsprojecten, het jaarevenement op Utrecht Centraal;
- door de opzet van Kansen voor West is

G4P4

werkende-weg gebleken dat veel van de communicatie bij de programmabureaus en de steunpunten ligt. De managementautoriteit is verantwoordelijk voor de corporate middelen, de interne communicatie en de grote publieksactie. Kansen voor West heeft in verhouding tot de andere meer startbijeenkomsten gehouden. Ook dit is te verklaren uit de opzet. Vooral de steden hebben behoefte (gehad) om zichzelf te profileren en te laten zien wat Kansen voor West voor hun inwoners, organisaties en bedrijven kan betekenen. West heeft het hoogste aantal hits op de website. Door de koppeling van het beheersysteem met de website, komen begunstigden als zij uitloggen van het beheersysteem, automatisch op de homepage van de website terecht. Op die manier krijgen zij altijd het laatste nieuws mee;

- West heeft het laagste aantal persberichten. Dat is verklaarbaar doordat steden en provincies bij de start van een project een persbericht laten verschijnen. Zo blijven er voor de managementautoriteit weinig nieuwsfeiten over die vragen om een persbericht. Berichtjes op de website zijn meestal ruim voldoende. De communicatiemiddelen zijn zendergericht en traditioneel. Het publiek noemt de website als grootste bron van informatie, voor (potentieel) begunstigden is het vooral het netwerk van gemeentelijke contacten en intermediairs. Voor de intermediairs zelf zijn de provincies, de subsidieadviseurs en de programmabureaus de bronnen van informatie. Er is inmiddels voorzichtig een discussie gestart over de vraag of en in hoeverre de nieuwe sociale media kunnen worden ingezet;
- ook in Kansen voor West is een van de (sub) doelstellingen het bekendheid geven aan EFRO en/of het operationeel programma en de rol van de EU daarin. Er zijn hierbij twee doelgroepen te onderscheiden: potentieel begunstigden en het grote publiek. Ongeveer

de helft van de potentieel begunstigden kent de Europese subsidies. Er is weinig verschil tussen de vier regio's. Al is de bekendheid in West en Noord lager dan in Oost en Zuid. Van de begunstigden weet iedereen waar de subsidie vandaan komt. Als het aankomt op EFRO, weet ruim 35% van het publiek de potentieel begunstigden van dit fonds. Hoewel de scores hier dicht bij elkaar liggen scoort West het laagst. De operationele programma's zijn weer minder bekend dan EFRO. Van de responderende potentieel begunstigden die de operationele programma's kennen, kan 42% ook de criteria benoemen waaraan moet worden voldaan. Dit is onder de intermediairs hoger. Daar kan 72% de criteria benoemen. De verschillen tussen de regio's zijn groot. Zo kan in de regio Oost 87% van de respondenten criteria benoemen en in de regio Noord 65%. Daartussen liggen Zuid met 72% en West met 84%;

- de vier managementautoriteiten hebben een dubbel gevoel bij de koppeling 'bekendheid geven aan EFRO en/of de operationele programma's en de rol van de EU daarin' en 'het grote publiek'. Enerzijds willen managementautoriteiten en projecten graag laten zien waar zij mee bezig zijn en welke resultaten dat heeft. Anderzijds zijn begrippen als 'EFRO' en 'operationele programma's' voor het grote publiek niet interessant of relevant. Dat heeft er toe geleid dat de projecten in de communicatie steeds centraler komen te staan. Zij vertellen de boodschap dat ze blij zijn dat ze dankzij een financieel steuntje van Europa hun project eerder/gemakkelijker/beter kunnen realiseren. Deze ontwikkeling is zichtbaar in heel Europa en is uitgebreid besproken tijdens de najaarsconferentie van INFORM, het netwerk van Europese communicatiespecialisten op 18 en 19 november 2010 in Madeira. Het ziet er naar uit dat VO 1828/2006 voor de komende periode ook in deze richting zal worden aangepast;

- de in het communicatieplan opgenomen indicatoren voor evaluatie van activiteiten zijn de Website, de Kickoff-meeting, een aantal Evenementen en Free publicity. In tabel B46 is de output van de diverse middelen, waaronder de bovengenoemde, weergegeven;
- de output van de evaluatie geeft kort samengevat aan dat regio West meer startbijeenkomsten, evenementen en bijeenkomsten organiseert dan de andere regio's. Het aantal bezoekers van de website is gemiddeld. Het aantal geproduceerde brochures is ruim meer dan in de andere regio's. West brengt geen nieuwsbrief uit, maar er wordt wel een 'special' gemaakt. Het aantal persberichten is het laagste van de vier regio's, waarbij wel meespeelt dat ook persberichten worden verstuurd door de steunpunten en de programmabureaus (niet gemeten). De landelijke dagbladen besteden weinig aandacht aan EFRO. De regionale dagbladen in West berichten relatief weinig over EFRO;
- het geheel overziend, loopt Kansen voor West in de pas met de andere operationele programma's. Er zijn geen grote uitschieters naar boven of naar beneden. Dit moment is wel de start voor de tweede fase van Kansen voor West. Het verdient aanbeveling om nu al na te denken over de eindevaluatie van het programma en de communicatie zo in te richten dat evaluatie straks gemakkelijk gedaan kan worden.

G4P4

8 Bijlagen

Lijst van afkortingen

Tabel B1: Committering volgens inspanningsverplichtingen per 31 december 2010

Tabel B2: Overzicht pijplijn volgens per 31 december 2010

Tabel B3: Committeringen vallend onder West-Regio stuurgroep per 31 december 2010

Tabel B4: Committeringen G4 gelabeld en P4 per 31 december 2010

Tabel B5: Committeringen vallend onder de G4 stedelijke stuurgroepen per 31 december 2010

Tabel B6: Geaccepteerde realisatie OP en realisatie per prioriteit per 31 december 2010

Tabel B7: N+2 overzicht OP Kansen voor West per 31 december 2010

Tabel B8: Totaal committeringen Kansen voor West per 31 december 2010

Tabel B9: Categoriseringsbijdrage aan het Lissabonproces

Tabel B10: Lissabon committeringen per prioriteit t/m 31 december 2010

Tabel B11: Cumulatieve uitsplitsing per dimensie (basis is Prioritair thema) t/m 31 december 2010

Tabel B12 Codes voor de dimensie financieringsvorm (in euro's)

Tabel B13 Codes voor de dimensie economische activiteit (in euro's)

Tabel B14 Codes voor de territoriale dimensie (in euro's)

Tabel B15 Codes voor de dimensie locaties

Tabel B16 Indeling projecten volgens typologie

Tabel B17: beoordelingscriteria indicatoren (per december 2010)

Tabel B18: kernindicatoren Prioriteit 1 Kennis, Innovatie en Ondernemerschap

Tabel B19: kernindicatoren Prioriteit 2 Attractieve regio's

Tabel B20: kernindicatoren Prioriteit 3 Attractieve steden

Tabel B21: outputindicator Prioriteit 1

Tabel B22: outputindicatoren Prioriteit 2

Tabel B23: outputindicatoren Prioriteit 3

Tabel B24: Financiële informatie

Tabel B25: Financiële informatie gecertificeerde uitgaven

Tabel B26: Contextindicatoren

Tabel B27: Netto arbeidsparticipatie per gebied naar geslacht, 2000 - 2005 tot en met 2010

Grafiek van de in tabel B27 aangegeven netto arbeidsparticipatie

Tabel B30: Werkgelegenheid (werkzame personen) Randstad Holland naar deelregio

Tabel B31: Werkzame beroepsbevolking (x 1000) per gebied, 1990-2000-2005 t/m 2010

Tabel B32: Gegevens over de werkloze beroepsbevolking (x 1000) in absolute aantallen

Tabel B33: Werkloosheidspercentage

Tabel B34: Werkloosheidspercentage per gebied en geslacht, 2000 - 2005 tot en met 2010

Grafiek van het verloop werkloosheidspercentage (tabel B34) mannen in de P4

Grafiek van het verloop werkloosheidspercentage (tabel B34) vrouwen in de P4

Grafiek van de werkloosheidontwikkeling (tabel B34) voor mannen tussen 2005 en 2010 in de P4

Grafiek van de werkloosheidontwikkeling (tabel B33, B34) voor mannen en vrouwen in de G4

Grafiek van de in tabel B33 en B34 aangegeven ontwikkeling van werkloosheid

Tabel B35: Openstaande vacatures per gebied

Tabel B36: Regionale investeringen in vaste activa vanaf 2001 in miljoenen euro

Grafieken van de in tabel B36 aangegeven regionale investeringen

Tabel B37 Regionale economische groei: Bbp, volumemutaties in procenten

Grafiek van de in tabel B37 aangegeven regionale economische groei

Tabel B38: Aantal bedrijfsvestigingen per gebied, per 1 januari

G4P4

Bijlagen

Tabel B39: Aantal uitgesproken faillissementen per gebied

Tabel B40: Ondernemingsklimaat; hoogopgeleide werkenden in wetenschap en technologie

Tabel B41: Academici als % in de totale werkgelegenheid, jaar 2006-2009

Tabel B42 R&D; uitgaven eigen personeel naar regio en categorie (x mln euro's), 2002 - 2009

Tabel B43: Uitstoot broeikasgassen Landelijk

Tabel B46: Output communicatiemiddelen

Bijlage B1: Leden van het Comité van Toezicht en Stuurgroepen

Bijlage B2: Activiteiten Stuurgroepen

Bijlage B3: Bezetting programmamanagement en steunpunten

Lijst van afkortingen	
AA	Auditautoriteit
Artikel 71	Beschrijving beheer- en controlesystemen
AO	Administratieve Organisatie
ASR	Audit Services Rotterdam
B&W	College van Burgemeester en Wethouders
BZK	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
CA	Certificeringsautoriteit
CBS	Centraal Bureau voor Statistiek
COCOF	Coördinatiecomité van de fondsen
COS	Centrum voor onderzoek en statistiek
CvT	Comité van Toezicht
DG Regio	Directoraat Generaal voor Regionaal Beleid van de Europese Commissie
EC	Europese Commissie
EFRO	Europees Fonds Regionale Ontwikkeling
EL&I	Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie
EU	Europese Unie
G4	Steden Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht
GSB	Grotestedenbeleid
I&F	Afdeling Investerings en Fondsen
IHS	Institute for Housing and Urban Development Studies
IKT	Integrale kostprijsberekening
ILG	Investeringsbudget Landelijk Gebied
KvK	Kamer van Koophandel
MA	Managementautoriteit
MKB	Midden en Kleinbedrijf
NSR	Nationaal Strategisch Referentiekader
OBR	Ontwikkelingsbedrijf Rotterdam
OP	Operationeel Programma
OTO	Onderzoek en Technologieoverdracht
PMO	Programma Managers Overleg
PPS	Publiek – Private - Samenwerking
RAD	Rijksaccountantsdienst
SG	Stuurgroep
TB	Technische Bijstand
TK	Totale Kosten
TO	Totale Overheidskosten
TsK	Totale Subsidiabele Kosten
TU	Technische Universiteit
URBACT	European Programme for Sustainable Urban Development
VSNU	Vereniging van universiteiten
Artikel 71	Beschrijving beheer- en controlesystemen

Tabel B1: Committering volgens inspanningsverplichtingen per 31 december 2010

P-4	Zuid Holland				Noord Holland				Utrecht				Flevoland			
	Inspanning	Gecommitteer	% voortgang	Opgave	Inspanning	Gecommitteer	% voortgang	Opgave	Inspanning	Gecommitteer	% voortgang	Opgave	Inspanning	Gecommitteer	% voortgang	Opgave
Prioriteit 1	36.162.000	28.415.772	79%	7.746.228	15.483.000	11.706.647	76%	3.776.353	7.001.000	7.001.000	100%	0	15.399.000	14.102.025	92%	1.296.975
Prioriteit 2	27.806.000	13.809.001	50%	13.996.999	10.000.000	10.000.001	100%	-1	1.600.000	1.600.000	100%	0	3.400.000	1.300.000	38%	2.100.000
Prioriteit 3									3.000.000	3.000.000	100%		14.000.000	3.296.654	24%	
Totalen	63.968.000	42.224.773	66%	21.743.227	25.483.000	21.706.648	85%	3.776.352	11.601.000	11.601.000	100%	0	32.799.000	18.698.679	57%	14.100.321
G-4	Rotterdam				Den Haag				Amsterdam				Utrecht			
Prioriteit 1	5.740.000	626.185	11%	5.113.815	3.914.000	2.369.041	61%	1.544.959	6.579.000	3.101.238	47%	3.477.762	2.404.000	203.370	8%	2.200.630
Prioriteit 2									28.155.000							
Prioriteit 3	24.567.000	29.929.212	85%	3.637.788	16.750.000	8.163.783	49%	8.586.217		16.496.992	59%	11.658.008	10.289.000	7.554.952	73%	2.734.048
Totalen		30.307.000	71%	8.751.603	20.664.000	10.532.824	51%	10.131.176	34.734.000	19.598.230	56%	15.135.770	12.693.000	7.758.322	61%	4.934.678
G-4 gelabeld	Rotterdam				Den Haag				Amsterdam				Utrecht			
Prioriteit 1	15.924.000	13.678.513	86%	2.245.487	10.345.000	4.104.546	40%	6.240.454	21.080.000	15.889.670	75%	5.190.330	7.704.000	3.600.653	47%	4.103.347
Prioriteit 2	4.381.000	2.488.000	56%	1.913.000	3.500.000	1.634.000	47%	1.866.000	2.192.000	2.192.020	100%	-20	801.000	-	0%	801.000
Prioriteit 3																
Totalen	20.305.000	16.146.513	80%	4.158.487	13.845.000	5.738.546	41%	8.106.454	23.272.000	18.081.690	78%	5.190.310	8.505.000	3.600.653	42%	4.904.347

G4P4

Tabel B1: Committering volgens inspanningsverplichtingen per 31 december 2010

P-4	ZH	% pijplijn	NH	% pijplijn	Utrecht	%pijplijn	Flevoland	%pijplijn		%pijplijn		
	Opgave	pijplijn	Opgave	pijplijn	Opgave	pijplijn	Opgave	pijplijn	pijplijn	pijplijn	pijplijn	%pijplijn
Prioriteit 1	7.746.228		3.776.353		0		1.296.975					
Prioriteit 2	14.647.719		-1		0		2.100.000					
Prioriteit 3					0		10.703.346					
Totalen	21.743.227	16.880.440	3.776.352	11.469.628	0	4.109.568	14.100.321	-----	9.737.960	9.737.960	69%	
G-4	Rotterdam			Den Haag		Amsterdam			Utrecht			
Prioriteit 1	5.113.815		1.544.959				1.322.175					
Prioriteit 2												
Prioriteit 3	3.637.788		8.586.217				2.734.048					
Totalen	8.751.603	6.798.182	10.131.176	21.167.639	15.135.770	49.660.857	4.056.223	328%	3.800.000	3.800.000	94%	
G-4 Gelabeld		Rotterdam gelabeld		DH gelabeld		Amsterdam gelabeld			Ut gelabeld			
Prioriteit 1	2.245.487		3.320.704		5.190.330		3.367.235					
Prioriteit 2	1.913.00		1.866.000		-20		801.000					
Prioriteit 3												
Totalen	4.158.487	1.900.000	8.106.454	5.700.000	5.190.310	3.939.741	5.782.802	76%	1.614.567	1.614.567	28%	

OP TOTALEN	100.932.725	136.778.542	136%
------------	-------------	-------------	------

Tabel B3: Committingen vallend onder West-Regio stuurgroep per 31 december 2010

	Inspanning	gecommitteerd	%
Prioriteit 1	129.098.000	97.620.371	76%
Prioriteit 2	53.680.000	33.003.022	61%
Prioriteit 3	17.000.000	6.296.654	37%
Totalen	199.778.000	136.920.047	69%

Tabel B4: Committingen G4 gelabeld en P4 per 31 december 2010

	P4			G4 gelabeld		
	Inspanning	gecommitteerd	%	Inspanning	gecommitteerd	%
Prioriteit 1	74.045.000	61.225.444	83%	55.053.000	36.394.927	66%
Prioriteit 2	42.806.000	26.709.002	62%	10.874.000	6.294.020	58%
Prioriteit 3	17.000.000	6.296.654	37%	-	-	
Totalen	133.851.000	94.231.100	70%	65.927.000	42.688.947	65%

Tabel B5: Committingen vallend onder de G4 stedelijke stuurgroepen per 31 december 2010

	Inspanning	gecommitteerd	%
Prioriteit 1	18.637.000	7.178.289	39%
Prioriteit 2	-		
Prioriteit 3	79.761.000	53.144.939	67%
Totalen	98.398.000	60.323.228	61%

Tabel B6: Geaccepteerde realisatie OP en realisatie per prioriteit per 31 december 2010

	(2) EFRO
Totaal opgave OP	310.600.000
Totaal geaccepteerde realisatie	38.272.579
Realisatie in %	12%
Totaal nog te realiseren	272.327.421

Prioriteit 1	(2) EFRO
Te committeren	147.735.000
Realisatie	18.263.566
in %	12%

Prioriteit 2	(2) EFRO
Te committeren	53.680.000
Realisatie	2.418.698
in %	5%

Prioriteit 3	(2) EFRO
Te committeren	96.761.000
Realisatie	14.906.597
in %	15%

Prioriteit 4	(2) EFRO
Te committeren	12.424.000
Realisatie	2.683.718
in %	22%

Geaccepteerde realisaties door programmabureaus, maar nog niet door de CA gecertificeerd

Tabel B7: N+2 overzicht OP Kansen voor West per 31 december 2010

A tranche 2007 (te verdelen over 2008- 2013)	B tranche 2008	B tranche 2008 (incl 1/6 2007)	H 5% voor- schot	I 2,5% extra voorschot	J N+2 basis Jaartracnches - werkkapitaal	K Totaal aan betaal- aan- vragen t/m heden	saldo nog aan te vragen in t/m 31-12-10
4.115.297	4.204.760	4.890.643	1.736.700	868.350	2.285.593	7.223.960	
3.590.784	3.668.845	4.267.309	1.515.350	757.675	1.994.284	3.371.597	
2.448.278	2.501.502	2.909.548	1.033.200	516.600	1.359.748	1.997.918	
1.503.871	1.536.564	1.787.209	634.650	317.325	835.234	2.658.897	
7.578.952	7.743.712	9.006.870	3.198.400	1.599.200	4.209.270		
3.019.235	3.084.871	3.588.076	1.274.150	637.075	1.676.851		
1.374.491	1.404.371	1.633.453	580.050	290.025	763.378		
3.886.037	3.970.516	4.618.189	1.639.950	819.975	2.158.264		
						20.170.504	
2.757.275	2.817.216	3.276.762	1.163.600	581.800	1.531.362		
2.405.744	2.458.042	2.859.000	1.015.250	507.625	1.336.125		
1.640.361	1.676.021	1.949.414	692.250	346.125	911.039		
1.007.675	1.029.581	1.197.527	425.250	212.625	559.652		
1.472.000	1.504.000	1.749.333	621.200	310.600	817.533	2.683.718	
36.800.000	37.600.000	43.733.333	15.530.000	7.765.000	20.438.333	38.106.594	-17.668.261

G4P4

Bijlagen

Tabel B8: Totaal committeringen Kansen voor West per 31 december 2010

	Totaal gecommitteerd	EFRO	Nationaal publiek	Overig publiek	Privaat
Prioriteit 1 Amsterdam	8.009.843	3.101.238	949.385	1.135.834	2.823.386
21A.001 - Garantiefonds Microkredieten Amsterdam	1.200.000	400.000	-	400.000	400.000
21A.002 - Amsterdam Smart City	3.910.400	1.564.140	782.080	-	1.564.180
21A.003 - West Orange	1.673.053	646.542	167.305	-	859.206
21A.004 - Energiet.Oket	1.226.390	490.556	-	735.834	-
Prioriteit 1 Den Haag	6.211.961	2.369.041	1.084.520	1.711.000	1.047.400
21D.001 - EMI	1.911.000	600.000	200.000	1.111.000	-
21D.002 - PowerPlane Development Project; Airborne Wind Energy	1.900.961	569.041	284.520	-	1.047.400
21D.018 - Startersfonds Den Haag	2.400.000	1.200.000	600.000	600.000	-
Prioriteit 1 Flevoland	75.186.598	14.102.025	5.355.015	18.188.297	37.788.021
21F.001 - Duurzame groei door innovatie en kenniscirculatie	8.100.198	3.240.164	-	4.505.284	354.750
21F.002 - Ondersteuning Innovatief Ondernemerschap Flevoland	8.505.211	3.402.084	1.000.000	3.169.707	933.420
21F.003 - Regeling Technologische Milieu Innovatie 2008-2013	20.912.899	2.166.667	1.579.565	2.166.667	15.000.000
21F.004 - Doorstart Technofonds Flevoland BV	5.500.000	1.245.000	825.000	3.430.000	-
21F.005 - Geo Valley	5.901.800	1.926.350	1.475.450	1.267.373	1.232.627
21F.006 - Energierijk	6.116.490	800.000	475.000	2.574.266	2.267.224
21F.007 - Innovatie Incentive Lelystad	20.150.000	1.075.000	-	1.075.000	18.000.000
(combi) Cross Media Centrum		246.760			
Prioriteit 1 Rotterdam gelabeld	30.949.677	13.678.513	1.342.064	16.980.904	948.196
21G.001 - Pilot project kleinschalige windturbines in de gebouwde omgeving	1.039.702	200.000	261.202	300.000	278.500
21G.003 - RDM Innovation Dock - fase 3	7.760.000	2.150.000	-	5.610.000	-
21G.004 - Rotterdam Media Commission	7.019.975	1.763.513	1.080.862	3.505.904	669.696
21G.005 - Ontwikkeling STC-Group tot hoogwaardig kennisinstituut	15.130.000	7.565.000	-	7.565.000	-
(combi) Bio Process Pilot Facility		2.000.000			
Prioriteit 1 Den Haag gelabeld	10.735.396	4.104.546	640.805	6.075.149	730.165
21H.001 - Partners in Business SOB Haaglanden	1.670.388	309.731	0	1.024.936	25.990
21H.002 - Het Haagse Hogeschool KIO programma	1.494.800	747.400	-	747.400	-
21H.003 - Poortgebouw / Bezoekerscentrum Vredespaleis	2.858.558	600.000	200.000	2.058.558	-
21H.004 - InnoSportLab Zeilen	4.711.650	1.322.415	440.805	2.244.255	704.175
(combi) Bio Process Pilot Facility		1.125.000			
Prioriteit 1 Amsterdam gelabeld	43.692.816	15.889.670	4.897.934	21.474.401	1.430.811
21M.001 - KansenKanon-2	4.500.000	1.800.000	-	2.276.850	423.150
21M.002 - PICNIC 2008-2010 Internationaal Cross Media Platform	2.348.367	600.000	-	1.748.367	-
21M.003 - Koudewinning Ouderkerkerplas	1.536.954	614.782	228.477	693.695	-
21M.004 - Incubator Matrix VI	9.437.474	3.413.757	2.133.598	3.890.119	-
21M.005 - Creative City Lab	736.278	212.355	-	137.000	386.923
21M.006 - Life Sciences Centrum Amsterdam	2.642.930	1.057.172	536.758	1.049.000	-
21M.007 - CineGrid Amsterdam	2.950.870	1.130.132	-	1.200.000	620.738
21M.008 - Spinoza Centrum	13.124.359	4.495.238	1.999.101	6.630.020	-
21M.009 - GMP2	6.415.584	2.566.234	-	3.849.350	-
Prioriteit 1 NH	33.595.489	11.706.647	5.731.650	9.370.558	6.227.659
21N.001 - MCN Maritime Campus Netherlands	7.320.000	2.375.000	1.250.000	2.565.000	1.130.000
21N.002 - Dutch Offshore Wind Energy Services D OWES	2.987.230	1.015.658	597.446	516.784	857.342
21N.004 - Open Innovatie-Alliantie Groot Composiet Noord-Holland	5.646.075	2.129.880	585.000	1.529.324	1.401.871
21N.005 - House of Food	2.117.249	836.900	322.449	707.900	250.000
21N.007 - Cross Media Expertisecentrum	5.146.077	1.245.755	806.519	1.686.800	848.028
21N.008 - Nieuwe Energie op de Creatieve As	2.755.180	1.055.180	500.000	950.000	250.000
21N.010 - Ontwikkeling grootschalige inzet offshore getijstroomenergie	4.300.673	1.720.269	1.005.236	500.000	1.075.168
21N.011 - De HeatMatcher	3.323.005	1.328.005	665.000	914.750	415.250
Prioriteit 1 Rotterdam	4.783.010	626.185	387.877	3.514.241	254.707
21R.001 - Drijvend Palvlijoen	4.276.867	400.000	387.877	3.488.990	-
21R.002 - Powered by You	506.143	226.185	-	25.251	254.707
Prioriteit 1 Provincie Utrecht	19.817.851	7.001.000	3.619.443	10.226.236	916.474
21T.002 - Mens + Kennis = Bedrijvigheid	4.535.839	1.515.469	1.133.960	1.067.069	520.474
21T.003 - Science Park Utrecht	2.098.345	419.669	524.586	734.421	-
21T.004 - Amersfoort Innovatief Sterk	6.348.625	2.539.450	1.587.156	1.826.019	396.000
21T.005 - Business Case Centrum voor Aarde & Duurzaamheid	6.835.042	878.455	373.741	4.704.391	-
(combi) Cross Media Centrum		312.215			
(combi) Protospace Utrecht		280.000		1.894.336	
(combi) Utrecht innoveert: The next step		1.055.742			
Prioriteit 1 Utrecht	508.430	203.370	-	288.360	16.700
21U.001 - Partners in Nieuw Ondernemerschap	508.430	203.370	-	288.360	16.700
Prioriteit 1 Utrecht gelabeld	8.503.696	3.600.653	1.783.828	3.370.464	90.000
21X.001 - Protospace Utrecht	1.400.000	280.000	350.000	400.000	90.000
21XT.001 - Utrecht Innoveert: The Next Step	7.103.696	1.643.662	1.433.828	2.970.464	-
(combi) Mens + Kennis = Bedrijvigheid		378.867			
(combi) Science Park Utrecht		419.669			
(combi) Business Case Centrum voor aarde en duurzaamheid		878.455			
Prioriteit 1 ZH	125.202.898	28.415.772	21.916.827	19.798.623	52.256.407
21Z.001 - BioPartner Accelerator	8.842.086	3.400.000	1.700.000	1.257.086	2.485.000
(combi) Partners in Business SOB Haaglanden		309.731			
21Z.002 - Clusterregeling Zuid-Holland	35.500.000	7.500.000	3.750.000	3.750.000	20.500.000
21Z.003 - EcoShape - Building with Nature	2.707.000	760.000	360.000	1.587.000	-
21Z.004 - Kennisbruggen	4.206.980	1.714.650	700.840	984.690	806.800
21Z.005 - Kennisnetwerken en Innovatie in clusters	4.340.000	1.700.000	900.000	1.000.000	740.000
21Z.007 - Technostarters-New Business Development YES!Delft	2.306.600	922.640	509.375	771.085	103.500
21Z.008 - Tomaten op afvalwater	788.231	315.292	-	177.715	295.224
21Z.009 - Taskforce Duurzame Greenport Westland-Oostland	3.442.827	1.377.131	723.134	1.342.562	-
21Z.010 - Technopolis Accelerator	8.188.204	3.342.826	2.089.266	2.756.112	-
21Z.011 - Kennis en Innovatie Impuls Greenport Regio Boskoop	1.942.420	776.968	402.941	410.093	352.418
21Z.012 - Bioproces Pilot Facility (BPF)	41.500.000	1.520.000	8.155.000	2.200.000	26.500.000

(combi) projecten betreffen een gecombineerde EFRO en Rijkscofinanciering van het project door meerdere K&W partijen

	Totaal gecommitteerd	EFRO	Nationaal publiek	Overig publiek	Privaat
21Z.013 - Proeftuin Maritieme Innovatie	1.533.465	600.000	150.000	630.000	153.465
21Z.014 - NeCEN Open Access	7.235.085	2.894.034	1.808.771	2.532.280	-
21Z.015 - Kenniscentrum Plantenstoffen	2.670.000	1.282.500	667.500	400.000	320.000
Prioriteit 2 Flevoland	6.500.000	1.300.000	-	5.200.000	-
22F.001 - Integrale Inrichting Veluwerandmeren IIVR-2	6.500.000	1.300.000	-	5.200.000	-
Prioriteit 2 Rotterdam gelabeld	6.170.000	2.468.000	-	3.702.000	-
22G.001 - Walstroom Binnenvaart Rotterdam	6.170.000	2.468.000	-	3.702.000	-
Prioriteit 2 Den Haag gelabeld	4.146.194	1.634.000	-	2.512.194	-
22H.001 - Boulevard Scheveningen	4.146.194	1.634.000	-	2.512.194	-
Prioriteit 2 Amsterdam gelabeld	5.898.946	2.192.020	937.980	2.441.876	327.070
22M.001 - Pleisterplaats / recreatieknooppunt Kustbatterij Fort Diemerdam	1.641.020	623.600	-	690.350	327.070
22M.002 - Walstroom in Noord-Holland, deelproject Haven Amsterdam	3.630.752	1.337.399	800.000	1.493.353	-
22M.003 - Walstroom in Noord-Holland, deelproject Gemeente Zaanstad	627.174	231.021	137.980	258.173	-
Prioriteit 2 NH	29.387.352	10.000.001	790.000	12.602.446	5.994.905
22N.001 - Groene Carré Zuid en West	3.718.488	1.235.048	-	783.640	1.699.800
22N.002 - Haarlemmermeer Noordwest Overbruggen	10.500.000	3.754.344	-	6.745.656	-
22N.003 - Recroduct "Zandpoort"	7.929.376	3.171.750	-	3.318.525	1.439.101
22N.004 - Innovatiesnelweg	3.159.808	951.308	790.000	292.982	1.125.518
22N.005 - Toeristische Ontwikkeling Zaanse Schans	4.079.680	887.551	-	1.461.643	1.730.486
Prioriteit 2 Provincie Utrecht	8.635.000	1.600.000	-	7.035.000	-
22T.001 - Laakzone Amersfoort	8.635.000	1.600.000	-	7.035.000	-
Prioriteit 2 ZH	41.807.562	13.809.001	1.488.275	22.067.215	4.443.071
22Z.001 - Walstroom in Zuid-Holland	3.125.000	1.250.000	-	1.875.000	-
22Z.002 - Aardgasmobiliteit	6.825.000	2.500.000	-	1.025.000	3.300.000
22Z.003 - Walstroom in Zuid-Holland, deelproject Drechtsteden	2.341.400	935.000	190.000	1.216.400	-
22Z.004 - Glazen schermen Schieveste en Zonnepanelen	6.763.331	2.500.000	-	4.263.331	-
22Z.005 - Versterking groenrecreatieve structuren Papendrecht	4.150.000	1.575.000	-	2.575.000	-
22Z.006 - Kassenwarme Hoogeland en De Naaldhorst	4.809.183	401.378	1.202.295	2.868.503	337.007
22Z.007 - Haven Zuid Alblasserdam	2.997.316	925.000	-	2.072.316	-
22Z.008 - Pilot Duurzaam Zuidwijk	959.980	384.000	95.980	480.000	-
22Z.009 - Langzaam verkeersbrug tussen Westerpark en N3MP	5.779.918	2.000.000	-	3.779.918	-
22Z.010 - Duivenvoerde Corridor	4.056.434	1.338.623	-	1.911.747	806.064
Prioriteit 3 Amsterdam	43.366.068	16.496.992	-	3.406.329	23.462.747
23A.001 - ARM	1.828.337	731.335	-	1.097.002	-
23A.002 - Westergasfabriek 'Het Levende Park' (eindafrekening)	428.435	152.000	-	250.000	26.435
23A.003 - Haringpakkerstoren	3.629.048	1.163.884	-	-	2.465.164
23A.004 - Verbeteren economische functies Damrak - 8 panden	12.087.890	4.835.156	-	-	7.252.734
23A.005 - Verbeteren economische functies Damrak - 5 historische panden	3.397.670	1.359.068	-	-	2.038.602
23A.006 - De Toekomst van Museum Ons' Lieve Heer op Solder	9.777.425	3.368.643	-	330.000	6.078.782
23A.007 - Meesteropleiding Theater- en Modecoupeurs	720.696	288.279	-	342.917	89.500
23A.008 - Investeringsregeling voor ondernemers in Economische Kansenzones	8.905.984	3.562.394	-	1.343.590	4.000.000
23A.009 - Vernieuwing Elthetocomplex	1.770.939	708.375	-	42.820	1.019.744
23A.010 - Versterken van de toeristische functie van de Westerkerk	819.644	327.858	-	-	491.786
Prioriteit 3 Den Haag	23.421.832	8.163.783	-	11.278.614	3.979.435
23D.001 - Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO)	1.997.400	665.800	-	1.331.600	-
23D.002 - Revitalisering bedrijventerrein Zichtenburg en Kerketuinen	4.500.000	1.300.000	-	3.200.000	-
23D.003 - Humanity House	5.002.455	2.000.000	-	2.000.000	1.002.455
23D.004 - Stadstuin Emma's Hof	1.468.030	450.000	-	790.000	228.030
23D.005 - Panorama Mesdag	4.046.455	1.408.374	-	1.600.000	1.038.081
23D.006 - Creatieve Stad Den Haag	3.511.690	1.404.676	-	2.107.014	-
23D.007 - Overdekte Skatebaan Binckhorst	998.948	399.579	-	250.000	349.369
23D.008 - Internationaal Experience Center "De Poort"	1.896.854	535.354	-	-	1.361.500
Prioriteit 3 Flevoland	13.567.599	3.296.654	-	8.415.910	1.855.035
23F.001 - Kwaliteitsimpuls ontwikkeling Kuststrook	4.488.848	946.654	-	3.542.194	-
23F.002 - Atolplaza motor voor kwaliteitsimpuls leefomgeving	7.833.716	2.000.000	-	4.873.716	960.000
23F.003 - Zorg en doelgroepenbad Bad Hanzeborg	1.245.035	350.000	-	-	895.035
Prioriteit 3 Rotterdam	53.068.695	20.929.212	-	19.631.050	12.508.433
23R.001 - Revitalisering Nieuwe Binnenweg	17.598.114	6.900.000	-	10.698.114	-
23R.002 - Ondernemershuis op Zuid Fase I	4.584.942	1.833.977	-	2.704.965	46.000
23R.003 - Regling BedrijvenVerbeterGebieden (BVG)	5.575.175	2.230.070	-	3.345.105	-

G4P4

Bijlagen

Tabel B9: Categoriseringsbijdrage aan het Lissabonproces

Code	CODES VOOR DE DIMENSIE PRIORITAIR THEMA	Committeringen t/m 31-12-2010 (euro)	Opgave Kansen voor West (euro)	% gecom
	Onderzoek en technologische ontwikkeling (OTO), innovatie en ondernemerschap			
1	OTO-activiteiten in onderzoekcentra	400.000	6.000.000	7%
2	OTO-infrastructuur (onder meer installatie, instrumentarium en snelle computernetwerken tussen onderzoekcentra) en expertisecentra voor een bepaalde technologie	22.725.506	16.000.000	142%
3	Technologieoverdracht en verbetering van samenwerkingsnetwerken tussen kleine en middelgrote ondernemingen (KMO's), tussen deze ondernemingen en andere ondernemingen en universiteiten, alle soorten postsecundaire onderwijsinstellingen, regionale overheden, onderzoekcentra en wetenschappelijke en technologische centra (wetenschaps- en technologieparken, technopoles, enz.)	46.491.796	19.000.000	245%
4	Steun voor OTO, met name in KMO's (mkb) (onder meer door toegang tot OTO-diensten in onderzoekcentra)	1756910	15.000.000	12%
5	Geavanceerde ondersteunende diensten voor bedrijven en bedrijfspgroepen		13.000.000	0%
6	Steun voor KMO's (mkb) ter bevordering van milieuvriendelijke producten en productieprocessen (invoering van een doeltreffend milieubeheerssysteem, vaststelling en toepassing van technologieën ter voorkoming van milieuverontreiniging, integratie van schone technologieën in bedrijfsproductie)	2.236.390	9.000.000	25%
7	Investerings in ondernemingen die rechtstreeks betrokken zijn bij onderzoek en innovatie (innovatietechnologieën, oprichting van nieuwe ondernemingen door universiteiten, bestaande OTO-centra en ondernemingen, enz.)		7.000.000	0%
8	Andere investeringen in ondernemingen	7.131.910	16.000.000	45%
9	Andere maatregelen ter stimulering van onderzoek en innovatie en ondernemerschap in KMO's (mkb)	11.679.828	24.000.000	49%
	Informatiemaatschappij			
10	Telefonie-infrastructuur (inclusief breedbandnetwerken)		0	
11	Informatie- en communicatietechnologie (toegang, veiligheid, interoperabiliteit, risicopreventie, onderzoek, innovatie, e-inhoud, enz.)	3669582	7.000.000	52%
12	Informatie- en communicatietechnologie (TEN-ICT)		2.000.000	0%
13	Diensten en toepassingen voor de burger (e-gezondheid, e-overheid, e-leren, e-insluiting, enz.)	752.000	3.000.000	25%
14	Diensten en toepassingen voor KMO's (mkb) (e-handel, onderwijs en opleiding, netwerken, enz.)	1.833.977	6.000.000	31%
15	Andere maatregelen voor betere toegang tot en efficiënt gebruik van ICT door KMO's (mkb)		6.000.000	0%
	Vervoer			
16	Spoorwegen		0	
17	Spoorwegen (TEN-T)		0	
18	Rollend spoorwegmaterieel		0	
19	Rollend spoorwegmaterieel (TEN-T)		0	
20	Autosnelwegen		0	
21	Autosnelwegen (TEN-T)		0	
22	Nationale wegen		0	

23	Regionale/lokale wegen		1.500.000	0%
24	Fietspaden		2.000.000	0%
25	Stadsvervoer		350.000	0%
26	Multimodaal vervoer		1.000.000	0%
27	Multimodaal vervoer (TEN-T)		0	
28	Intelligente vervoersystemen		1.500.000	0%
29	Luchthavens		0	
30	Havens		0	
31	Binnenwateren (regionaal en lokaal)		1.250.000	0%
32	Binnenwateren (TEN-T)		0	
	Energie			
33	Elektriciteit		0	
34	Elektriciteit (TEN-E)		0	
35	Aardgas		0	
36	Aardgas (TEN-E)		0	
37	Aardolieproducten		0	
38	Aardolieproducten (TEN-E)		0	
39	Duurzame energie: wind	1.784.699	1.800.000	99%
40	Duurzame energie: zon		500.000	0%
41	Duurzame energie: biomassa	800.000	500.000	160%
42	Duurzame energie: waterkracht, geothermisch en andere	1946454	500.000	389%
43	Energie-efficiëntie, warmtekrachtkoppeling en energiebeheer	12.141.033	17.000.000	71%
	Milieubescherming en risicopreventie			
44	Drink- en industriewaterbeheer		1.000.000	0%
45	Waterbeheer en -distributie (drinkwater)		0	

Code	CODES VOOR DE DIMENSIE PRIORITAIR THEMA	Geplande uitgaven in euro t/m 31-12-2009	Kansen voor West	% gecom
			In lopende prijzen (euro)	
46	Waterbehandeling (afvalwater)		1.000.000	0%
47	Luchtkwaliteit	2.500.000	2.750.000	91%
48	Geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging		0	
49	Beperking van en aanpassing aan klimaatveranderingen		1.000.000	0%
50	Sanering van bedrijfsterreinen en verontreinigde grond	1.300.000	20.900.000	6%
51	Bevordering van biodiversiteit en natuurbescherming (waaronder Natura 2000)		2.026.000	0%
52	Bevordering van schoon stadsvervoer	4.038.623	6.500.000	62%
53	Risicopreventie (waaronder de opstelling en uitvoering van plannen en maatregelen ter voorkoming en beheersing van natuurlijke en technologische risico's)		0	
54	Andere maatregelen ter bescherming van het milieu en ter voorkoming van risico's		0	
	Toerisme			
55	Bevordering van de natuurlijke rijkdom		0	
56	Bescherming en ontwikkeling van natuurlijk erfgoed	12.500.026	10.500.000	119%

Bijlagen

57	Andere bijstand ter verbetering van de toeristische dienstverlening	6.149.409	6.250.000	98%
	Cultuur			
58	Bescherming en behoud van het culturele erfgoed	7.288.907	3.500.000	208%
59	Ontwikkeling van culturele infrastructuur	3.183.354	5.500.000	58%
60	Andere bijstand ter verbetering van de culturele dienstverlening	800.000	0	
	Stads- of plattelandsvernieuwing			
61	Geïntegreerde projecten voor stads- en plattelandsvernieuwing	29.576.423	32.850.000	90%
	Verbetering van het aanpassingsvermogen van werknemers, bedrijven, ondernemingen en ondernemers			
62	Ontwikkeling van systemen en strategieën voor levenslang leren bij bedrijven; opleiding en diensten voor werknemers om hun aanpassingsvermogen te vergroten; bevordering van ondernemerschap en innovatie	2.560.136	3.000.000	85%
63	Ontwerp en verspreiding van innoverende en productievere Werkorganisatiemethoden		0	
64	Ontwikkeling van specifieke diensten voor werkgelegenheid, opleiding en ondersteuning in verband met de herstructurering van sectoren en bedrijven, en ontwikkeling van systemen om in te spelen op economische veranderingen en toekomstige eisen qua banen en vaardigheden	747.400	500.000	149%
	Betere toegang tot werkgelegenheid en duurzaamheid			
65	Modernisering en versterking van arbeidsmarktinstanties		0	
66	Toepassing van actieve en preventieve maatregelen op de arbeidsmarkt		0	
67	Maatregelen ter stimulering van actief ouder worden en langer doorwerken		0	
68	Steun voor zelfstandigen en het starten van ondernemingen	4.993.676	7.000.000	71%
69	Maatregelen voor meer toegang tot de werkgelegenheid en meer duurzame arbeidsparticipatie en meer vrouwen op de arbeidsmarkt om de genderkloof op de arbeidsmarkt te verkleinen, en om werk en privéleven te combineren, zoals het toegankelijker maken van kinderopvang en van zorg voor afhankelijke personen		1.000.000	0%
70	Specifieke maatregelen om de participatie van migranten op de arbeidsmarkt en daardoor hun sociale integratie te bevorderen		1.000.000	0%
	Verbetering van de sociale insluiting van kansarmen			
71	Trajecten voor integratie en herintreding in het arbeidsproces van kansarmen; bestrijding van discriminatie bij het betreden van en het vooruitkomen op de arbeidsmarkt en bevordering van de aanvaarding van diversiteit op de werkplek		1.000.000	0%
	Verbetering van het menselijk kapitaal			
72	Ontwerp, invoering en toepassing van hervormingen in onderwijs- en opleidingssystemen teneinde de inzetbaarheid te ontwikkelen, de arbeidsmarktrelevantie van initieel onderwijs en beroepsonderwijs alsook initiële opleiding en beroepsopleiding te verbeteren, en de vaardigheden van opleiders bij te scholen met het oog op innovatie en een kenniseconomie	949.462	2.000.000	47%
72	Ontwerp, invoering en toepassing van hervormingen in onderwijs- en opleidingssystemen teneinde de inzetbaarheid te ontwikkelen, de arbeidsmarktrelevantie van initieel onderwijs en beroepsonderwijs alsook initiële opleiding en beroepsopleiding te verbeteren, en de vaardigheden van opleiders bij te scholen met het oog op innovatie en een kenniseconomie	949.462	2.000.000	47%
73	Maatregelen voor een grotere deelname aan onderwijs en opleiding in elke levensfase, o.a. via maatregelen om vroegtijdig schoolverlaten en de seksesegregatie van vakgebieden terug te dringen, en de toegang tot en de kwaliteit van initieel onderwijs, beroepsonderwijs en tertiair onderwijs en initiële opleiding, beroepsopleiding en tertiaire opleiding te vergemakkelijken	397.820	2.000.000	20%

74	Ontwikkeling van menselijk potentieel op het gebied van onderzoek en innovatie, met name via onderwijs en opleiding op postuniversitair niveau voor onderzoekers en via netwerkactiviteiten tussen universiteiten, onderzoekcentra en bedrijven	600000	1.000.000	60%
	Investerings in de sociale infrastructuur			
75	Onderwijsinfrastructuur		3.500.000	0%
76	Gezondheidsinfrastructuur		0	
77	Kinderopvangfaciliteiten		0	
78	Huisvestingsinfrastructuur		0	
79	Andere sociale infrastructuur	4.307.954	5.500.000	78%
	Stimulering van hervormingen op het gebied van werkgelegenheid en integratie			
80	Bevordering van partnerschappen, pacten en initiatieven via netwerkvorming van de betrokken belanghebbenden		0	
	Versterking van de institutionele capaciteit op nationaal, regionaal en plaatselijk			
81	Mechanismen ter verbetering van een goede concipiëring, monitoring en evaluatie van beleid en programma's op nationaal, regionaal en plaatselijk niveau, capaciteitsopbouw voor de uitvoering van beleidsmaatregelen en programma's		0	
	Verlaging van de extra kosten die de ontwikkeling van perifere regio's in de weg Staan			
82	Vergoeding van extra kosten als gevolg van ontsluitingsproblemen en territoriale versnippering		0	
83	Specifieke actie ter vergoeding van extra kosten als gevolg van marktfactoren die te maken hebben met de omvang van de gebieden		0	
84	Steun ter vergoeding van extra kosten als gevolg van klimaat en reliëf		0	
	Technische bijstand			
85	Vorbereiding, uitvoering, toezicht en inspectie, inclusief Evaluatie en studies; informatie en communicatie	12.424.000	12.424.000	100%
86	Evaluatie en studies; informatie en communicatie		0	
TOTAAL	Alle categorieën	209.667.275	310.600.000	68%
%	Alle categorieën	68%		
Categorisering	Lissabon categorieën (blauw)	129.637.202	194.300.000	67%
%	Lissabon	62%	63%	99%

G4P4

Bijlagen

Tabel B10: Lissabon committeringen per prioriteit t/m 31 december 2010

	EFRO budget in euro	Lissabon opgave OP = 63% van 310.600.000	Lissabon opgave volgens TK in %	Lissabon opgave volgens TK in euro	Gecommit- teerd in euro	Gecommitteerd percentage van de Lissabon opgave
Prioriteit 1	147.735.000			146.370.860	106.715.979	73%
Prioriteit 2	53.680.000		28%	15.030.400	12.472.729	83%
Prioriteit 3	96.761.000		34%	32.898.740	10.448.494	32%
Prioriteit 4	12.424.000					
Totaal	310.600.000	194.300.000	63%	194.300.000	129.637.202	67%

Tabel B11: Cumulatieve uitsplitsing per dimensie (basis is Prioritair thema) t/m 31 december 2010

Doelstelling	Prioritair thema	Financieringsvorm	Grondgebied	Economische activiteit	Plaats	Toegewezen communautaire bijdrage
RCE	1	1	1	0	NL326	400.000,00
RCE	2	1	1	0	NL31	560.000,00
RCE	2	1	1	6	NL33	4.645.000,00
RCE	2	1	1	11	NL33	7.565.000,00
RCE	2	1	1	19	NL32	7.061.472,00
RCE	2	1	1	19	NL33	2.894.034,00
RCE	3	1	1	0	NL23	6.642.248,00
RCE	3	1	1	0	NL32	2.012.355,00
RCE	3	1	1	0	NL33	14.764.258,00
RCE	3	1	1	1	NL33	1.377.131,00
RCE	3	1	1	3	NL32	836.900,00
RCE	3	1	1	5	NL33	600.000,00
RCE	3	1	1	6	NL32	2.129.880,00
RCE	3	1	1	6	NL33	1.282.500,00
RCE	3	1	1	16	NL31	839.338,00
RCE	3	1	1	19	NL32	1.057.172,00
RCE	3	1	1	21	NL33	760.000,00
RCE	3	1	1	22	NL23	1.926.350,00
RCE	3	1	1	22	NL32	5.834.910,00
RCE	3	1	1	22	NL33	6.428.754,00
RCE	4	1	1	22	NL31	1.756.910,00
RCE	6	1	1	0	NL33	384.000,00
RCE	6	1	1	0	NL335	400.000,00
RCE	6	1	1	9	NL33	315.292,00
RCE	6	4	1	21	NL326	646.542,00
RCE	6	1	1	21	NL326	490.556,00
RCE	8	3	1	0	NL23	1.245.000,00
RCE	8	1	1	0	NL23	1.075.000,00
RCE	8	1	1	22	NL31	1.249.516,00
RCE	8	1	1	22	NL326	3.562.394,00
RCE	9	1	1	0	NL32	3.413.757,00
RCE	9	1	1	0	NL33	3.400.000,00
RCE	9	1	1	21	NL23	2.166.667,00
RCE	9	1	1	22	NL31	2.699.404,00
RCE	11	1	1	22	NL31	2.539.450,00
RCE	11	1	1	22	NL32	1.130.132,00
RCE	13	1	1	0	NL33	600.000,00
RCE	13	1	1	22	NL326	152.000,00
RCE	14	1	1	0	NL335	1.833.977,00
RCE	39	1	1	0	NL332	569.041,00
RCE	39	1	1	8	NL32	1.015.658,00
RCE	39	1	1	8	NL33	200.000,00
RCE	41	1	1	8	NL23	800.000,00
RCE	42	1	1	8	NL32	1.720.269,00
RCE	42	1	1	22	NL335	226.185,00
RCE	43	1	1	0	NL33	1.250.000,00
RCE	43	1	1	8	NL33	3.804.378,00
RCE	43	1	1	9	NL32	1.568.420,00
RCE	43	1	1	12	NL32	951.308,00
RCE	43	1	1	19	NL326	1.564.140,00
RCE	43	1	1	21	NL32	1.942.787,00
RCE	43	1	1	22	NL310	1.060.000,00
RCE	47	1	1	21	NL33	2.500.000,00
RCE	50	1	1	0	NL332	1.300.000,00
RCE	52	1	1	20	NL33	1.338.623,00
RCE	52	1	1	21	NL33	2.500.000,00
RCE	52	1	1	22	NL310	200.000,00

Bijlagen

RCE	56	1	1	0	NL32	6.926.094,00
RCE	56	1	1	0	NL33	1.575.000,00
RCE	56	1	1	16	NL326	1.163.884,00
RCE	56	1	1	20	NL31	1.600.000,00
RCE	56	1	1	20	NL32	1.235.048,00
RCE	57	1	1	0	NL33	2.000.000,00
RCE	57	1	1	20	NL23	1.300.000,00
RCE	57	1	1	20	NL32	887.551,00
RCE	57	1	1	20	NL326	327.858,00
RCE	57	1	1	20	NL33	1.634.000,00
RCE	58	1	1	0	NL32	623.600,00
RCE	58	1	1	0	NL335	1.888.290,00
RCE	58	1	1	22	NL326	3.368.643,00
RCE	58	1	1	22	NL332	1.408.374,00
RCE	59	1	1	0	NL310	398.000,00
RCE	59	1	1	0	NL332	535.354,00
RCE	59	1	1	22	NL310	250.000,00
RCE	59	1	1	22	NL332	2.000.000,00
RCE	59	1	1	17	NL310	800.000,00
RCE	61	1	1	0	NL31	283.986,00
RCE	61	1	1	0	NL335	10.306.945,00
RCE	61	1	1	13	NL335	6.900.000,00
RCE	61	1	1	16	NL326	6.925.559,00
RCE	61	4	1	18	NL326	288.279,00
RCE	61	1	1	20	NL23	946.654,00
RCE	61	1	1	20	NL31	3.000.000,00
RCE	61	1	1	20	NL33	925.000,00
RCE	62	1	1	0	NL31	1.894.336,00
RCE	62	1	1	0	NL332	665.800,00
RCE	64	1	1	18	NL33	747.400,00
RCE	68	1	1	0	NL332	1.404.676,00
RCE	68	2	1	1	NL332	1.200.000,00
RCE	68	1	1	4	NL31	359.568,00
RCE	68	1	1	22	NL310	2.029.432,00
RCE	72	1	1	18	NL33	619.462,00
RCE	72	1	1	22	NL310	330.000,00
RCE	73	1	1	22	NL310	397.820,00
RCE	74	1	1	0	NL332	600.000,00
RCE	79	1	1	0	NL31	400.000,00
RCE	79	1	1	0	NL332	399.579,00
RCE	79	1	1	18	NL326	708.375,00
RCE	79	1	1	20	NL23	2.350.000,00
RCE	79	1	1	20	NL332	450.000,00
RCE	85	1	0	0	NL3	12.424.000,00

Tabel B12 Codes voor de dimensie financieringsvorm (in euro's)

Code	Codes voor dimensie Financieringsvorm	Opgave OP	Gecommitteerd	% gecommitteerd
1	Niet-terugvorderbare hulp	264.010.000	206.822.275	78%
2	Hulp (lening, rentesubsidie, garanties)	27.954.000	1.600.000	6%
3	Risicokapitaal (participatie, risicokapitaalfonds)	18.636.000	1.245.000	7%
4		0	0.	
Totaal		209.667.275	209.667.275	68%

Tabel B13 Codes voor de dimensie economische activiteit (in euro's)

Code	Code voor dimensie Economische Activiteit	Gecommitteerde EFRO	%
0	Niet van toepassing	15.332.948	7,3%
1	Landbouw, jacht en bosbouw	2.538.099	1,2%
3	Vervaardiging van voedingsmiddelen en dranken	836.900	0,4%
4	Vervaardiging van textiel en textielproducten	359.568	0,2%
6	Niet nader genoemde be- en verwerkende industrie	8.057.380	3,8%
8	Productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en warm water	11.153.951	5,3%
9	Winning, zuivering en distributie van water	315.292	0,2%
11	Vervoer	7.656.000	3,6%
12	Bouwnijverheid	951.308	0,5%
13	Groothandel en detailhandel	7.565.800	3,6%
15	Financiële instellingen	3.245.000	1,5%
16	Onroerend goed, verhuur en zakelijke dienstverlening	69.890.169	33,3%
17	Openbaar bestuur	600.000	0,3%
18	Onderwijs	2.363.516	1,1%
19	Gezondheidszorg	11.012.678	5,3%
20	Gemeenschapsvoorzieningen en sociaal culturele en persoonlijke diensten	37.354.265	17,8%
21	Activiteiten in verband met het milieu	19.318.849	9,2%
22	Andere niet nader genoemde diensten	209.667.275	100%

Tabel B14 Codes voor de territoriale dimensie (in euro's)

code	Territoriale Dimensie	Gecommitteerde EFRO
0	Niet van toepassing	12.424.000
1	stedelijk	197.234.275
Totaal		209.667.275

Tabel B15 Codes voor de dimensie locaties

Code	Locatie COROP / NUTS 3 gebieden	totaal subsidiabele kosten	Gecommitteerd EFRO
NL23	Flevoland	1.245.035	18.451.919
NL3	West Nederland	24.848.000	12.424.000
NL31	Utrecht	1.059.868	17.182.508
NL310	Utrecht	1.020.820	5.465.252
NL32	Noord-Holland	1.641.020	40.347.313
NL326	Groot Amsterdam	1.770.939	19.598.230
NL33	Zuid-Holland	1.670.388	64.109.832
NL332	Agglomeratie 's Gravenhage	998.948	10.532.824
NL335	Groot Rijnmond	4.650.000	21.555.397
Totaal		660.486.668	209.667.275

G4P4

Bijlagen

Tabel B16 Indeling projecten volgens typologie

Project	Totaal gecommitteerd	1e typologie	2e typologie
23A.004 - Verbeteren economische functies Damrak - 8 panden	12.087.890	bedrijfsruimte	cultuur
23A.001 - ARM	1.828.337	bedrijfsruimte	cultuur
23A.003 - Haringpakkerstoren	3.629.048	bedrijfsruimte	cultuur
23A.005 - Verbeteren economische functies Damrak - 5 historische panden	3.397.670	bedrijfsruimte	cultuur
23R.005 - De Hofbogen	4.720.723	bedrijfsruimte	cultuur
23U.010 - Creatieve Industrie Jan Jongerius	3.123.790	bedrijfsruimte	cultuur
24Z.001 - Technische Bijstand Kansen voor West	24.848.000	beheer	
23D.008 - Internationaal Experience Center "De Poort"	1.896.854	cultuur	
23U.004 - Kunstfactor (eindafrekening)	995.000	cultuur	
21A.002 - Amsterdam Smart City	3.910.400	incubator	energie
21G.003 - RDM Innovation Dock - fase 3	7.760.000	incubator	
21M.004 - Incubator Matrix VI	9.437.474	incubator	
21T.003 - Science Park Utrecht	2.098.345	incubator	
21Z.001 - BioPartner Accelerator	8.842.086	incubator	
21Z.007 - Technostarters-New Business Development YES!Delft	2.306.600	incubator	
21Z.010 - Technopolis Accelerator	8.188.204	incubator	
21H.002 - Het Haagse Hogeschool KIO programma	1.494.800	kennis	clusters
21M.005 - Creative City Lab	736.278	kennis	creatief
21A.003 - West Orange	1.673.053	kennis	energie
21N.001 - MCN Maritime Campus Netherlands	7.320.000	kennis	maritiem
21M.002 - PICNIC 2008-2010 Internationaal Cross Media Platform	2.348.367	kennis	media
21M.007 - CineGrid Amsterdam	2.950.870	kennis	media
21N.007 - Cross Media Expertisecentrum	5.146.077	kennis	media
23A.007 - Meesteropleiding Theater- en Modecoupeurs	720.696	kennis	mode
21H.001 - Partners in Business SOB Haaglanden	1.670.388	kennis	ondernemen
21H.003 - Poortgebouw / Bezoekerscentrum Vredespaleis	2.858.558	kennis	recht
21G.005 - Ontwikkeling STC-Group tot hoogwaardig kennisinstituut	15.130.000	kennis	scheepsvaart
21Z.008 - Tomaten op afvalwater	788.231	kennis	tuinbouw
21Z.009 - Taskforce Duurzame Greenport Westland-Oostland	3.442.827	kennis	tuinbouw
21N.005 - House of Food	2.117.249	kennis	voedsel
21Z.003 - EcoShape - Building with Nature	2.707.000	kennis	water
21M.006 - Life Sciences Centrum Amsterdam	2.642.930	kennisoverdracht	bedrijven
21D.001 - EMI	1.911.000	kennisoverdracht	bestuur
21T.005 - Business Case Centrum voor Aarde & Duurzaamheid	6.835.042	kennisoverdracht	milieu
21Z.011 - Kennis en Innovatie Impuls Greenport Regio Boskoop	1.942.420	kennisoverdracht	tuinbouw
22Z.008 - Pilot Duurzaam Zuidwijk	959.980	kennisoverdracht	tuinbouw
21D.002 - PowerPlane Development Project; Airborne Wind Energy	1.900.961	milieu	energie
21G.001 - Pilot project kleinschalige windturbines in de gebouwde omgeving	1.039.702	milieu	energie
21M.003 - Koudewinning Ouderkerkerplas	1.536.954	milieu	energie
21N.010 - Ontwikkeling grootschalige inzet offshore getijdstroomenergie	4.300.673	milieu	energie
21N.011 - De HeatMatcher	3.323.005	milieu	energie
22G.001 - Walstroom Binnenvaart Rotterdam	6.170.000	milieu	energie
22M.002 - Walstroom in Noord-Holland, deelproject Haven Amsterdam	3.630.752	milieu	energie
22M.003 - Walstroom in Noord-Holland, deelproject Gemeente Zaanstad	627.174	milieu	energie
22Z.001 - Walstroom in Zuid-Holland	3.125.000	milieu	energie
22Z.002 - Aardgasmobiliteit	6.825.000	milieu	energie
22Z.003 - Walstroom in Zuid-Holland, deelproject Drechtsteden	2.341.400	milieu	energie
22Z.004 - Glazen schermen Schieveste en Zonnepanelen	6.763.331	milieu	energie
23U.005 - Emissie vrije Bierboot	400.000	milieu	energie
21F.003 - Regeling Technologische Milieu Innovatie 2008-2013	20.912.899	milieu	mbk
21N.008 - Nieuwe Energie op de Creatieve As	2.755.180	mbk	creatief
21X.001 - Protospace Utrecht	1.400.000	mbk	creatief
23D.006 - Creatieve Stad Den Haag	3.511.690	mbk	creatief
21T.004 - Amersfoort Innovatief Sterk	6.348.625	mbk	digitaal
21A.004 - EnergieLoket	1.226.390	mbk	energie
21A.001 - Garantiefonds Mikrokredieten Amsterdam	1.200.000	mbk	financieel
21D.018 - Startersfonds Den Haag	2.400.000	mbk	financieel
21F.004 - Doorstart Technofonds Flevoland BV	5.500.000	mbk	financieel
21F.007 - Innovatie Incentive Lelystad	20.150.000	mbk	financieel
21G.004 - Rotterdam Media Commission	7.019.975	mbk	financieel
21Z.002 - Clusterregeling Zuid-Holland	35.500.000	mbk	financieel
23A.008 - Investeringsregeling voor ondernemers in Economische Kansenzones in Amst	8.905.984	mbk	financieel
23R.003 - Regling BedrijvenVerbeterGebieden (BVG)	5.575.175	mbk	financieel

Project	Totaal gecommitteerd	1e typologie	2e typologie
23R.004 - Economische Kansenzones Rotterdam II	14.600.000	mbk	financieel
21F.001 - Duurzame groei door innovatie en kenniscirculatie	8.100.198	mbk	kennisoverdracht
21F.002 - Ondersteuning Innovatief Ondernemerschap Flevoland	8.505.211	mbk	kennisoverdracht
21M.001 - KansenKanon-2	4.500.000	mbk	kennisoverdracht
21T.001 - Utrecht Innoveert: The Next Step	7.103.696	mbk	kennisoverdracht
21T.002 - Mens + Kennis = Bedrijvigheid	4.535.839	mbk	kennisoverdracht
21U.001 - Partners in Nieuw Ondernemerschap	508.430	mbk	kennisoverdracht
21Z.004 - Kennisbruggen	4.206.980	mbk	kennisoverdracht
21Z.005 - Kennisnetwerken en Innovatie in clusters	4.340.000	mbk	kennisoverdracht
23R.002 - Ondernemershuis op Zuid Fase I	4.584.942	mbk	kennisoverdracht
23U.008 - Wijkeconomie en Kleinschalig Ondernemerschap	4.565.156	mbk	kennisoverdracht
23U.009 - Designer Café	898.920	mbk	mode
21R.001 - Drijvend Palviloen	4.276.867	ontwikkeling	bouw
22N.004 - Innovatiesnelweg	3.159.808	ontwikkeling	bouw
21N.004 - Open Innovatie-Alliantie Groot Composiet Noord-Holland	5.646.075	ontwikkeling	composiet
21F.006 - Energierijk	6.116.490	ontwikkeling	energie
21R.002 - Powered by You	506.143	ontwikkeling	energie
21Z.012 - Bioproces Pilot Facility (BPF)	41.500.000	ontwikkeling	energie
21Z.015 - Kenniscentrum Plantenstoffen	2.670.000	ontwikkeling	energie
22Z.006 - Kassenwarmte Hoogeland en De Naaldhorst	4.809.183	ontwikkeling	energie
21F.005 - Geo Valley	5.901.800	ontwikkeling	geomatica
21Z.013 - Proeftuin Maritieme Innovatie	1.533.465	ontwikkeling	maritiem
21M.008 - Spinoza Centrum	13.124.359	ontwikkeling	medisch
21M.009 - GMP2	6.415.584	ontwikkeling	medisch
21Z.014 - NeCEN Open Access	7.235.085	ontwikkeling	medisch
21N.002 - Dutch Offshore Wind Energy Services D OWES	2.987.230	ontwikkeling	onderhoud
21H.004 - InnoSportLab Zeilen	4.711.650	ontwikkeling	topsport
22H.001 - Boulevard Scheveningen	4.146.194	openbare ruimte	
22T.001 - Laakzone Amersfoort	8.635.000	openbare ruimte	
22Z.007 - Haven Zuid Alblasserdam	2.997.316	openbare ruimte	
23D.001 - Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO)	1.997.400	openbare ruimte	
23D.002 - Revitalisering bedrijventerrein Zichtenburg en Kerketuinen	4.500.000	openbare ruimte	
23D.004 - Stadstuin Emma's Hof	1.468.030	openbare ruimte	
23D.007 - Overdekte Skatebaan Binckhorst	998.948	openbare ruimte	
23F.001 - Kwaliteitsimpuls ontwikkeling Kuststrook	4.488.848	openbare ruimte	
23F.002 - Atolplaza motor voor kwaliteitsimpuls leefomgeving	7.833.716	openbare ruimte	
23R.001 - Revitalisering Nieuwe Binnenweg	17.598.114	openbare ruimte	
23R.006 - Herinrichting Openbare Ruimte Katendrecht	1.339.741	openbare ruimte	
23R.007 - Revitalisering Winkelgebied Oude Noorden	4.650.000	openbare ruimte	
23T.001 - Ontwikkeling Buurtas Hogeweg	12.042.240	openbare ruimte	
23U.002 - Aanpak Openbare Ruimte	1.020.820	openbare ruimte	
23U.003 - Zingende Toren	1.244.632	openbare ruimte	
23U.012 - Bedrijventerrein Overvecht	704.986	openbare ruimte	
22F.001 - Integratie Inrichting Veluwerandmeren IIVR-2	6.500.000	recreatie	
22M.001 - Pleisterplaats / recreatieknooppunt Kustbatterij Fort Diemerdam	1.641.020	recreatie	
22N.001 - Groene Carré Zuid en West	3.718.488	recreatie	
22N.002 - Haarlemmermeer Noordwest Overbruggen	10.500.000	recreatie	
22N.003 - Recroduct "Zandpoort"	7.929.376	recreatie	
22Z.005 - Versterking groenrecreatieve structuren Papendrecht	4.150.000	recreatie	
22Z.009 - Langzaam verkeersbrug tussen Westerpark en N3MP	5.779.918	recreatie	
22Z.010 - Duivenvoorde Corridor	4.056.434	recreatie	
23F.003 - Zorg en doelgroepenbad Bad Hanzeborg	1.245.035	sociaal	
22N.005 - Toeristische Ontwikkeling Zaanse Schans	4.079.680	toerisme	
23A.002 - Westergasfabriek 'Het Levende Park' (eindafrekening)	428.435	toerisme	
23A.006 - De Toekomst van Museum Ons' Lieve Heer op Solder	9.777.425	toerisme	
23A.009 - Vernieuwing Elthetocomplex	1.770.939	toerisme	
23A.010 - Versterken van de toeristische functie van de Westerkerk	819.644	toerisme	
23D.003 - Humanity House	5.002.455	toerisme	
23D.005 - Panorama Mesdag	4.046.455	toerisme	
23U.006 - Trajectum Lumen	3.226.000	toerisme	
23U.011 - De Nieuwe Bouwloods	1.059.868	werk	cultuur
23U.007 - De Wissel	665.000	werk	kennisoverdracht
23U.001 - Revitalisatie Flora's Hof Lichte Gaard	2.525.343	werk	recreatie

G4P4

Bijlagen

Tabel B17: beoordelingscriteria indicatoren (per december 2010)

Indicator	Beoordeling aan de hand van:
Aantal bruto gecreëerde arbeidsplaatsen (in FTE)	rekentool
Aantal R&D projecten dat wordt ondersteund.	maximaal 1
Aantal samenwerkingsverbanden tussen bedrijven en kennis- onderzoeks- en onderwijsinstellingen.	maximaal 1
Aantal ondersteunde MKB bedrijven	opgave begunstigde
Aantal ondersteunde startende bedrijven en kleine bedrijven jonger dan 5 jaar.	opgave begunstigde
Uitgelokte private vervolginvesteringen	rekentool
Aantal toeristisch – recreatieve projecten.	maximaal 1
Aantal gerenoveerde of nieuwe stedelijke voorzieningen.	maximaal 1
Aantal projecten gericht op ondernemerschap, stads- en wijk economie.	maximaal 1
Aantal projecten gericht op participatie, leefbaarheid of sociale activering.	maximaal 1
R&D investeringen (private bijdragen aan onderzoeksfaciliteiten, onderzoeksorganisaties etc.)	opgave begunstigde
Aantal projecten gericht op verbetering van natuur, landschap of cultureel erfgoed.	maximaal 1
Aantal hectare bedrijfsterreinen gemoderniseerd	opgave begunstigde
Aantal projecten gericht op milieu (incl. externe veiligheid en luchtkwaliteit)	maximaal 1
Aantal ha bedrijfslocatie gemoderniseerd	opgave begunstigde
Aantal projecten gericht op milieu.	maximaal 1

Tabel B18: kernindicatoren Prioriteit 1 Kennis, Innovatie en Ondernemerschap

Kernindicator		2007	2008	2009	2010	Totaal	% tov doel
(C1) Aantal bruto gecreëerde arbeidsplaatsen (in FTE)	Resultaat	-	-	317	903	1.220	39%
	Doel	3.120					
	Uitgangssituatie	-	-	5.240	51-	5.189	166%
(C4) Aantal R&D projecten	Resultaat	-	-	130	88-	42	35%
	Doel	121					
	Uitgangssituatie	-	-	629	569-	60	50%
(C5) Aantal samenwerkingsverbanden tussen bedrijven en kennis	Resultaat	-	-	96	15-	81	92%
	Doel	88					
	Uitgangssituatie	-	-	501	364-	137	156%
(C7) Aantal ondersteunde MKB	Resultaat	-	-	2.073	4.798	6.871	1284%
	Doel	535					
	Uitgangssituatie	-	-	8.482	1.818	10.300	1925%
(C8) Aantal ondersteunde startende bedrijven en kleiner bedrijven <5 jaar	Resultaat	-	-	392	566	958	357%
	Doel	268					
	Uitgangssituatie	-	-	1.617	444	2.061	769%
(C10) Uitgelokte private vervolginvesteringen	Resultaat	-	-	4.329.508	13.249.055	17.578.563	57%
	Doel	31.000.000					
	Uitgangssituatie	-	-	130.969.805	121.632.076	252.601.881	815%

Tabel B19: kernindicatoren Prioriteit 2 Attractieve regio's

Kernindicator		2007	2008	2009	2010	Totaal	% tov doel
(C1) Aantal bruto gecreëerde arbeidsplaatsen	Resultaat	-	-	6	3	9	1%
	Doel	1.340					
	Uitgangssituatie			677	202	879	66%
(C34) Aantal toeristische recreatieve projecten	Resultaat			-	-	-	0%
	Doel	35					
	Uitgangssituatie	-	-	33	15-	18	51%

*uitgangssituatie + aantal begroot

Tabel B20: kernindicatoren Prioriteit 3 Attractieve steden

Kernindicator		2007	2008	2009	2010	Totaal	% tov doel
(C1) Aantal bruto gecreëerde arbeidsplaatsen (in FTE)	Resultaat	-	-	81	381	462	19%
	Doel	2.420					
	Uitgangssituatie	-	-	1.087		2.189	90%
(C39) Aantal gerenoveerde of nieuwe stedelijke voorzieningen	Resultaat	-	-	8	4	12	30%
	Doel	40					
	Uitgangssituatie	-	-	32	14	46	115%
(C40) Aantal projecten gericht op ondernemerschap, stads/wijk economie	Resultaat	-	-	16	13	29	83%
	Doel	35					
	Uitgangssituatie	-	-	50	18-	32	91%
(C41) Aantal projecten gericht op participatie leefbaarheid of sociale activering	Resultaat	-	-	10	4	14	17%
	Doel	84					
	Uitgangssituatie	-	-	34	-	34	40%

*uitgangssituatie + aantal begroot

Tabel B21: outputindicator Prioriteit 1

Outputindicator		2007	2008	2009	2010	Totaal	% tov doel
R&D investeringen (private bijdragen aan onderzoeksfaciliteiten, onderzoeksorganisaties etc)	Resultaat	-	-	2.480.221	4.304.103	6.784.324	14%
	Doel	48.000.000					
	Uitgangssituatie	-	-	46.114.186	63.363.865	109.478.051	228%

*uitgangssituatie + aantal begroot

Tabel B22: outputindicatoren Prioriteit 2

Outputindicator		2007	2008	2009	2010	Totaal	% tov doel
Aantal projecten gericht op verbetering van natuur, landschap of cultureel erfgoed	Resultaat	-	-	-	4	4	10%
	Doel	41					
	Uitgangssituatie	-	-	24	11-	13	32%
Aantal hectare bedrijfsterreinen gemoderniseerd	Resultaat	-	-	-	-	-	0%
	Doel	88					
	Uitgangssituatie	-	-	5	125	130	148%
Aantal projecten gericht op milieu (incl. externe veiligheid en luchtkwaliteit)	Resultaat	-	-	6	1-	5	5%
	Doel	104					
	Uitgangssituatie	-	-	101	83-	18	17%

*uitgangssituatie + aantal begroot

Bijlagen

Tabel B23: outputindicatoren Prioriteit 3

Outputindicator		2007	2008	2009	2010	Totaal	% tov doel
Aantal ha bedrijfslocatie gemoderniseerd	Resultaat	-	-	3	-	3	2%
	Doel	146					
	Uitgangssituatie	-	-	7	48	55	38%

*uitgangssituatie + aantal begroot

Tabel B24: Financiële informatie

	Totale financiering van het operationele programma (Unie en nationaal)	Basis voor de berekening van de bijdrage van de Unie (overheids- of totale kosten)	Totaal bedrag van de door de begunstigden betaalde gecertificeerde subsidiabele uitgaven (1)	Overeenkomstige overheidsbijdrage (1)	Uitvoering in %
	a	b	c	d	e=c/a indien T
Prioritaire as 1, EFRO uitgaven (2)	147.735.000	TK	49.320.255,21	41.185.982,66	33%
Prioritaire as 2, EFRO uitgaven (2)	53.680.000	TK	2.700.823,81	2.505.130,51	5%
Prioritaire as 3, EFRO uitgaven (2)	96.761.000	TK	36.536.112,22	23.738.888,29	38%
Prioritaire as 4, EFRO uitgaven (2)	12.424.000	TK	5.367.435,78	5.367.435,78	43%
Totaal-generaal	310.600.000	TK	93.924.627,02	72.797.437,24	30%

(1) Cijfers uitgedrukt in cumulatieve termen.

Tabel B25: Financiële informatie gecertificeerde uitgaven

	Bedragen van de uitgaven (in euro's)
Totaal-generaal 2007-2015	€93.924.627,02
2007	€0,00
2008	€1.404.452,00
2009	€76.265.234,41
2010	€16.254.940,61
2011	€0,00
2012	€0,00
2013	€0,00
2014	€0,00
2015	€0,00

Tabel B26: Contextindicatoren

Contextindicator	Uitgangswaarde (2003)	2007	2008	2009	2010	Doelstelling Landsdeel West 2013
Bruto Regionaal Product	240 mld. euro	283 mld. euro*	295 mld. euro*			2% p.j. (CPB:1,75%)
Werkzame beroepsbevolking (index 2003=100)	3.325.000	105	108	108	107	0,5% p.j. (CPB: 0,25%)
Werkzame beroepsbevolking (% ontwikkeling van jaar op jaar)	3.325.000	3,0%	2,8%	0,1%	-1,2%	0,5% p.j. (CPB: 0,25%)
Werkloosheid (% werklozen in de beroepsbevolking)	5,3%	4,4%	3,7%	4,7%	5,5%	4% p.j. (CPB: 4,5%)
Totale uitgaven aan R&D (% aandeel in nationale uitgaven R&D)	47,9%	49,2%		51,0%		47,50%
Totale uitgaven aan R&D excl. hoger onderwijsinstellingen (% aandeel in nationale uitgaven R&D excl. hoger onderwijsinstellingen)	42,3%	44,4%		44,8%		
Uitgaven R&D totaal	4,4 mld. euro	5,1 mld. euro		5,3 mld. euro		4,64 mld. euro
Uitgaven R&D excl. hoger onderwijsinstellingen	2,5 mld. euro	3 mld. euro		2,8 mld euro		
Aandeel private bedrijven in totale uitgaven R&D	38,1%	40,4%		34,3%		50%
Aandeel private bedrijven in uitgaven R&D excl. hoger onderwijsinstellingen	65,6%	68,5%		65,1%		
Netto participatiegraad (% werkzame beroepsbevolking in totale beroepsbevolking)	65,2%	67,5%	69,0%	68,7%	67,9%	68%
Investerings in vaste bedrijfsactiva private sector (exclusief overheid, zorg en overige diensten)	16,9%	nb	nb	nb		16,90%
Aanvullend						
Bruto Regionaal Product per inwoner	31.200 euro (2004)	37.000 euro*	38.500 euro*			36.650 (groei 1,8% p.j.)
Arbeidsproductiviteit	74.900 euro (2004)	85.700 euro*	88.600 euro*			83.400 (groei 1,2% p.j.)
Uitstoot broeikasgassen	100,5**	nb	nb			94
Uitstoot broeikasgassen, ontwikkeling t.o.v. 1995 (index 1995=100): CO ₂ CH ₄ N ₂ O			103 71 48	99 70 47		
Algemene Oordeel (eindcijfer) Benchmark Gemeentelijk Ondernemingsklimaat (ministerie EZ)	6,2***	6,7			6,8	6,7

Opmerkingen:	
Bruto Regionaal Product (% ontwikkeling)	bekend t/m 2008; 2007 is voorlopig CBS-cijfer; 2008 is voorlopig cijfer TNO (op basis van CBS)
Totale uitgaven aan R&D (% in nationale uitgaven R&D)	Over universiteiten zijn geen cijfers bekend van het jaar 2005
Totale uitgaven aan R&D excl. universiteiten (% in nationale uitgaven R&D excl. universiteiten)	Statistiek 1x per 2 jaar
Uitgaven R&D (% in bruto regionaal product)	Over universiteiten zijn geen cijfers bekend van het jaar 2005
Uitgaven R&D excl. universiteiten (% in bruto regionaal product)	Statistiek 1x per 2 jaar
Aandeel private bedrijven in totale uitgaven R&D	Over universiteiten zijn geen cijfers bekend van het jaar 2005
Aandeel private bedrijven in uitgaven R&D excl. universiteiten	Statistiek 1x per 2 jaar
Bruto Regionaal Product per inwoner	beschikbaar zijn de voorlopige cijfers 2007 en 2008; bron is TNO (op basis van CBS)
Arbeidsproductiviteit	beschikbaar zijn de voorlopige cijfers 2007 en 2008; bron is TNO (op basis van CBS)

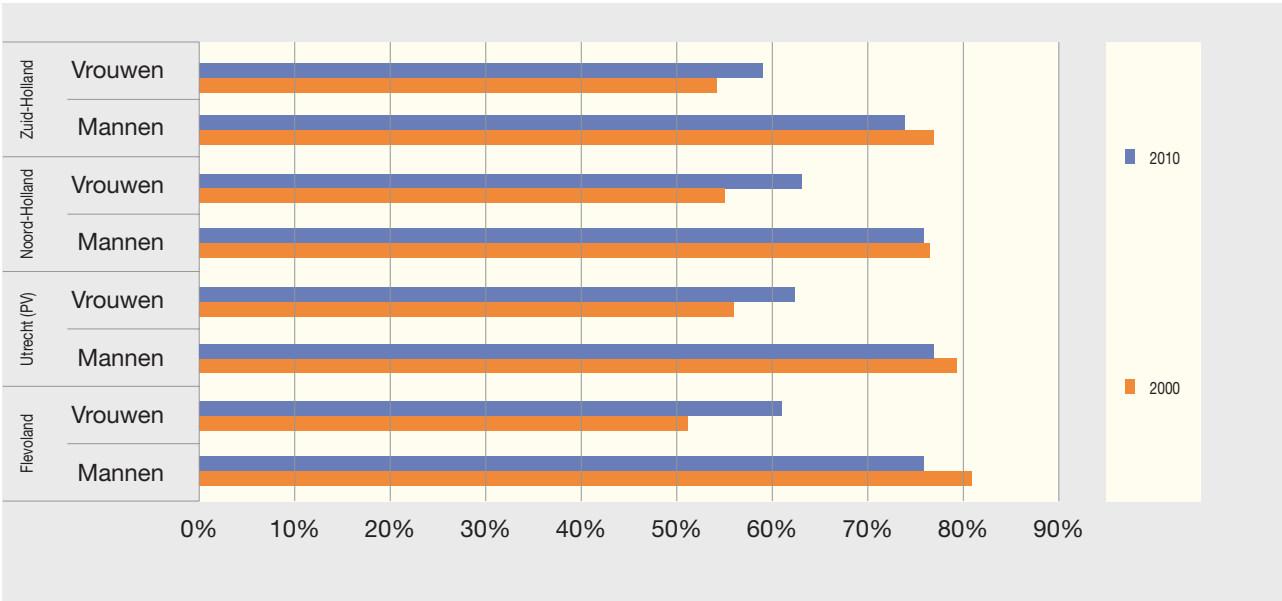
Bijlagen

Tabel B27: Netto arbeidsparticipatie per gebied naar geslacht, 2000 - 2005 tot en met 2010Tabel

Gebieden	Geslacht	2000 %	2005 %	2006 %	2007 %	2008 %	2009 %	2010 %
Nederland	Mannen	77	74	74	76	77	76	74
Nederland	Vrouwen	52	54	55	57	59	60	60
Flevoland (PV)	Mannen	81	77	76	79	80	78	75
Flevoland (PV)	Vrouwen	51	54	54	56	60	61	60
Utrecht (PV)	Mannen	79	76	77	78	78	78	77
Utrecht (PV)	Vrouwen	57	58	59	62	63	63	62
Noord-Holland (PV)	Mannen	76	74	75	76	78	77	75
Noord-Holland (PV)	Vrouwen	55	57	58	60	63	63	63
Zuid-Holland (PV)	Mannen	77	74	74	76	76	76	74
Zuid-Holland (PV)	Vrouwen	54	54	56	57	58	59	59
Amsterdam	Mannen	68	69	71	73	74	74	73
Amsterdam	Vrouwen	56	59	57	62	65	62	64
Rotterdam	Mannen	69	65	65	69	71	69	68
Rotterdam	Vrouwen	51	49	52	55	56	55	56
's Gravenhage	Mannen	79	71	72	74	75	74	71
's Gravenhage	Vrouwen	59	58	58	58	59	59	58
Utrecht	Mannen	76	72	74	76	77	74	75
Utrecht	Vrouwen	62	59	60	63	66	66	64

Bron: CBS (Statline)
Netto arbeidsparticipatie: de werkzame beroepsbevolking in procenten van de bevolking (15 t/m 64 jaar)
Netto arbeidsparticipatie: het aandeel van de werkzame beroepsbevolking in de potentiële beroepsbevolking.
Totaal netto arbeidsparticipatie: het aandeel van de werkzame beroepsbevolking in de potentiële beroepsbevolking.

Grafiek van de in tabel B27 aangegeven netto arbeidsparticipatie

Tabel B28: Bruto-arbeidsparticipatie, leeftijdsgroep 15 t/m 64 jaar

Gebieden	Geslacht	2000 %	2005 %	2006 %	2007 %	2008 %	2009 %	2010 %
Nederland	Mannen	78,7	78,0	77,8	78,6	79,7	79,4	78,4
Nederland	Vrouwen	55,0	58,1	59,2	60,8	62,1	63,0	63,4
Utrecht	Mannen	77,8	77,9	78,4	78,9	79,9	78,7	79,0
Utrecht	Vrouwen	63,1	63,2	64,3	66,4	69,4	68,9	68,0
Amsterdam	Mannen	73,6	76,1	76,8	76,7	78,1	78,5	78,7
Amsterdam	Vrouwen	60,4	64,1	61,9	66,4	67,4	66,4	68,6
's Gravenhage	Mannen	81,4	76,8	76,6	77,1	77,4	77,9	76,5
's Gravenhage	Vrouwen	62,1	62,6	62,0	61,0	61,5	62,5	61,8
Rotterdam	Mannen	73,6	72,4	71,0	73,7	76,1	74,9	75,4
Rotterdam	Vrouwen	54,8	55,0	58,3	60,2	60,4	59,8	61,0
Flevoland (PV)	Mannen	81,9	82,1	80,3	81,3	83,0	81,7	80,2
Flevoland (PV)	Vrouwen	56,8	61,4	60,6	61,2	63,1	64,8	64,8
Utrecht (PV)	Mannen	80,4	79,6	79,8	80,8	80,5	82,1	79,8
Utrecht (PV)	Vrouwen	58,5	61,6	62,8	64,9	65,6	66,2	66,0
Noord-Holland (PV)	Mannen	78,6	78,1	78,5	78,7	80,5	80,4	79,2
Noord-Holland (PV)	Vrouwen	57,7	61,7	61,6	63,3	64,9	65,7	66,6
Zuid-Holland (PV)	Mannen	79,5	78,0	77,3	78,5	79,0	79,2	78,5
Zuid-Holland (PV)	Vrouwen	57,0	58,7	59,9	60,3	61,3	62,3	62,8
EU-27	Mannen	70,8	70,8	71,6	72,5	72,8	70,7	70,1
EU-27	Vrouwen	53,7	56,3	57,3	58,3	59,1	58,6	58,2
Nederland (Eurostat)	Mannen	82,1	79,9	80,9	82,2	83,2	82,4	80,0b
Nederland (Eurostat)	Vrouwen	63,5	66,4	67,7	69,6	71,1	71,5	69,3b

b = break in series
Bronnen: CBS Statline en Eurostat
Bruto arbeidsparticipatie: Het aandeel van de (werkzame en werkloze) beroepsbevolking in de potentiële beroepsbevolking.
Totaal bruto arbeidsparticipatie: het aandeel van de (werkzame en werkloze) beroepsbevolking in de potentiële beroepsbevolking.
EU-27* Werkloosheidscijfers vertegenwoordigen werklozen als percentage van de beroepsbevolking. De beroepsbevolking is het totaal aantal werknemers en werklozen. Werklozen personen tussen 15 en 74 jaar die:
a. zonder werk tijdens de referentieweek,
b. momenteel beschikbaar zijn voor werk, d.w.z. beschikbaar voor arbeid in loondienst of als zelfstandige voor het einde van de twee weken volgend op het referentiejaar week, om later te beginnen, d.w.z. binnen een termijn van ten hoogste drie maanden.
c. actief werk zochten, d.w.z. specifieke stappen hadden genomen ind e vier weken die eindigt met de referentieweek betaalde arbeid te zoeken of als zelfstandige of die een baan gevonden.
Verskillende definities arbeidsparticipatie
Deelname aan betaalde arbeid geldt als een belangrijk criterium voor de emancipatie van bevolkingsgroepen. Betaald werk biedt immers kansen op economische zelfstandigheid. Wie cijfers wil vergelijken moet er rekening mee houden dat er voor arbeidsparticipatie verschillende definities bestaan.
CBS
Onder arbeidsparticipatie wordt niet altijd hetzelfde verstaan. Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) telt het percentage werkenden van de bevolking van 15-64 jaar. Banen van minder dan 12 uur worden niet meegerekend. Volgens de definitie is de arbeidsparticipatie van vrouwen 57% (in 2007), een verschil van 18% ten opzichte van mannen.
Eurostat
In Europa wordt arbeidsparticipatie anders gedefinieerd: het statistisch bureau Eurostat telt banen vanaf 1 uur per week mee bij het percentage werkenden. De Nederlandse vrouwen scoren met 68% (in 2006) hoog op de Europese rangorde. Alleen Noorwegen, Zweden, Denemarken en IJsland kennen een grotere arbeidsparticipatie van vrouwen. Oorzaak van dit aanmerkelijke verschil tussen de Nederlandse en Europese cijfers is het grote aantal vrouwen in Nederland met een deeltijdbaan van minder dan 12 uur per week.
Economische zelfstandigheid
Arbeidsparticipatie leidt niet altijd tot economische zelfstandigheid. Iemand is economisch zelfstandig wanneer hij of zij 70% van het nettominimumloon verdient (het bijsandsniveau van een aanstaande). Slechts 42% van de vrouwen in Nederland is economisch zelfstandig (2005). Het hoge percentage vrouwen met een kleine deeltijdbaan is hier onder andere debet aan.
Bij de werkloosheid gaat het in Nederland over personen in de leeftijd van 15 tot en met 64 jaar en in heel Europa over personen in de leeftijd van 15 tot en met 74 jaar.

Bronnen: CBS Statline en Eurostat
Tabel B29: Werkloosheidspercentage, leeftijdsgroep 15 t/m 64 jaar
Gebieden
Geslacht
2000
2005
2006
2007
2008
2009
2010
Nederland
Mannen
2,7
5,5
4,4
3,5
3,2
4,5
5,0
Nederland
Vrouwen
5,4
7,8
6,8
5,7
4,7
5,2
6,0
Utrecht
Mannen
2,6
7,6
5,0
3,5
4,2
5,8
4,7
Utrecht
Vrouwen
7,3
10,0
8,9
6,1
4,8
4,3
5,6
Amsterdam
Mannen
7,0
9,8
7,2
5,3
4,8
6,4
6,8
Amsterdam
Vrouwen
6,7
8,0
7,4
6,4
4,1
6,6
6,5
's Gravenhage
Mannen
3,4
7,7
6,3
4,2
3,8
5,5
6,8
's Gravenhage
Vrouwen
4,4
7,5
6,8
5,4
4,9
5,6
6,9
Rotterdam
Mannen
6,3
10,0
8,9
6,8
6,8
8,2
9,3
Rotterdam
Vrouwen
7,5
11,8
11,0
8,0
7,3
8,0
8,2
Flevoland (PV)
Mannen
7,5
11,8
11,0
8,0
7,3
8,0
8,2
Flevoland (PV)
Vrouwen
9,8
11,9
10,8
8,8
5,4
5,9
6,9
Utrecht (PV)
Mannen
1,7
4,6
3,9
3,3
2,8
4,1
4,0
Utrecht (PV)
Vrouwen
3,1
5,9
5,6
4,5
3,6
4,2
5,4
Noord-Holland (PV)
Mannen
3,4
5,6
4,6
3,6
3,1
4,5
5,0
Noord-Holland (PV)
Vrouwen
5,5
7,2
6,2
5,1
3,8
5,0
5,5
Zuid-Holland (PV)
Mannen
3,0
5,6
4,7
3,9
3,6
4,6
5,8
Zuid-Holland (PV)
Vrouwen
4,9
7,6
7,1
5,4
4,9
5,0
6,0
EU-27*
Mannen
7,8
8,3
7,6
6,6
6,6
9,0
9,6
EU-27*
Vrouwen
9,8
9,6
8,9
7,8
7,5
8,9
9,5
Nederland (Eurostat)*
Mannen
2,4
4,9
3,9
3,1
2,8
3,7
4,4
Nederland (Eurostat)*
Vrouwen
3,9
5,8
5,0
4,1
3,4
3,8
4,5

G4P4

Bijlagen

Tabel B30: Werkgelegenheid (werkzame personen) Randstad Holland naar deelregio

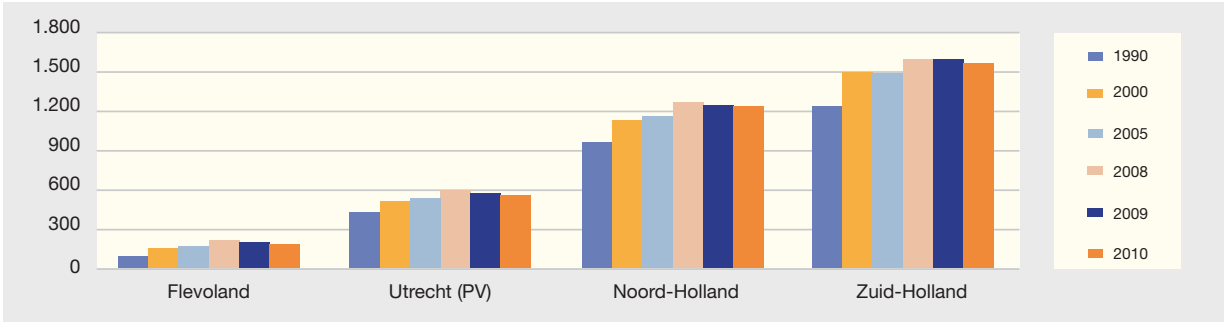
Gebieden	Aantal werkzame personen 2008 x 1000	Gemiddelde jaarlijkse groei 1995-2008 in %	groei 2008 in %
Flevoland	165,7	4,7	4,1
Utrecht (PV)	724,4	1,8	1,2
Noord-Holland	1.523,2	1,5	1,2
Zuid-Holland	1.858.4	1,2	1,8
West-Nederland	4.271,7	1,5	1,6
Nederland	8.710,8	1,5	2,2

Bron: TNO op basis van CBS
Bron: LISA

Tabel B31: Werkzame beroepsbevolking (x 1000) per gebied, 1990-2000-2005 t/m 2010

Gebieden	1990	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	%
Nederland	5.644	6.917	6.973	7.097	7.309	7.501	7.469	7.391	-1,0%
Flevoland	81	141	163	165	173	182	182	178	-2,2%
Utrecht (PV)	409	518	530	541	564	575	567	567	-1,6%
Noord-Holland	950	1.134	1.157	1.176	1.209	1.256	1.251	1.241	-0,8%
Zuid-Holland	1.215	1.498	1.492	1.507	1.543	1.572	1.580	1.559	-1,3%
Amsterdam	271	330	342	346	363	378	373	378	1,3%
Rotterdam	190	240	232	234	248	254	250	251	0,4%
's Gravenhage	149	206	208	212	214	218	220	214	-2,7%
Utrecht (gemeente)	93	126	129	137	145	153	153	152	-0,7%

Grafiek van de in tabel B31 aangegeven werkzame beroepsbevolking

Tabel B32: Gegevens over de werkloze beroepsbevolking (x 1000) in absolute aantallen

Gebieden	2000	2005	2008	2009	2010 I	2010 II	2010 III	2010 IV
Amsterdam	24	34	18	26	28	25	27	28
Rotterdam	17	28	19	22	25	24	24	24
's-Gravenhage	8	17	10	13	18	15	15	15
Utrecht	3	10	7	8	10	8	6	9
Flevoland	7	15	8	11	12	14	13	10
Utrecht (PV)	12	29	19	25	32	29	23	26
Noord-Holland	51	78	44	62	77	68	61	66
Zuid-Holland	59	103	68	79	105	96	96	91
West-Nederland	129	225	139	177	226	207	193	193
Nederland	270	482	300	377	467	437	410	390
West-Nederland als % van Nederland	48%	47%	46%	47%	48%	47%	47%	49%

Bron: CBS Statline
De definitie van de beroepsbevolkings is de volgende:
Alle personen (15-65) die:
- tenminste twaalf uur per week werken, of
- werk hebben aanvaard waardoor ze tenminste twaalf uur per week gaan werken, of
- verklaren ten minste twaalf uur per week te willen werken, daarvoor beschikbaar zijn en activiteiten ontplooiën om wekr voor ten minste twaalf uur per week te vinden.

Tabel B33: Werkloosheidspercentage

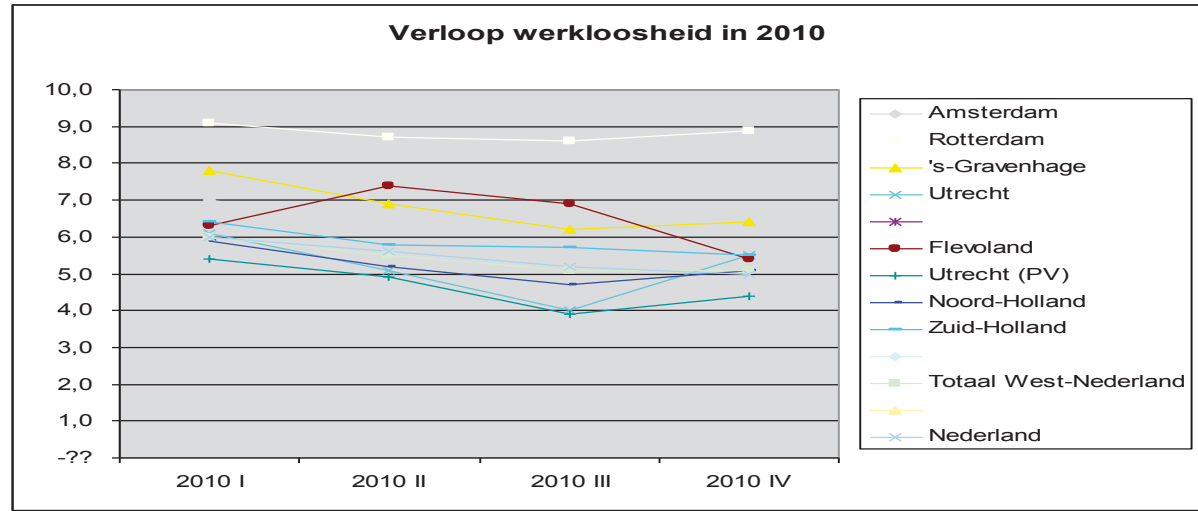
Gebieden	2000 %	2005 %	2008 %	2009 %	2010 %	2010 %	2010 %	2010 %
Amsterdam	6,8	9,0	4,5	6,5	7,0	6,3	6,6	6,8
Rotterdam	6,8	10,7	7,0	8,1	9,1	8,7	8,6	8,9
's-Gravenhage	3,9	7,6	4,3	5,5	7,8	6,9	6,2	6,4
Utrecht	2,4	7,5	4,5	5,1	6,1	5,1	4,0	5,5
Flevoland	5,0	8,5	4,3	5,5	6,3	7,4	6,9	5,4
Utrecht (PV)	2,3	5,2	3,2	4,2	5,4	4,9	3,9	4,4
Noord-Holland	4,3	6,3	3,4	4,7	5,9	5,2	4,7	5,1
Zuid-Holland	3,8	6,5	4,1	4,8	6,4	5,8	5,7	5,5
Totaal West-Nederland	3,8	6,3	3,7	4,7	6,0	5,5	5,1	5,1
Nederland	3,8	6,5	3,8	4,8	6,0	5,6	5,2	5,0

Bron: CBS Statline
De definitie werkloosheidpercentage is: de werkloze beroepsbevolking als percentage van de beroepsbevolking.
Het absolute aantal is het aantal werklozen in de beroepsbevolking.

Bijlagen

Grafiek van de werkloosheid (tabel B33) in 2010

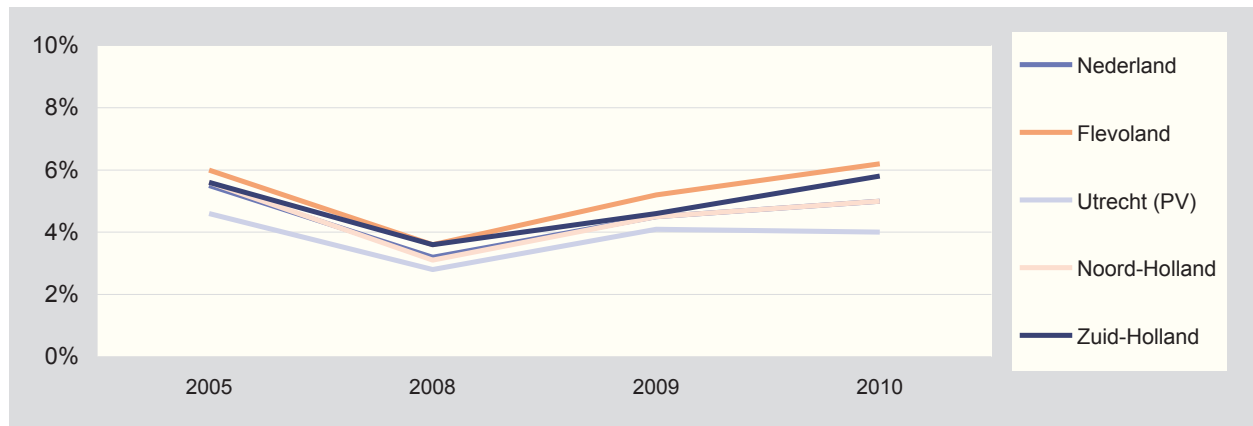

Tabel B34: Werkloosheidspercentage per gebied en geslacht, 2000 - 2005 tot en met 2010

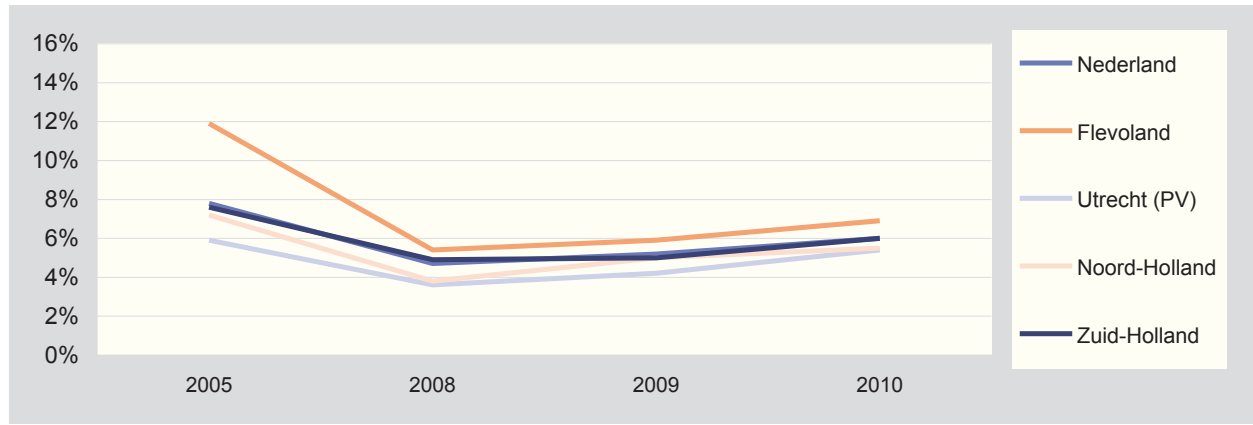
Gebieden	Geslacht	2000 %	2005 %	2006 %	2007 %	2008 %	2009 %	2010 %
Nederland	Mannen	2,7	5,5	4,4	3,5	3,2	4,5	5,0
Nederland	Vrouwen	5,4	7,8	6,8	5,7	4,7	5,2	6,0
Flevoland	Mannen	.	6,0	4,9	2,8	3,6	5,2	6,2
Flevoland	Vrouwen	9,8	11,9	10,8	8,8	5,4	5,9	6,9
Utrecht (PV)	Mannen	1,7	4,6	3,9	3,3	2,8	4,1	4,0
Utrecht (PV)	Vrouwen	3,1	5,9	5,6	4,5	3,6	4,2	5,4
Noord-Holland	Mannen	3,4	5,6	4,6	3,6	3,1	4,5	5,0
Noord-Holland	Vrouwen	5,5	7,2	6,2	5,1	3,8	5,0	5,5
Zuid-Holland	Mannen	3,0	5,6	4,7	3,9	3,6	4,6	5,8
Zuid-Holland	Vrouwen	4,9	7,6	7,1	5,4	4,9	5,0	6,0
Amsterdam	Mannen	7,0	9,8	7,2	5,3	4,8	6,4	6,8
Amsterdam	Vrouwen	6,7	8,0	7,4	6,4	4,1	6,6	6,5
Rotterdam	Mannen	6,3	10,0	8,9	6,8	6,8	8,2	9,3
Rotterdam	Vrouwen	7,5	11,8	11,0	8,0	7,3	8,0	8,2
's-Gravenhage	Mannen	3,4	7,7	6,3	4,2	3,8	5,5	6,8
's-Gravenhage	Vrouwen	4,4	7,5	6,8	5,4	4,9	5,6	6,9

Bron: CBS (StatLine)

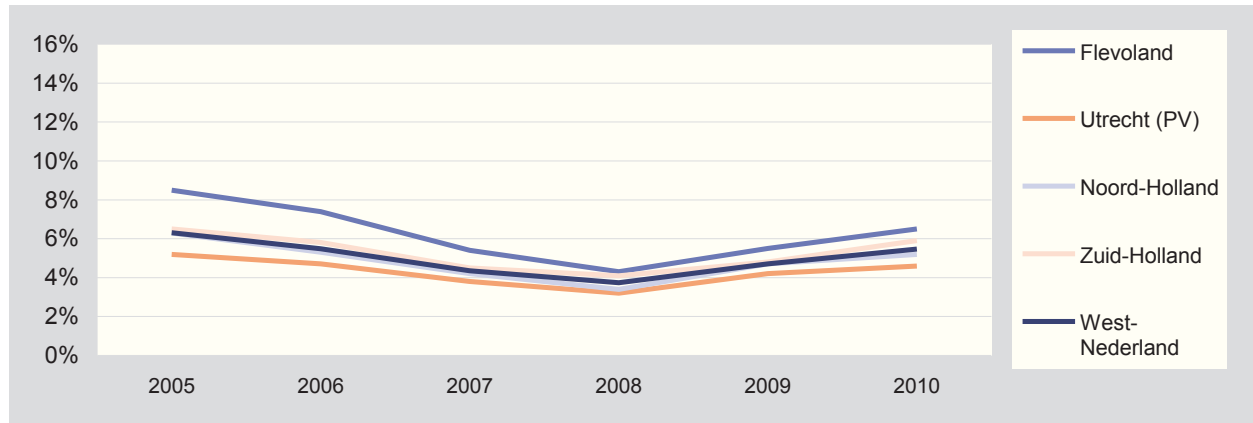
Grafiek van het verloop werkloosheidspercentage (tabel B34) mannen in de P4

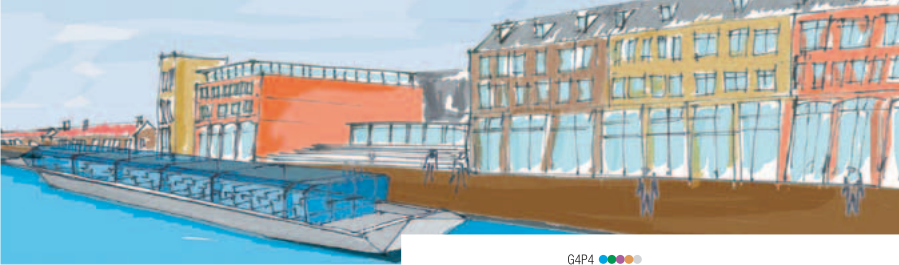

Grafiek van het verloop werkloosheidspercentage (tabel B34) vrouwen in de P4

Grafiek van de werkloosheidontwikkeling (tabel B34) voor mannen tussen 2005 en 2010 in de P4

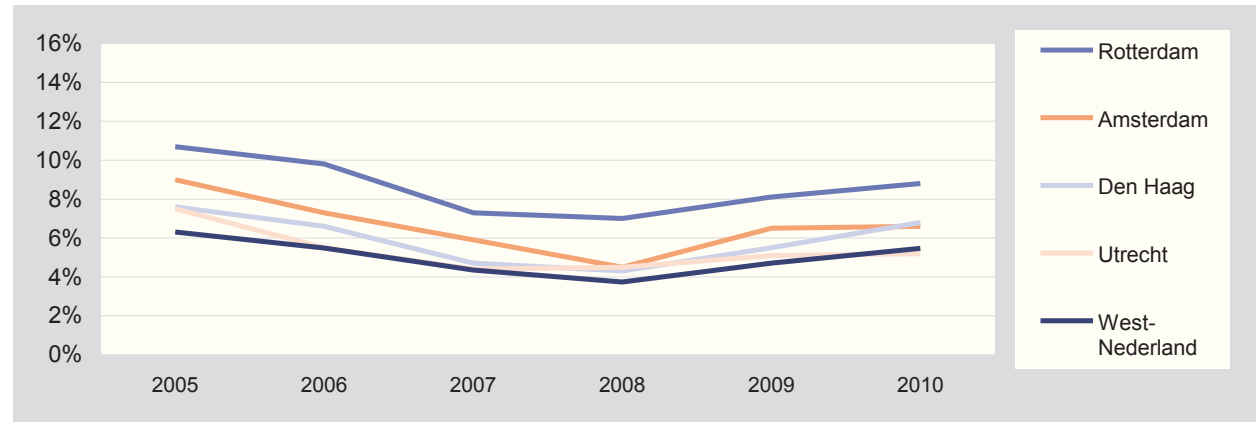

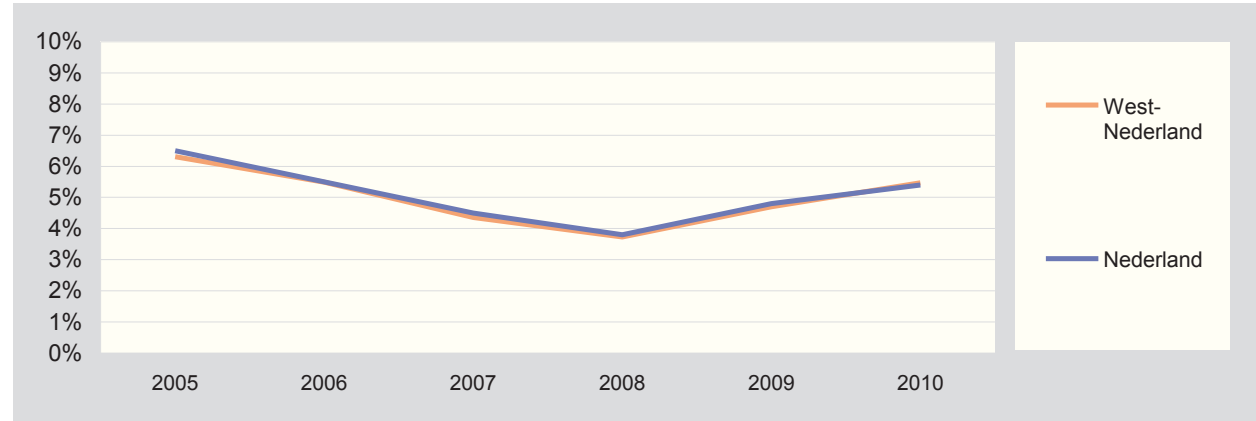
G4P4

Bijlagen

Grafiek van de werkloosheidontwikkeling (tabel B33, B34) voor mannen en vrouwen in de G4

Grafiek van de in tabel B33 en B34 aangegeven ontwikkeling van werkloosheid

Tabel B35: Openstaande vacatures per gebied

		Totaal aantal vacatures	Moeilijk vervulbare vacatures	aandeel moeilijk vervulbaar
Gebieden	Perioden	x 1 000	x 1 000	
Nederland	2000	183,4	91,3	50%
Nederland	2001	170,7	85,1	50%
Nederland	2002	115,1	31,8	28%
Nederland	2003	81,3	18,0	22%
Nederland	2004	109,3	19,3	18%
Nederland	2006	200,5	63,0	31%
Nederland	2008	237,5	92,1	39%
Flevoland	2000	2,4	1,0	42%
Flevoland	2001	3,0	1,9	63%
Flevoland	2002	2,3	0,5	22%
Flevoland	2003	1,5	0,4	27%
Flevoland	2004	2,3	0,4	17%
Flevoland	2006	4,4	1,1	25%
Flevoland	2008	4,1	1,4	34%
Utrecht (Prv)	2000	17,8	9,7	54%
Utrecht (Prv)	2001	16,8	7,7	46%
Utrecht (Prv)	2002	11,5	3,4	30%
Utrecht (Prv)	2003	7,8	1,5	19%
Utrecht (Prv)	2004	10,4	2	19%
Utrecht (Prv)	2006	20,4	6,1	30%
Utrecht (Prv)	2008	25,2	10,5	42%
Noord-Holland	2000	39,7	19,8	50%
Noord-Holland	2001	33,2	16,3	49%
Noord-Holland	2002	23,5	6,0	26%
Noord-Holland	2003	13,9	3,4	24%
Noord-Holland	2004	21,1	4,2	20%
Noord-Holland	2006	38,5	11,4	30%
Noord-Holland	2008	44,1	18,9	43%
Zuid-Holland	2000	40,9	20,3	50%
Zuid-Holland	2001	42,5	22,7	53%
Zuid-Holland	2002	23,6	7,2	31%
Zuid-Holland	2003	18,3	4,8	26%
Zuid-Holland	2004	23,6	4,9	21%
Zuid-Holland	2006	44,9	14,6	33%
Zuid-Holland	2008	53,7	20,7	39%
West-Nederland	2000	100,8	50,8	50%
West-Nederland	2001	95,5	48,6	51%
West-Nederland	2002	60,9	17,1	28%
West-Nederland	2003	41,5	10,1	24%
West-Nederland	2004	57,4	11,5	20%
West-Nederland	2006	108,2	33,2	31%
West-Nederland	2008	127,1	51,5	41%

Bron: CBS (StatLine)
N.B. Gegevens over de jaren 2005 en 2007 ontbreken omdat deze statistiek tweejaarlijks is.
Gegevens voor 2010 komen in septemeber 2011 beschikbaar.

Bijlagen

Tabel B36: Regionale investeringen in vaste activa vanaf 2001 in miljoenen euro

Provincies	Perioden	Totaal investerings- in vaste activa	Landbouw, bos- bouw en visserij	Delfstoffen- winning	Industrie	Energie- en idingbedrijven	Handel, horeca en reparatie	vervoer, opslag communicatie	Financiële en ienstverlening	Overheid en org en overige dienstverlening		
Flevoland	2001	3.113	139	0	94	22	20	126	60	2.386	193	74
Flevoland	2002	3.051	142	0	112	36	16	182	111	2.102	267	82
Flevoland	2003	3.631	141	0	76	15	22	164	69	2.747	281	115
Flevoland	2004	2.881	127	0	2.881	83	15	123	75	1.947	208	272
Flevoland	2005	3.823	102	0	84	40	29	127	64	3.015	244	118
Flevoland	2006	3.953	112	0	86	30	18	162	70	2.998	285	191
Flevoland	2007	4.285	131	0	116	14	23	166	75	3.270	342	148
Flevoland	2008*	2.821	180	0	147	153	24	180	59	1.539	372	165
Utrecht	2001	8.016	127	0	368	149	148	537	753	4.472	1.061	401
Utrecht	2002	8.173	133	1	346	98	132	514	539	4.762	1.316	333
Utrecht	2003	7.770	128	0	318	69	116	480	816	3.977	1.389	474
Utrecht	2004	8.450	119	1	283	94	103	479	971	4.572	1.253	576
Utrecht	2005	9.149	121	0	339	157	108	497	1.013	5.159	1.292	462
Utrecht	2006	9.518	110	2	332	52	145	508	955	5.484	1.473	457
Utrecht	2007	10.311	137	0	353	65	141	609	1.490	5.468	1.551	497
Utrecht	2008*	10.822	164	0	374	101	164	666	946	6.129	1.709	568
Noord-Holland	2001	16.522	329	11	906	225	222	1.135	2.504	8.306	1.919	966
Noord-Holland	2002	15.797	299	14	766	236	194	1.187	2.044	8.108	2.040	909
Noord-Holland	2003	16.463	316	29	728	250	172	1.430	3.106	7.432	2.003	996
Noord-Holland	2004	16.542	259	8	730	357	182	1.125	1.946	8.682	2.021	1.236
Noord-Holland	2005	16.622	254	24	802	357	166	1.253	2.282	8.154	2.091	1.238
Noord-Holland	2006	18.074	285	48	901	328	204	1.196	2.251	9.366	2.315	1.180
Noord-Holland	2007	18.681	436	32	1.072	382	215	1.330	2.050	9.546	2.434	1.183
Noord-Holland	2008*	20.972	400	7	927	180	317	1.379	2.988	10.705	2.845	1.223
Zuid-Holland	2001	22.029	789	74	1.253	289	604	1.492	4.016	9.438	3.076	998
Zuid-Holland	2002	19.998	694	46	1.707	281	412	1.391	2.054	8.922	3.373	1.119
Zuid-Holland	2003	20.408	767	71	1.893	297	318	1.232	1.992	8.755	3.906	1.178
Zuid-Holland	2004	20.689	578	17	1.257	562	299	1.262	2.163	9.696	3.611	1.244
Zuid-Holland	2005	21.673	713	56	1.415	219	411	1.312	2.236	10.014	3.984	1.314
Zuid-Holland	2006	23.462	811	98	1.434	523	406	1.363	2.394	10.677	4.326	1.431
Zuid-Holland	2007	25.949	915	120	1.538	655	642	1.608	2.034	12.336	4.687	1.416
Zuid-Holland	2008*	28.070	758	14	1.945	536	666	1.751	2.735	13.054	4.873	1.738

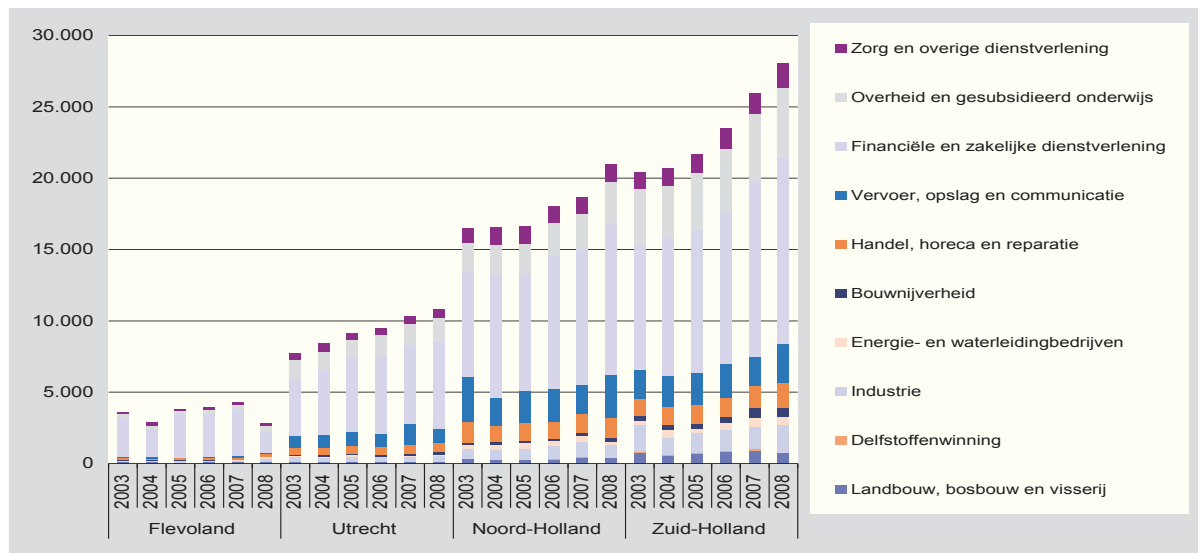
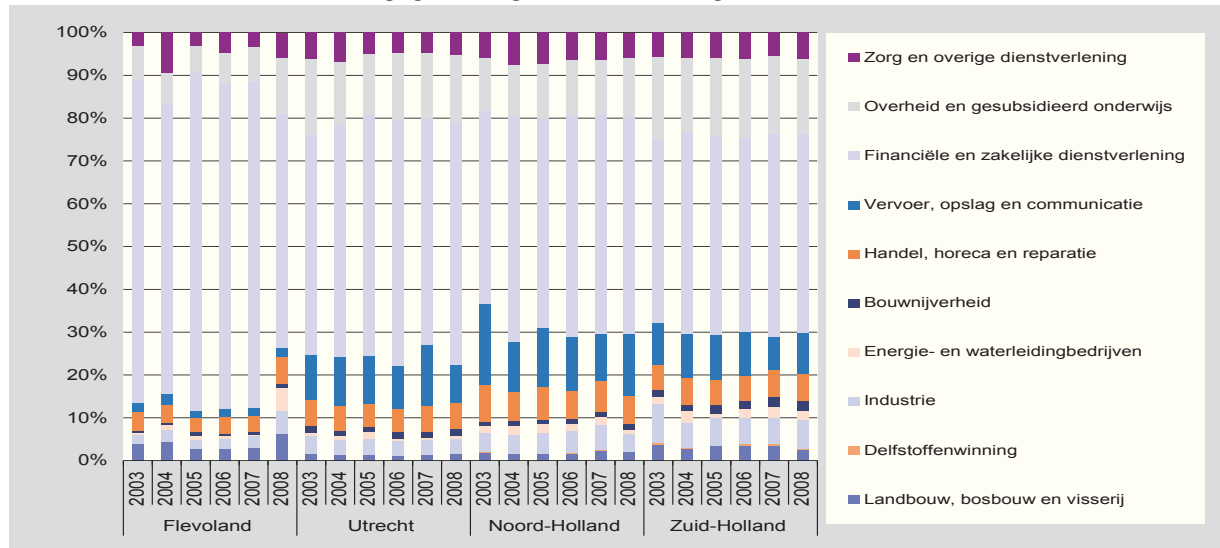
* 2008 voorlopige aantallen

Bron: CBS (Statline)

G4P4

Grafieken van de in tabel B36 aangegeven regionale investeringen

G4P4

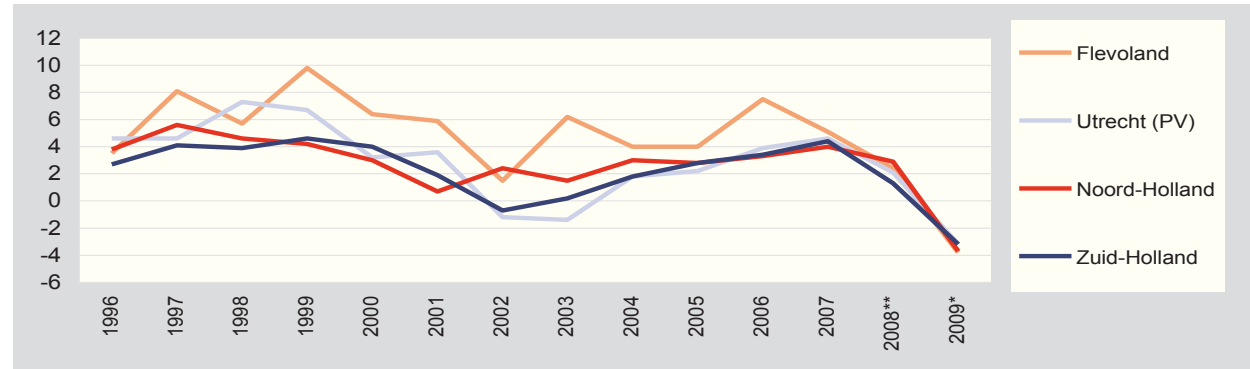
Bijlagen

Tabel B37 Regionale economische groei: Bbp, volumemutaties in procenten

Gebieden	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008**	2009*
Flevoland	3,5	8,1	5,7	9,8	6,4	5,9	1,5	6,2	4	4	7,5	5,1	2,4	-3,8
Utrecht (PV)	4,6	4,6	7,3	6,7	3,2	3,6	-1,2	-1,4	1,8	2,2	3,9	4,6	2,1	-3,2
Noord-Holland	3,8	5,6	4,6	4,2	3	0,7	2,4	1,5	3	2,8	3,3	4	2,9	-3,7
Zuid-Holland	2,7	4,1	3,9	4,6	4	1,9	-0,7	0,2	1,8	2,8	3,4	4,4	1,3	-3,2
Nederland	3,4	4,3	3,9	4,7	3,9	1,9	0,1	0,3	2,2	2	3,4	3,9	1,9	-3,9

Bron: CBS (StatLine)
** gegevens over 2008 nader voorlopig
* gegevens over 2009 voorlopig
N.B. De gegevens zijn niet beschikbaar voor de vier provincies tezamen.

Grafiek van de in tabel B37 aangegeven regionale economische groei

Tabel B38: Aantal bedrijfsvestigingen per gebied, per 1 januari

Gebieden	2006	2007	2008	2009	2010	toename aantal vestigingen 2006-2010	aantal vestigingen in %
Flevoland	23.730	25.410	27.740	29.950	31.750	8.020	33,8%
Utrecht (PV)	77.260	82.030	87.590	92.440	98.550	21.290	27,6%
Noord-Holland	194.830	203.380	213.000	228.370	243.590	48.760	25,0%
Zuid-Holland	148.350	155.780	163.880	169.940	174.600	26.250	17,7%
West-Nederland	444.170	466.600	492.210	520.700	548.490	104.320	23,5%
Nederland	982.050	1.028.840	1.079.660	1.131.230	1.175.660	193.610	19,7%

Bron: LISA

Tabel B39: Aantal uitgesproken faillissementen per gebied

Gebieden	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Flevoland	113	94	182	192	287	304	317	209	242	219	328	239
Utrecht (PV)	365	303	368	528	564	699	681	631	633	490	765	631
Noord-Holland	1.051	711	1.014	1.065	1.427	1.433	1.578	1.450	1.269	1.198	1.767	1.609
Zuid-Holland	1.492	996	1.238	1.526	1.884	2.004	2.227	2.143	1.686	1.341	1.987	1.944
West-Nederland	3.021	2.104	2.802	3.311	4.162	4.440	4.803	4.433	3.830	3.248	4.847	4.423
Nederland	5.847	4.498	5.834	6.771	8.748	9.349	10.082	9.179	7.952	6.847	10.559	9.621

Bron: CBS (StatLine)

Tabel B40: Ondernemingsklimaat; hoogopgeleide werkenden in wetenschap en technologie

Onderwerp: Gebied:	HRST-kern EU-27 % van totale werkzame beroepsbevolking	HRST-kern Nederland % van totale werkzame beroepsbevolking	HRST-kern Flevoland % van totale werkzame beroepsbevolking	HRST-kern Utrecht (PV) % van totale werkzame beroepsbevolking	HRST-kern Noord-Holland % van totale werkzame beroepsbevolking	HRST-kern Zuid-Holland % van totale werkzame beroepsbevolking
Perioden						
1994	.	.	.	.	.	.
1995	.	.	.	.	.	.
1996	.	19,3	.	.	.	.
1997	.	20,0	.	.	.	.
1998	.	19,3	.	.	.	.
1999	.	19,7	17,2	26,3	22,1	23,7
2000	15,6	19,6	14,5	27,1	24,1	21,8
2001	15,9	19,4	15,6	28,5	24,0	21,1
2002	16,0	19,4	17,6	26,3	24,2	21,0
2003	16,7	22,2	20,3	32,0	28,2	23,6
2004	17,5	24,4	23,4	32,9	32,4	24,6
2005	18,0	24,8	23,8	34,9	30,8	28,4
2006	18,3	24,0	.	.	.	.
2007	18,5	24,8	.	.	.	.
2008	.	25,4	.	.	.	.
2009	18,2	24,9	.	.	.	.

Bron: CBS (StatLine)

Cijfers per provincie ontbreken de laatste jaren in StatLine
HRST-kern:
Hoogopgeleide werkenden in wetenschap en technologie (Human Resources in Science and Technology, HRST).
Personen die een opleiding in het hoger onderwijs hebben voltooid op het gebied van wetenschap en technologie, en tevens werkzaam zijn op dit gebied. De opleiding is een doctoraal, master, hbo, kort hbo, aio (assistent in opleiding), oio (onderzoeker in opleiding) of andere promotie-opleiding (of een vergelijkbaar niveau in andere landen).
Onder 'wetenschap en technologie' vallen, naast natuurwetenschappen en techniek, ook bijvoorbeeld medische wetenschap, landbouwonderzoek, sociale wetenschappen en onderwijs.

G4P4

Bijlagen

Tabel B41: Academici als % in de totale werkgelegenheid, jaar 2006-2009

2009 Gebied	hoogst behaald onderwijsniveau wo master, doctor	Totale beroepsbevolking	Wo master, doctor in % van het totaal
Flevoland	12.357	185.331	6,7%
Utrecht (PV)	103.886	588.760	17,6%
Noord-Holland	218.170	1.270.597	17,2%
Zuid-Holland	206.151	1.653.525	12,5%
West-Nederland	540.564	3.698.213	14,6%
Totaal Nederland	887.625	7.752.698	11,4%

2008 Gebied	hoogst behaald onderwijsniveau wo master, doctor	Totale beroepsbevolking	Wo master, doctor in % van het totaal
Flevoland	10.265	188.341	5,5%
Utrecht (PV)	110.324	582.859	18,9%
Noord-Holland	204.267	1.265.653	16,1%
Zuid-Holland	197.918	1.624.049	12,2%
West-Nederland	522.774	3.660.902	14,3%
Totaal Nederland	870.597	7.713.659	11,3%

2007 Gebied	hoogst behaald onderwijsniveau wo master, doctor	Totale beroepsbevolking	Wo master, doctor in % van het totaal
Flevoland	14.173	175.250	8,1%
Utrecht (PV)	103.155	539.253	19,1%
Noord-Holland	214.059	1.254.666	17,1%
Zuid-Holland	214.463	1.592.173	13,5%
West-Nederland	545.850	3.561.342	15,3%
Totaal Nederland	913.042	7.603.328	12,0%

2006 Gebied	hoogst behaald onderwijsniveau wo master, doctor	Totale beroepsbevolking	Wo master, doctor in % van het totaal
Flevoland	10.430	178.570	5,8%
Utrecht (PV)	103.166	553.656	18,6%
Noord-Holland	210.769	1.243.253	17,0%
Zuid-Holland	204.454	1.579.426	12,9%
West-Nederland	528.819	3.554.905	14,9%
Totaal Nederland	879.283	7.486.254	11,7%

Bron: EBB (CBS), bewerking COS (draaitabel EBB 2006)

Tabel B42 R&D; uitgaven eigen personeel naar regio en categorie (x mln euro's), 2002 - 2009

Regio's	Perioden	Verrichte R&D-uitgaven: eigen personeel Totaal R&D-uitgaven	Verrichte R&D-uitgaven: eigen personeel Bedrijven	Verrichte R&D-uitgaven: eigen personeel Hoger onderwijsinstellingen	Verrichte R&D-uitgaven: eigen personeel Researchinstellingen
		mln euro	mln euro	mln euro	mln euro
Nederland	2002	8.747	4.543	3.040	1.164
Nederland	2003	9.147	4.804	3.127	1.216
Nederland	2005	9.772	5.169	3.387	1.216
Nederland	2007	10.342	5.495	3.588	1.259
Nederland	2009	10.408	4.900	4.181	1.327
West-Nederland ¹⁾	2002	.	1.570	.	.
West-Nederland ¹⁾	2003	4.382	1.668	1.838	876
West-Nederland ¹⁾	2005	4.497	1.681	1.956	860
West-Nederland ¹⁾	2007	5.084	2.055	2.082	947
West-Nederland ¹⁾	2009	5.303	1.817	2.512	974
Flevoland	2002	.	31	.	x
Flevoland	2003	119	40	x	x
Flevoland	2005	139	61	x	x
Flevoland	2007	157	76	x	x
Flevoland	2009	154	58	x	x
Utrecht (PV)	2002	.	218	.	x
Utrecht (PV)	2003	870	221	x	x
Utrecht (PV)	2005	928	272	x	x
Utrecht (PV)	2007	1.032	368	x	x
Utrecht (PV)	2009	1.005	206	x	x
Noord-Holland	2002	.	744	.	x
Noord-Holland	2003	1.595	747	x	x
Noord-Holland	2005	1.505	572	x	x
Noord-Holland	2007	1.748	701	x	x
Noord-Holland	2009	1.839	658	x	x
Zuid-Holland	2002	.	577	.	x
Zuid-Holland	2003	1.798	660	x	x
Zuid-Holland	2005	1.925	776	x	x
Zuid-Holland	2007	2.147	910	x	x
Zuid-Holland	2009	2.305	895	x	x

¹⁾ West-Nederland is de optelling van de 4 provincies Flevoland, Utrecht, Noord-Holland en Zuid-Holland

x : geheim

Bron: CBS (StatLine), bewerking COS

De tabel bevat gegevens over de activiteiten op het gebied van research en development (R&D) van bedrijven, researchinstellingen en Hoger onderwijsinstellingen, met 10 en meer werkzame personen, uitgevoerd met eigen personeel in Nederland. Het gaat daarbij om: - de uitgaven ten behoeve van de R&D verricht met eigen personeel; - het eigen R&D-personeel, weergegeven in aantallen arbeidsjaren.

De gegevens hebben betrekking op: - bedrijven; - instellingen, bestaande uit: * onderzoeksinstellingen; * rijksdiensten; * instellingen zorg en welzijn; * overige instellingen. - Hoger onderwijsinstellingen, bestaande uit: * de publiek gefinancierde universiteiten; * de Universitaire Medische Centra (UMC's) waar de Medische Faculteit van de bijbehorende universiteit (deels) in ondergebracht is; * het Hoger Beroepsonderwijs (HBO). Peildatum daarbij is 31 december.

2. DEFINITIES EN VERKLARING VAN SYMBOLEN

Research & Development (R&D):Activiteit waarbij wordt gestreefd naar oorspronkelijkheid en vernieuwing en bestaande uit het creatief, systematisch en planmatig zoeken naar oplossingen voor praktische problemen. Tot de activiteit behoort ook het strategische en het fundamentele onderzoek, waarbij het verkrijgen van achtergrondkennis en het vergroten van de (puur) wetenschappelijke kennis voorop staat en niet het streven naar direct economisch voordeel of het oplossen van problemen. Verder wordt tot de activiteit ook gerekend het(uit)ontwikkelen van ideeën of prototypes tot bruikbare processen en productierijpe producten.

Bijlagen

NIET tot R&D wordt gerekend:- het routinematig verzamelen, onderzoeken van gegevens, verrichten van metingen of uitvoeren van controles;
- het gebruik of marginaal verbeteren van bestaande methoden of modellen voor bijvoorbeeld marktonderzoek of sociaaldemografische vraagstukken; - scholing en training; - werkzaamheden in verband met octrooien en licenties; - het operationeel maken van ingekochte technologie of geavanceerde (productie-)apparatuur; - het herschrijven van bestaande software en/of klantspecifiek maken van al op de markt gebrachte software; - industriële vormgeving, tenzij systematisch naar ergonomische verbeteringen wordt gezocht.

Researchinstellingen: Dit zijn (semi-)overheidsinstellingen die als hoofd- of belangrijke hulpactiviteit R&D verrichten. Deze instellingen kenmerken zich door een beheersmatige relatie met de overheid; een groot deel van de financiering of onderzoeksopdrachten is van de overheid afkomstig en/of de zeggenschap dan wel invloed van de overheid op het functioneren van de instelling is groot. Inclusief particuliere non-profit-instellingen.

Binnen de instellingen worden de volgende groepen onderscheiden: (1) 'Echte' onderzoeksinstellingen; (2) Rijksdiensten; (3) Instellingen voor zorg en welzijn; (4) Overige instellingen.

3. KOPPELINGEN NAAR RELEVANTE TABELLEN EN ARTIKELEN

Kerngegevens over het aantal bedrijven met research & development vanaf 2002 vindt u in de tabel: <http://statline.cbs.nl/StatWeb/publication/?VW=T&DM=SLNL&PA=80439NED&D1=a&D2=a&HD=110510-0951&HDR=T&STB=G1>">Research en development (R&D); kerncijfers.

Activiteiten op het gebied van research en development (R&D) van instellingen naar grootteklasse is te vinden in de tabel: [Research en development \(R&D\); instellingen, grootteklasse](#).

Activiteiten op het gebied van research en development (R&D) van hoger onderwijsinstellingen is te vinden in de tabel: [Research en development \(R&D\): hoger onderwijsinstellingen](#).

Tabel B43: Uitstoot broeikasgassen Landelijk

Uitstoot broeikasgassen		
Landelijk:	Ontwikkeling t.o.v. 1995 (=index100)	
	2008	2009
CO2	103	99
CH4	71	70
N2O	48	47

Bron: CBS, Statline
nb = niet beschikbaar
er zijn geen gegevens beschikbaar op provincieniveau.
Emissies van broeikasgassen, berekend volgens IPCC-voorschriften

Tabel B44: Realisatie outputindicatoren communicatie

Indicatoren kwantitatief		2007	2008	2009	2010	Totaal
Start bijeenkomsten	Aantal bijeenkomsten		3			3
	Aantal bezoekers		485			485
	Opkomst aantal gericht genodigden					0
Voorlichtingsbijeenkomsten	Aantal bijeenkomsten		3	10	3	16
	Aantal bezoekers		210	410	325	945
Evenementen	Aantal evenementen		6	11	24	41
	Aantal bezoekers		301	36.132	5.463	41.896
Website kansen voor west vanaf dec. '09 t/m okt. '10	Aantal bezoekers			5.416	40.155	45.571
Website Europa om de hoek vanaf dec. '09 t/m okt. '10	Aantal bezoekers			1.470	6.795	8.265
Free publicity	Aantal persberichten	1	5	5	5	16
	Aantal berichten in de media incl. lokaal	1	7	9	20	37
Brochures/folders	Oplage programma brochure		5.000			5.000
Nieuwsbrief	Aantal abonnees	0	0	0	0	0
	Aantal uitgaven Digitale nieuwsbrief Utrecht nieuws uit Utrecht				7	7
Jaarverslag	Uitgave jaarverslag	1	1	1		3
	Oplage jaarverslag					200
	Jaarverslag Utrecht internationaal				1	1

*Dit is tabel 14 Realisatie outputindicatoren communicatie uit bijlage D van de evaluatie

G4P4

Bijlagen

Bijlage B1: Leden van het Comité van Toezicht en Stuurgroepen

Leden van het Comité van Toezicht Kansen voor West

dhr. R. C. Robbertsen	gemandateerd voorzitter: commissaris van de Koningin van de provincie Utrecht
mw. H. M. C. Dwarshuis	gedeputeerde van Zuid-Holland
mw. M. de Rijk	wethouder van Utrecht
dhr. R. Luchtenveld	wethouder van Lelystad namens de acht G27-steden in Landsdeel West en Almere
dhr. B. Mooren	vertegenwoordiger van het bedrijfsleven (VNO/NCW)
dhr. M. Laboui	vertegenwoordiger van de sociale partners (FNV)
dhr. S. J. Noorda	vertegenwoordiger van een kennisinstelling (VSNU)
dhr. F. de Jong	vertegenwoordiger natuur-, milieu en landschapsorganisaties (Milieufederatie)
dhr. G. J. Buitendijk	vertegenwoordiger van het Ministerie van BZK
dhr. J. Wesseling	vertegenwoordiger van het Ministerie van EL&I

Adviserende leden zijn vertegenwoordigers van de EC (DG-Regio) en managementautoriteit

Leden van de stuurgroep West-Regio

mw. R. Kruisinga	Voorzitter: gedeputeerde provincie Noord-Holland
dhr. R. Klooster	vertegenwoordiger provincie Zuid-Holland
dhr. M.P. Cuijpers	vertegenwoordiger provincie Noord-Holland
mw. V. Sassen	vertegenwoordiger provincie Utrecht
mw. S. Scheek	vertegenwoordiger provincie Flevoland
dhr. H. Duimelaar	vertegenwoordiger Amsterdam
dhr. H. van de Zande	vertegenwoordiger Rotterdam
mw. M. Maatman	vertegenwoordiger Den Haag
dhr. M. van Dijk	vertegenwoordiger stad Utrecht
dhr. P. van der Straaten	vertegenwoordiger G27
dhr. J. Tonk	vertegenwoordiger ministerie EL&I

De vertegenwoordigers van de managementautoriteit (incl. programmabureau West-Regio) zijn adviserende leden

Leden van de stuurgroep Amsterdam

mw. C. Gehrels	Voorzitter: wethouder Cultuur
dhr. M. La Rose	vertegenwoordiger namens de stadsdelen Amsterdam
dhr. A. Choho	vertegenwoordiger namens de stadsdelen Amsterdam
dhr. R. Kloosterman	vertegenwoordiger Universiteit van Amsterdam
dhr. T. Elfring	vertegenwoordiger Vrije Universiteit
dhr. D. Hulsebosch	vertegenwoordiger Kamer van Koophandel Amsterdam
mw. E. Beimers	vertegenwoordiger ministerie Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
dhr. M. Reitsema	vertegenwoordiger namens de diensten van de gemeente Amsterdam

De vertegenwoordigers van de managementautoriteit en programmabureau zijn adviserende leden

Leden van de stuurgroep Kansen voor Rotterdam

dhr. D. Schrijer	voorzitter: wethouder Werk, Sociale Zaken en Grote Stedenbeleid,
mw. J. N. Baljeu	wethouder Haven, Verkeer en Regionale Economie
mw. W.L. Gillis-Burleson	vertegenwoordiger sociaal-economische sector
mw. A. Lushtaku-Smedts	vertegenwoordiger Ontwikkelingsbedrijf Rotterdam afdeling economie
mw. E. Beimers	vertegenwoordiger ministerie Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

De vertegenwoordigers van de managementautoriteit en programmabureau zijn adviserende leden.

Leden van de stuurgroep Den Haag

dhr. H.P.M. Kool	Voorzitter: wethouder Sociale Zaken, Werkgelegenheid en Economie
dhr. T. Rijkkerk	Kamer van Koophandel Haaglanden
vacant	Hogeschool InHolland
dhr. P. Kapel t/m juni	VNO – NCW
dhr. R. van Perik	MKB Haaglanden
mw. M. Maatman	Directeur Beleid, Dienst Stedelijke Ontwikkeling gemeente Den Haag
dhr. M.J. Gordijn	Hoofd Economie, Dienst Stedelijke Ontwikkeling gemeente Den Haag
dhr. J.C. Schenderling	Algemeen Directeur Dienst Onderwijs, Cultuur en Welzijn gemeente Den Haag
dhr. M. Andriessen	Directeur WAM, Dienst Sociale Zaken en werkgelegenheid gem. Den Haag
dhr. G.J. Boot	Directeur Dienst Bestuurszaken, directie Financiën gemeente Den Haag
dhr. P.H. Heskes	Directeur Dienst Stadsbeheer gemeente Den Haag
mw. E. Beimers	vertegenwoordiger Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

De vertegenwoordigers van de managementautoriteit en programmabureau zijn adviserende leden. .

Leden van de stuurgroep Utrecht

mw. M. de Rijk	Voorzitter: wethouder Duurzaamheid, Economische zaken en Financiën
dhr. F. Lintmeijer	wethouder Verkeer, Cultuur en Internationale zaken
dhr. S. Fortuyn	vertegenwoordiger namens de Kring van Utrechtse ondernemingen
mw. A. Schaafstal	vertegenwoordiger namens Taskforce Innovatie
dhr. B. van Dijk	hoofd economische zaken gemeente Utrecht
dhr. J. Docter	Kamer van Koophandel Midden Nederland
mw. E. Beimers	vertegenwoordiger Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

De vertegenwoordigers van de managementautoriteit en programmabureau zijn adviserende leden.

Bijlagen

Bijlage B2: Activiteiten Stuurgroepen

Stuurgroep West-Regio

Alle projectvoorstellen voor het programmadeel West-Regio en de G-4 gelabelde gelden worden voor advies ingebracht bij de stuurgroep West-Regio. De stuurgroepen zijn belangrijk voor de samenhang van het programma, omdat vertegenwoordigers van alle partijen vertegenwoordigd zijn. Overleg vindt plaats in Haarlem. Ieder projectvoorstel is voorzien van een préadvies met de belangrijkste inhoudelijke en financiële aspecten van het project. In alle gevallen vindt er per project afstemming plaats over het préadvies met de partner in wiens regio het project valt. Vanaf de september stuurgroep worden ook voorlopige aanvragen besproken waardoor de stuurgroep meer betrokken is bij de totstandkoming van de definitieve aanvragen.

Er zijn in 2010 zes stuurgroepbijeenkomsten gehouden. De geplande vergadering van 15 oktober is niet doorgegaan omdat er onvoldoende adviseerbare subsidieaanvragen waren. Hieronder volgen de belangrijkste besluiten:

Op 5 februari kregen de volgende vier projecten een positief advies: Expertisecentrum Kennisvalorisatie en Data Modelling Prediction Center (als onderdeel van Centrum voor Aarde en Duurzaamheid; Ontwikkeling grootschalige inzet offshore getijdens-troomenergie; De Heatmatcher en Boulevard Scheveningen. Ook is er een presentatie gegeven door het project Ontwikkeling grootschalige inzet offshore getijdstroomenergie.

Op 19 maart kregen vijf projecten een positief advies: TMI-regeling Flevoland 2008 – 2013 (betreft een essentiële wijziging, ophoging budget doordat de regeling erg succesvol is); Amersfoort Innovatief Sterk; Koudewinning Oudekerkerplas; Pilot Duurzaam Zuidwijk; Kennis- en innovatie impuls Greenport regio Boskoop. Ook is er een presentatie gegeven door het project Amersfoort Innovatief sterk. Verder is ook het project CineGrid Amsterdam via een eerdere schriftelijke afhandeling van een positief advies voorzien.

Op 28 mei was er voor drie projecten een positief advies: Bioprocess Pilot Facility; Utrecht innoveert 'The next step'; Langzaam verkeersbrug tussen Westerpark en Driemanspolder; Ook is er een presentatie gegeven door het project Bioprocess Pilot Facility.

Op 25 juni kregen vier projecten een positief advies: NeCEN Open Access; Radionucliden Centrum Amsterdam – GMP2; Proeftuin Maritieme Innovatie en Pilot project kleinschalige windturbines in de gebouwde omgeving. Door het project NeCEN Open Access is er een presentatie gegeven. Verder is het Programma van eisen voor de tussenevaluatie besproken.

Op 10 september kreeg het project Maritime Campus Netherlands een positief advies, ook is er door dit project een presentatie gegeven. Verder werd tijdens deze stuurgroep de eerste bespreking gedaan van voorlopige aanvragen. Deze bespreking is het gevolg van de wens van de stuurgroep om eerder bij subsidieaanvragen betrokken te worden. In totaal werden er 9 voorlopige aanvragen besproken.

Op 3 december kregen vijf projecten een positief advies: Aardwarmte Den Haag; Kenniscentrum Plantenstoffen; Dutch Game Garden; Groenzone Berkel-Pijnacker en Duivenvoorde Corridor. Daarnaast is voor het project Walstroom in Zuid-Holland, provinciale vaarwegen een positief advies gegeven over een essentiële wijziging. Het project heeft aangegeven dat de kosten, na aanbesteding, substantieel lager uit zullen vallen dat oorspronkelijk begroot waardoor het nu mogelijk is dat de EFRO bijdrage nu al verlaagd kan worden. In totaal werden ook 6 voorlopige aanvragen besproken en is door het project Kenniscentrum Plantenstoffen een projectpresentatie gegeven. Ten slotte is in december ook nog het project InnosportLab in een schriftelijke vergadering behandeld.

Stedelijke stuurgroepen

De G-4 hebben ieder een eigen stuurgroep ingesteld voor het behandelen van projectvoorstellen. Na bespreking wordt het voorstel van advies voorzien voor de programma-autoriteit (college van B&W), die hierover een besluit neemt. De stuurgroepen geven ook een advies op de projectvoorstellen met gelabelde gelden. Dit advies is nodig, omdat de stuurgroep zowel een inhoudelijk als in veel gevallen een cofinancieringadvies geeft voor verdere behandeling door het programmabureau West-Regio. De stuurgroepen bespreken projectvoorstellen aan de hand van een préadvies. Hierin staan de belangrijkste inhoudelijke en financiële aspecten van het project aangegeven. Als de stuurgroep van mening is dat een voorstel niet voldoende informatie geeft kan ze het voorstel aanhouden. De stuurgroep geeft ten slotte ook sturing aan de voortgang van het desbetreffende programmadeel.

Wat betreft de behandeling en omgang van projectvoorstellen of afwijzing hiervan gaan de vier programmabureaus op min of meer gelijke wijze om. Zo voldoen bijvoorbeeld projectvoorstellen niet om redenen als: onvoldoende aantoonbare additionaliteit of economische relevantie, inhoudelijk niet passend in het programma, al volledig gefinancierd of geen tekorten, te kleine omvang voor het programma, te sterke nadruk op veelal cultuur en regelgevingstechnische onmogelijkheden (zoals staatssteun). De programmabureaus adviseren in die gevallen de aanvraag te integreren of in een andere vorm in te dienen. Als er geen mogelijkheden zijn binnen het programma wordt doorverwezen naar mogelijke alternatieve financieringsbronnen, waaronder o.a. diensten binnen de stad.

Stuurgroep Amsterdam

In Amsterdam zijn in 2010 vier bijeenkomsten gehouden; te weten op 18 februari, 24 juni (21 oktober en 10 december en één schriftelijke ronde op 17 mei. In totaal zijn 6 subsidieaanvragen in de stuurgroep besproken en van een positief advies voorzien: Verbeteren economische functies Damrakpanden 5 (essentiële wijziging wisseling panden); Verbeteren economische functies Damrakpanden 8 (essentiële wijziging wisseling panden); Meester-opleiding theater- en modecoupeurs; Vernieuwing Elthetocomplex en Versterking toeristische functies van de Westerkerk. De projecten Participatiecentrum Amsterdam; Economische participatie Geuzenveld-Slotermeer zijn afgewezen omdat het in essentie ESF projecten betreffen. Daarnaast heeft de stuurgroep 3 projectvoorstellen besproken die vallen onder de gelabelde gelden van de stad. Het betreft: MedXport (negatief advies, past niet binnen programma en winstgevendheid); CineGrid (verhoging bijdrage) en GMP2 (Radionucleair Centrum (positief advies). Het project Westergasfabriek “Het Levende Park” is ingediend voor eindafrekening. Ten slotte zijn ook nog 12 voorlopige aanvragen besproken. Daarnaast heeft de stuurgroep de voortgang van het programma besproken en de benodigde capaciteit van het Programmabureau Kansen voor West Amsterdam. Er zijn in 2010 geen bijzondere problemen geweest bij de uitvoering van het programma.

Stuurgroep Rotterdam

In Rotterdam zijn in 2010 vijf stuurgroep bijeenkomsten gehouden; te weten op 15 februari, 26 mei (schriftelijk), 6 september, 25 oktober en 6 december. De stuurgroep heeft 6 subsidieaanvragen in de stuurgroep besproken en van een positief advies voorzien: De Hofbogen; Herinrichting openbare ruimte Katendrecht; Ondernemershuis op Zuid (uitbreiding en verlenging); Drijvend paviljoen; Powered by you en Revitalisering winkelgebied Oude Noorden. Het project Ontwikkeling Soundport is afgewezen omdat er al in financiering was voorzien. Daarnaast heeft de stuurgroep 3 projectvoorstellen besproken die vallen onder de gelabelde gelden van de stad: Rotterdam Media Commission; Bio Proces Pilot Facility en Pilot kleinschalige windturbines. Ten slotte heeft de stuurgroep ook 5 voorlopige aanvragen besproken. Verder zijn de voortgang van het programma besproken, de inzet van een mogelijke overcommitting en is verslag gedaan over de controlebezoeken. Ook is in de stuurgroep besproken hoe aanvragers de kwaliteit van aanvragen dienen te verhogen om aan de eisen van EFRO te voldoen. Er zijn twee aandachtspunten: ten eerste is geconstateerd dat meerdere projecten vertraging in de uitvoering hebben opgelopen. Dit heeft geen consequenties gehad voor de N+2 en de betreffende projecten zijn hierop aangesproken. Verder is het punt besproken van

G4P4

Bijlagen

aanvragers die problemen hebben om te komen tot een goedgekeurde aanvraag. Er zijn in 2010 geen bijzondere problemen geweest bij de uitvoering van het programma.

Stuurgroep Den Haag

In Den Haag zijn in 2010 vijf stuurgroepbijeenkomsten gehouden; te weten op 10 februari, 31 maart (schriftelijk), 24 juni, 8 september (schriftelijk) en 30 november. De stuurgroep heeft 9 subsidieaanvragen besproken en van een positief advies voorzien: Humanity House; Stadstuin Emma’s Hof; Keurmerk Veilig Ondernemen; Panorama Mesdag; Creatieve stad Den Haag; Skatebaan Binckhorst; EMI; Powerplane Development Project Airborne Wind Energy en het Internationaal Experience Center De Poort. Voor het project Startersfonds zijn de criteria verruimd waardoor ook leningen onder de €35.001 kunnen worden verstrekt aan (door)startende ondernemers. Het project Den Haag Op weg naar de TOP is afgewezen omdat er geen ‘funding gap’ bleek te bestaan. Daarnaast heeft de stuurgroep twee projectvoorstellen besproken die vallen onder de gelabelde gelden van de stad, Boulevard Scheveningen en InnoSportLab Zeilen. Ten slotte heeft de stuurgroep ook 4 voorlopige aanvragen besproken. Ook wordt in iedere bijeenkomst de voortgang van het programma besproken, de acquisitie van goede projecten en de rol van het programmabureau daarin en de groslijst met potentiële projecten. Er zijn in 2010 geen bijzondere problemen geweest bij de uitvoering van het programma.

Stuurgroep Utrecht

In Utrecht zijn in 2010 twee stuurgroepbijeenkomsten gehouden; te weten op 18 februari en 23 september. De stuurgroep heeft 4 subsidieaanvragen besproken en van een positief advies voorzien: Creatieve Industrie Jan Jongerius; Designer Café; De nieuwe bouwloods en Bedrijventerrein Overvecht. Daarnaast is de voortgang van het programma besproken. Een viertal projecten is afgerond: Aanpak Openbare Ruimte, Zingende Toren, Emissievrije Bierboot en Partners in Nieuw Ondernemerschap. De eindafrekeningen worden nu getoetst voor afhandeling. De aanvragen en de projectenpijplijn zijn in lijn met het stedelijke kader, al is er nog altijd een oververtegenwoordiging van culturele (incl. cultuurhistorie en toerisme) projecten. Een technisch punt dat vrij veel aandacht van het programmabureau is gevraagd voor het in lijn brengen van de interne uurtarieven met de nieuwe werkinstructie over integrale kostprijstarieven. Er zijn in 2010 geen bijzondere problemen geweest bij de uitvoering van het programma.

Bijlage B3: Bezetting programmamanagement en steunpunten

Bezetting programmamanagement van de managementautoriteit

Ruud van Raak
Programmamanager

Adri Hartkoorn
Programmasecretaris

Floor de Rooy
Programmacontroller

Mieke Cornet
Communicatieadviseur

Michiel van Kruijningen
Betaalautoriteit

Nancy de Jong
1e Projectmedewerker

Suzanne v. d. Knaap
Programmamedewerker

Bezetting programmabureau West-Regio

Joke van den Brink
Hoofd PB

Ton Bloothoofd
Hoofd Control

Menny Barendse
Medewerker Control

Jeroen Elzenaar
Medewerker Control

Eduard Lenoir
Medewerker Control

Frank Rotgans
Medewerker Control

Bart de Ree
Medewerker Control

Hans Vos
Medewerker Control

Olaf Gähler
Coördinator/
adviseur Stuurgroep

Marieke Kaptijn
Medewerker
Ondersteuning

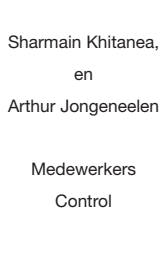
Yvonne Stodel
Medewerker Beheer

Aly Langeweg
Medewerker Beheer

Carla Giskes
Secretaresse

Sharmain Khitanea,
en
Arthur Jongeneelen

Medewerkers
Control

Geen foto
beschikbaar

G4P4

Bijlagen

Bezetting programmabureau Kansen voor West Amsterdam

Gerard den Boer
Adviseur

Mathieu Baltissen
Programmamanager

Christian Schreuder
Programma Secretaris

Casper Kronenberg
Programmamanager

Marit den Ouden
Programmacontrol

Bezetting programmabureau Kansen voor West Rotterdam

Albert van Veelen
Programmamanager

Edwin Bijkerk
Programmasecretaris

Sawitrie Kanhai
Projectcontroller

Michiel v Kralingen
Betaalautoriteit

Bezetting programmabureau Kansen voor West Den Haag

Ton Overmeire
Programmamanager

Fokke Tuinstra
Beleidsmedewerker

Yvonne de Ruiter
Beleidsmedewerker

Wim Visser
Beleidsmedewerker

Renate den Heijer
Programmamedew.

Bezetting programmabureau Kansen voor West Utrecht

Annemarie Koolenbrander
Programmamanager

Sanne van den Broek
Programmasecretaris

Peter Dijkman
Programmacontroller

Linda Iskarous
Programmamedewerker

Bezetting steunpunten in Kansen voor West

Martijn Onderstal
Prov. Zuid-Holland

Charlotte Dijkstra
Prov. Noord-Holland

Louisan Pot
Prov. Noord-Holland

Tomasz Jaroszek
Prov. Utrecht

Fred Jonkhart
Prov. Flevoland

Guus van Dalen
Prov. Flevoland

Europa investeert in de toekomst. Deze uitgave en alle projecten
komen tot stand met steun van het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling.